

Dávkový, daňový a odvodový systém na Slovensku

Učebnica mzdovej kalkulačky 2023

Michal Páleník

2023

Univerzita Komenského v Bratislave

Inštitút zamestnanosti

Táto publikácia vychádza z výstupov projektu Politiky zamestnanosti realizovaného Inštitútom zamestnanosti. Projekt bol podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci OP EVS.

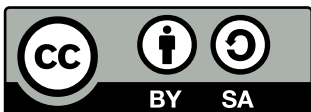
Táto práca vychádza z výstupov projektu APVV-15-0722 – Sociálna pasca – náklady a cesta von podporeného Agentúrou na podporu výskumu a vývoja.

Táto publikácia je súčasťou projektu Inštitútu zamestnanosti Krok za krokom – Skalica, Kežmarok a Rimavská Sobota (SKRS), ktorý sa realizuje vďaka podpore Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Publikácia vznikla s podporou
Friedrich Ebert Stiftung.



Ktokoľvek má dovolenie vyhotoviť alebo distribuovať doslovný opis tohto dokumentu alebo jeho časti akýmkoľvek médium za predpokladu, že bude zachované oznámenie o copyrighte a o tom, že distribútor príjemcovi poskytuje povolenie na ďalšie šírenie, a to v rovnakej podobe, akú má toto oznámenie.



Publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons – Attribution-ShareAlike (CC BY-SA). (vyžaduje sa: povinnosť uvádzať pôvodného autora, povinnosť odvodené dielo zdieľať pod rovnakou licenciou ako pôvodné dielo). Viac informácií o licencií a použití diela: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

(CC) **Michal Páleník, PhD.**, 2023

Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta managementu

Inštitút zamestnanosti

Recenzenti:

Tomáš Hellebrandt, Msc.

JUDr. et. Mgr. Zuzana Homer, PhD., LL.M.

doc. PhDr. Paulína Mihaľová, PhD.

RNDr. Miroslav Pollák

Vydavatelia:

Univerzita Komenského v Bratislave

ISBN: 978-80-223-5755-5 (tlač)

ISBN: 978-80-223-5756-2 (online)

stella.uniba.sk/texty/FM_MP_ddos_sk_mzdova_kalkulacka.pdf



Inštitút zamestnanosti

ISBN: 978-80-974771-0-3

www.iz.sk/kalkulacka/ucebnica



DOI: 10.5281/zenodo.10403110

Obsah

1 Daňovo-odvodový systém	11
1.1 Sociálne poistenie	11
1.2 Zdravotné poistenie	16
1.3 Platenie daní	17
1.4 Výška odvodov	20
1.5 Výplatná páska	22
2 Dávkový systém	27
2.1 Daňový bonus	27
2.2 Prídavky na deti	30
2.3 Podpora detí do 6 rokov	31
2.4 Študovať sa opláti	36
2.5 Dávky v hmotnej núdzi	42
2.6 Životné minimum	48
3 Zamestnanie	51
3.1 Minimálna mzda	51
3.2 Pracovný čas a prestávky v práci	57
3.3 Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc	58
3.4 Výška stravného	60
3.5 Dovoľenka	62
3.6 Príspevok na dochádzku	64
3.7 Pracovná cesta	66
3.8 Sporenie na dôchodok	67
3.9 Nárazové príjmy	71
4 Ďalšie faktory vplývajúce na rozpočet domácností	73
4.1 Exekúcie	73
4.2 Nevýhody práce na čierno	76
4.3 Pomoc naviazaná na hmotnú núdzu	78
4.4 O koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €?	80
4.5 Manželstvo	83
4.6 Týždenné mzdy a dávky	84
4.7 Doba evidencie	86
4.8 Príspevky v minulosti	87
5 Mzdová kalkulačka	103
5.1 Opis vstupov kalkulačky	103
5.2 Opis výstupov mzdovej kalkulačky	108
6 Príklady domácností	117
7 Často kladené otázky	121
8 Zoznam použitej literatúry	129
9 Aktuálne znenia vybraných zákonov	143
10 Zoznam skratiek a vybraných pojmov	163
11 Povedali o mzdovej kalkulačke	164
12 História a vývoj mzdovej kalkulačky	168
13 O autorovi	169
14 Záver	173

Naša učebnica opisuje fungovanie dávkového, odvodového a daňového systému na Slovensku. Zďaleka nie je jednoduchý a prehľadný, a preto sme sa rozhodli zosumarizovať poznatky o danej oblasti do učebnice.

Učebnica je určená:

- študentom a študentkám študijných odborov ekonómie a manažmentu, sociológie a sociálnej antropológie,
- študentom v odboroch ako sociálna práca, manažment, ľudské zdroje a personálny manažment, pracovné právo či verejná správa,
- sociálnym pracovníkom a pracovníčkam, terénnym sociálnym pracovníkom, pracovníkom úradov práce, ako i každému, kto potrebuje svojim klientom objasniť niektoré časti prechodu z nezamestnanosti do zamestnanosti,
- každému, kto túži získať prehľad, spoznať rozličné na prvý pohľad skryté zákutia alebo prejsť do tajov súbehov rôznych zákonov a princípov.

Na ilustráciu dôsledkov jednotlivých zmien v situácii domácnosti používame mzdovú kalkulačku, ktorá umožňuje interaktívny prehľad legislatívy a jej dôsledkov.

Mzdová kalkulačka odpovedá na otázku, či sa oplatí pracovať. Áno, pracovať sa oplatí. Nezamestnanému, ktorý sa zamestná, zo zákona prináležia viaceré výhody, podporné nástroje. Domácnosti výrazne stúpnu príjmy, môže tak pristúpiť k použitiu dodatočných financií na vyplatenie starých dlhov, na sporenie či investíciu do bývania.

Mzdová kalkulačka je nástroj pre odborných poradcov a poradkyne úradov práce, sociálnych pracovníkov a pre terénnych sociálnych pracovníkov na pomoc pri motivovaní nezamestnaných pracovať. Jej hlavnou výhodou je presné určenie budúcich príjmov ľudí blízko

minimálnej mzdy, ktorí boli predtým nezamestnaní či poberali dávky v hmotnej núdzi. Mzdová kalkulačka odbremeňuje pracovníkov úradu práce a terénnych sociálnych pracovníkov od časovo náročnej administratívnej práce a umožní im venovať viac času konkrétnemu klientovi, posilní osobný kontakt s nezamestnaným. Úradník už nemusí zdĺhavo vypočítavať jednotlivé čísla, mzdová kalkulačka ich vyráta po dosadení niekoľkých údajov zaňho. Pracovníci a pracovníčky úradu práce či sociálni pracovníci sa budú môcť zaoberať reálnou starostlivosťou o záujemcov o zamestnanie z radov nezamestnaných či ekonomicky neaktívnych. Mzdová kalkulačka pomôže vyriešiť jeden problém a poradca sa môže venovať odstraňovaniu ďalších prekážok v práci. Prináša tak aj psychologický efekt, priamo ukazuje budúce príjmy a pomôže poradcom získať dôveru klientov.

Mzdová kalkulačka môže byť aj kontrolným prostriedkom pre pracujúceho, aby zistil, či dostáva celú výplatu, môže si overiť, na aké príspevky či úľavy má nárok. Môže zistiť, koľko peňazí bude dostávať v budúcnosti.

Mzdová kalkulačka je k dispozícii na webovej stránke Inštitútu zamestnanosti **www.iz.sk/kalkulacka** (**iz.sk/kalkulacka**), ale je možné stiahnuť si ju aj ako mobilnú aplikáciu.

Učebnica sa delí na štyri časti. Prvá časť podrobne zaznamenáva odvodový a daňový systém. V druhej časti učebnice opisujeme dávkový systém. Tretia časť učebnice predstavuje rôzne práva a povinnosti v zamestnaní. Štvrtá časť opisuje typické situácie, s ktorými sa môžu klienti stretnúť (napr. exekúcie, práca na čierno) a postup, ako sa s nimi vyrovnáť. V piatej časti sa podrobne píše o fungovaní mzdovej kalkulačky. Jednotlivé kapitoly obsahujú úlohy a otázky na diskusiu.

Súčasťou sú odkazy na legislatívu vrátane konkrétnych paragrafov a odsekov, ktoré priamo opisujú dôvody vznikov či zánikov jednotlivých nárokov či povinností. Odkazy na online verziu umožnia používať priebežne aktualizovanú verziu, vrátane budúcich legislatívnych zmien. V učebnici sú ďalej vybrané typizované typy domácností či často kladené otázky, zoznamy zohľadnených zákonov a vyhlášok a aktuálne výšky a historický vývoj najdôležitejších

parametrov. Zdrojom všetkých dát a grafov v učebnici je výstup mzdovej kalkulačky.

Veríme, že táto učebnica umožní dostať sa do tajov slovenskej legislatívy v oblasti príjmov ľudí, čo sa zamestnali.

Zmeny medzi rokmi 2021 a 2023

Medzi rokom 2021 a májom 2023, teda od vydania predošlej učebnice mzdovej kalkulačky, prišlo k viacerým zmenám v dávkovo-daňovo-odvodovom systéme na Slovensku. Tieto sme sú v aktuálnom vydaní zapracované.

Viditeľné zmeny nastali v daňovom bonuse (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus). Pôvodná jednotná suma daňového bonusu pre každého, kto zarába aspoň polovicu minimálnej mzdy, bola nahradená vzorcom, kde výška daňového bonusu pre domácnosť je určená počtom detí a výškou daňového príjmu. Výška daňového bonusu pre domácnosť sa zvýšila, ale najmenej z toho profitovali nízkopríjmové domácnosti (výška daňového bonusu pre strednú triedu je vyššia ako pre ľudí s minimálnou mzdou).

Od januára 2022 sa upravili vzorce pri exekúciách (iz.sk/Syrl). Strednej triede sa znížili maximálne exekúcie. Od apríla 2021 existuje tehotenské (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r) aj tehotenské štipendium (pozri kapitolu Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat).

Počas týchto dvoch rokov boli valorizované všetky príspevky a parametre – životné minimum, dávky v hmotnej núdzi, minimálna mzda, stravné (od marca 2021 môže byť aj v hotovosti). Vzhľadom na vyššiu infláciu boli niektoré dávky valorizované skôr (rodičovský príspevok). Počas časti tohto obdobia bolo zmrazené stravné (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne) a príplatky za prácu cez víkend (pozri kapitolu Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc alebo iz.sk/Swkd). Neskoršími zmenami legislatívy boli opätovne valorizované. Nebola však valorizovaná odpočítateľná položka na zdravotné odvody (pozri kapitolu Zdravotné poistenie alebo iz.sk/Sz9l), ktorá sa tak dostala pod minimálnu mzdu. Väčšiny zamestnancov sa tak netýka.

Od roku 2023 platia minimálne zdravotné odvody (pozri kapitolu Zdravotné poistenie alebo [iz.sk/Sz9I](#)) týkajúce sa zamestnancov s príjmom menším ako tretina minimálnej mzdy. Od marca 2022 bol konečne zrušený zákaz nemocenského poistenia pre niektoré skupiny zamestnancov (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo [iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021](#)).

Vláda de facto zrušila obedy zadarmo v školách ([iz.sk/kalkulacka/strava-v-skole](#)). Neskôr ich opätovne zaviedla.

Počas pandemických rokov 2020 – 2022 boli v niektorých mesiacoch vyššie prídavky na deti, vyššie náhrady príjmu z nemocenského poistenia či jednorazové príspevky.

Od apríla 2023 platia zásadnejšie zmeny v legislatíve pomoci v hmotnej núdzi (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo [iz.sk/sk/projekty/data/dhn](#)), ktoré znižujú možnosti poberať dávky v hmotnej núdzi popri zamestnaní. Vláda zrušila aktivačný príspevok po zamestnaní sa, zrušila osobitný príspevok (s účinnosťou od roku 2024), zvýšila výšku pracovného príjmu, ktorá sa ráta do príjmov pre potreby dávok v hmotnej núdzi, začala rátať daňový bonus ako príjem. Celkovým dôsledkom je výrazné zníženie možnosti súbehu dávok a pracovného príjmu.

Od roku 2023 je životné minimum valorizované o infláciu (pozri kapitolu Životné minimum alebo [iz.sk/Svjx](#)) (predtým to mohlo byť aj menej), od júla 2023 existuje viac druhov príspevku na bývanie (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo [iz.sk/sk/projekty/data/dhn](#)).

Od júna 2023 je možné poberať rodičovský príspevok až do 6 rokov veku dieťaťa, ak toto nebolo prijaté do materskej školy (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo [iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r](#)).

viac na [iz.sk/kalkulacka/zmeny-2021-2023](#)

1 Daňovo-odvodový systém

Zamestnaný človek platí zo svojej mzdy odvody a dane. Tieto umožňujú fungovanie štátu a dávajú človeku nároky na niektoré dávky. V kapitole opisujeme sociálne poistenie, zdravotné poistenie, dane z príjmov a dávame aj príklady výplatných pásov.

1.1 Sociálne poistenie

Zákon o sociálnom poistení (461/2003 Z. z. – zákon o sociálnom poistení) opisuje, za akých podmienok má ktorý človek nárok na niektoré poistné dávky. Obsahuje najmä

- nemocenské poistenie,
- dôchodkové poistenie,
- poistenie v nezamestnanosti,
- garančné, invalidné, úrazové poistenie.

Poistenie sa platí z hrubej mzdy. Samostatnú sadzbu odvodov má zamestnanec, samostatnú zamestnávateľ. Za zamestnanca tieto odvody do Sociálnej poisťovne platí zamestnávateľ, zaplatené odvody vidí zamestnanec na výplatnej páske.

1.1.1 Nemocenské poistenie

Z nemocenského poistenia je uhrádzané nemocenské, ošetrovné či materské (§ 13 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.):

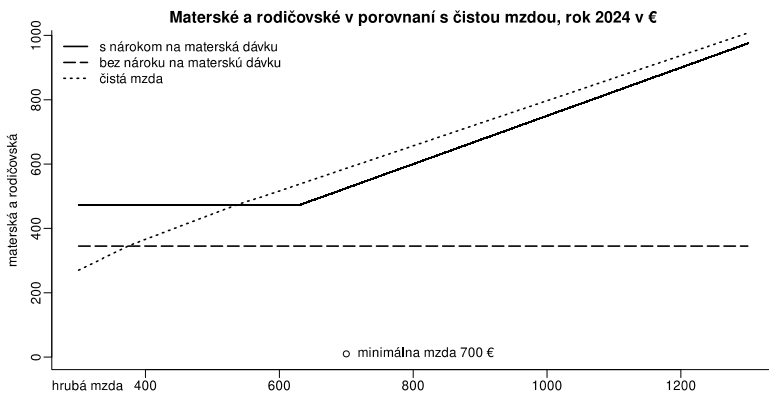
- nemocenská dávka (pozri kapitolu PN, nemocenské a OČR alebo iz.sk/Szbc) je vyplácaná ako náhrada pracovného príjmu zamestnanca počas obdobia, keď je chorý,
- ošetrovné je dávka určená pre rodiča dieťaťa, ktoré potrebuje ošetrovanie inou osobou (príp. starostlivosť o iného rodinného príslušníka),
- tehotenská dávka (§ 47a zákona č. 461/2003 Z. z.) vo výške 15 % hrubej mzdy (teda pätina materskej) od 27. týždňa tehotenstva.

- materská dávka vo výške 70 % hrubej mzdy počas prvých 6 mesiacov (resp. dlhšie pri viacerčatách) pre oboch rodičov.
- vyššia rodičovská dávka po období poberania materskej (pri jednom dieťati 473,30 € namiesto 345,20 € mesačne rodičom, ktorí nepoberali materskú dávku).

Nasledujúci graf zobrazuje podporu počas prvých mesiacov veku dieťaťa v dvoch typoch domácností, kde je matka zamestnaná:

- matka v prvej domácnosti má nárok na materskú, keďže jej dĺžka poistenia bola viac ako 270 dní,
- matka v druhej domácnosti nárok na materskú nemá, keďže dĺžka jej poistenia je kratšia.

Ako vidno, rozdiel vo výške dávok je markantný:



Graf sme vytvorili z výstupov mzdovej kalkulačky. Postupným zvyšovaním hrubého príjmu sme sledovali zmenu čistého príjmu a ostatných parametrov. Na horizontálnej osi je výška hrubého príjmu matky, na vertikálnej je výška čistého príjmu zo zamestnania a materskej dávky v uvedených scénaroch.

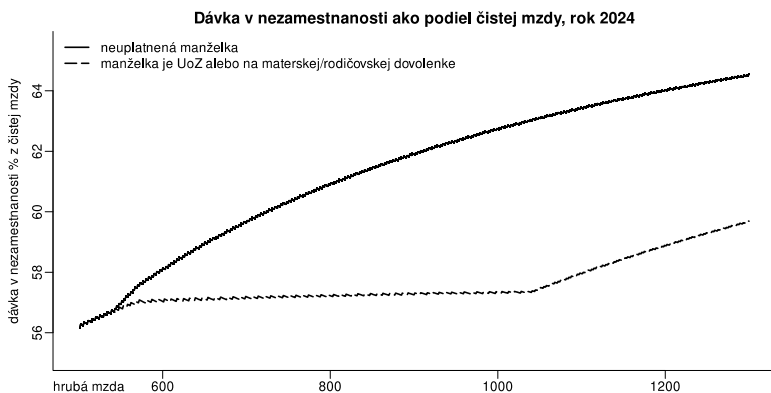
1.1.2 Dôchodkové poistenie

Z dôchodkového poistenia (pozri kapitolu Sporenie na dôchodok alebo iz.sk/Sxqđ) vie človek získať nároky na starobný alebo predčasný dôchodok. Výpočet výšky dôchodku sa posledné roky

výrazne menil, avšak vždy závisel od sumy zaplatených odvodov a počtu rokov, za ktoré človek odvody platil. Systém je ďalej skomplikovaný druhým pilierom a obdobím, keď je človek zamestnaný v iných krajinách (a platí odvody do iných dôchodkových systémov). Nad rámec dôchodkového poistenia sú tretí pilier alebo dobrovoľné úspory.

1.1.3 Poistenie v nezamestnanosti

Cieľom poistenia v nezamestnanosti (§ 104 zákona č. 461/2003 Z. z.) je zabezpečiť sociálny vankúš pre ľudí, ktorí sa stanú nezamestnanými. Výška dávky v nezamestnanosti je 50 % z denného vymeriavacieho základu (§ 108 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.) – zjednodušene, 50 % priemernej hrubej mzdy za posledné dva roky (maximálne 50 % z dvojnásobku priemernej mzdy (§ 108 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z.) v predošlom roku 2022, teda približne 1 286 € pri 30dňovom mesiaci). Ako ilustruje nasledujúci graf, ľuďom s vyššou hrubou mzdou pokryje poistenie v nezamestnanosti vyššiu časť vypadnutého príjmu.



Nárok na dávky z poistenia v nezamestnanosti vzniká po dvoch rokoch platenia odvodov z posledných 4 rokov (§ 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Môže ich poberať iba uchádzač o zamestnanie, maximálne šesť mesiacov (§ 105 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.).

1.1.4 Kedy človek nie je poistený?

V minulosti (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021) niekedy zamestnanec nebol zamestnancom (a teda nebol poistený, aj keď mal normálnu zamestnaneckú zmluvu). Od marca 2022 sú však zamestnanci vždy poistení.

viac na iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie

Otázky na diskusiu

1. V domácnosti dlhodobo nezamestnaného meňte, či zamestnávateľ spĺňa podmienky podľa § 4 ods. 1 písm. d zákona o sociálnom poistení. Ako sa mení príjem domácnosti? Na aké dávky stratí nárok? Je to podľa vás férová výmena?
2. Porovnajzte, koľko by vám vychádzala dávka v nezamestnanosti ako podiel čistej mzdy.

1.1.5 PN, nemocenské a OČR

Dávky v práceneschopnosti či ošetrovné sú súčasťou nemocenského poistenia, ktoré je súčasťou sociálneho poistenia (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie). Z nemocenského poistenia sa vypláca aj materské (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r).

Nemocenská dávka alebo aj dávka v práceneschopnosti, PN, je vyplácaná ako náhrada pracovného príjmu zamestnanca počas obdobia, keď je chorý, a teda nemôže pracovať.

Nemocenská dávka zo Sociálnej poisťovne je od 11. dňa choroby (§ 34 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.) vo výške 55 % hrubej mzdy (§ 37 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.). Prvých 10 dní platí náhradu príjmu zamestnávateľ. Prvé tri dni vo výške 25 % (§ 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 462/2003 Z. z.) a ďalších 7 dní vo výške 55 % hrubej mzdy (§ 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 462/2003 Z. z.). Vzhľadom na tieto náklady časť zamestnávateľov tlačí na svojich zamestnancov, aby počas choroby čerpali dovolenku.

Ošetrovné je dávka určená pre rodiča dieťaťa, ktoré potrebuje ošetrovanie inou osobou (§ 39 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z.) (príp. starostlivosť o iného rodinného príslušníka). Niekedy je označované ako ošetrovanie člena rodiny, OČR. Výška dávky je 55 % z vymeriavacieho základu (§ 41 zákona č. 461/2003 Z. z.). Počas obdobia pandémie boli kritériá na ošetrovné mäksie (§ 39 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z.).

V časti Poberanie PN a OČR je možné nastaviť poberanie dávky v práceneschopnosti. Nastavuje sa začiatok poberania a dĺžka poberania.

Poberanie PN a OČR [-]

Ak ste nemocencky poistený, môžete poberať dávky počas práceneschopnosti alebo ošetrovania člena domácnosti.

Predpokladáme, že si nárokujete PN/OČR v 14 mesiaci od začiatku zamestnania (teda od 2. 2024) a bude v dĺžke 2 m. mesiacov (použite 0.5, ak je iba polovica mesiaca).

Počas starostlivosti o svoje dieťa budete dostávať ošetrovné (OČR) vo výške 13,75€ na deň (v zmysle §54-2), teda na plný mesiac na OČR 385,00€ - 426,25€ (podľa počtu dní). Zároveň vám klesne príjem od zamestnávateľa.

V mesiaci zamestnania č. 14 (3. 2025) ste boli na OČR 31 dní a teda dávka je 426,25€. Mzdu nemáte.

Ak ste na PN a nie OČR, výška vašej PN je v prvý mesiac 18,75€ za prvé 3 dni a 385,00€ za zbytné dni, teda spolu 403,75€.

V mesiaci zamestnania č. 15 (4. 2025) ste boli na OČR 30 dní a teda dávka je 412,50€. Mzdu nemáte.

Pozn: uvádzame bežnú OČR. Pandemická OČR je iba počas apríla 2021. Bežná PN je počas prvých troch dní o 55% nižšia.

Vaša absencia v práci je menej ako 100 dní, teda budúci rok budete mať dovolenku v plnej výške.

Poberanie týchto dávok namiesto mzdy môže mať dôsledky na výšku daňového bonusu (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus).

viac na iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie/pn

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke nastavte začiatok a dĺžku poberania PN/OČR. V akej výške je dávka v porovnaní s čistou mzdou?
2. Skúste nastaviť začiatok a dĺžku poberania na desiatinné číslo, teda iba časť mesiaca. Čo sa zmenilo?

1.2 Zdravotné poistenie

Účasť na zdravotnom poistení zabezpečuje, že človek dostane zdravotnú starostlivosť, teda že bude ošetrovaný lekárom a dostane lieky. Zatiaľ čo zdravotné poistenie zabezpečuje, že človek v nemocnici (skoro) neplatí, nemocenské poistenie (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie) zabezpečuje náhradu príjmu počas choroby.

Zamestnanci a dohodári platia zdravotné odvody vo výške 4 % hrubej mzdy (§ 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z.), zamestnávateľia vo výške 10 %. Živnostníci majú percentuálnu výšku odvodov inú, keďže ju neplatia z hrubej mzdy. Osoby so zdravotným postihnutím majú odvody polovičné.

Keďže veľké množstvo ľudí nemôže pracovať nie svojou vinou, platí za nich poistenie štát (§ 11 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z. z.). Poistenci štátu sú napríklad nezaopatrené deti (§ 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z.), denní študenti, dôchodcovia, evidovaný uchádzač o zamestnanie (§ 11 ods. 7 písm. o) zákona č. 580/2004 Z. z.), osoby poberajúce pomoc v hmotnej núdzi (§ 11 ods. 7 písm. n) zákona č. 580/2004 Z. z.) (bez ohľadu na evidenciu na úrade práce).

Ak osoba nie je pracujúca ani poistenec štátu, platí odvody minimálne vo výške 14 % z polovice priemernej mzdy spred dvoch rokov (§ 13 ods. 10 zákona č. 580/2004 Z. z.) (teda 14 % z 50 % z 1 211 €). Poistenie sa platí za dni, teda ak človek v januári vykonával dohodu 4 dni v mesiaci a nemá poistenie z iného dôvodu, za zvyšných 27 dní (z 31-dňového mesiaca) platí odvody ako samoplatca.

Od roku 2015 existuje systém odpočítateľnej položky na zdravotné odvody (§ 13a zákona č. 580/2004 Z. z.). Zamestnanci s príjmom do 570 € platia nižšiu percentuálnu sadzbu odvodov. Suma 570 € nebola od roku 2015 valorizovaná, v roku 2015 bola minimálna mzda 380 €, teraz je 700 €. Medzi rokmi 2015 a 2018 platila táto odpočítateľná položka aj na odvody zamestnávateľa (zrušenie prišlo vďaka zákonu č. 351/2017 zverejnenému 30. 12. 2017, platiť začal 1. 1. 2018). Medzi rokmi 2015 a 2021 boli odvody pre niektoré skupiny zamestnancov

nulové (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021).

Od roku 2023 sú v zdravotnom poistení minimálne odvody (§ 13b zákona č. 580/2004 Z. z.). Dôvodom ich vzniku boli fiktívne nízke pracovné úväzky, vďaka ktorým špekulanti nemuseli byť samoplatcami v zdravotnom poistení. Zákon určuje, že zamestnanec musí platiť odvody aspoň 14 % zo životného minima (268,88 €, zhruba tretina minimálnej mzdy). Ak odvody zamestnávateľa a zamestnanca sú nižšie ako táto suma, zamestnanec ju doplatí. Minimálne odvody sa nevzťahujú na poistencov štátu (§ 13b ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z.) a na dni, keď nebol pracovník.

Zúčtovanie zdravotných odvodov robí na základe daňového priznania zdravotná poisťovňa. V októbri nasledujúceho roka predavky zúčtováva cez zamestnávateľa.

viac na iz.sk/kalkulacka/zdravotne-poistenie

Otázky na diskusiu

1. Na výplatnej páske nájdite zdravotné odvody. Aká je výška zdravotných odvodov zamestnanca a zamestnávateľa?
2. V mzdovej kalkulačke nájdite výšku zdravotných odvodov. Ak meníte obdobie do minulosti, ako sa mení (percentuálna) výška zdravotných odvodov?

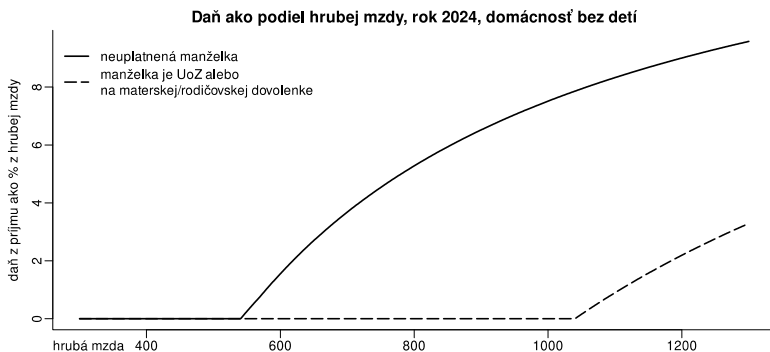
1.3 Platenie daní

Zamestnanci platia daň z príjmu, teda zo svojej mzdy. Napriek jej sadzbe 19 % je vzhľadom na odpočítateľné položky nižšia, ako by sa zdalo.

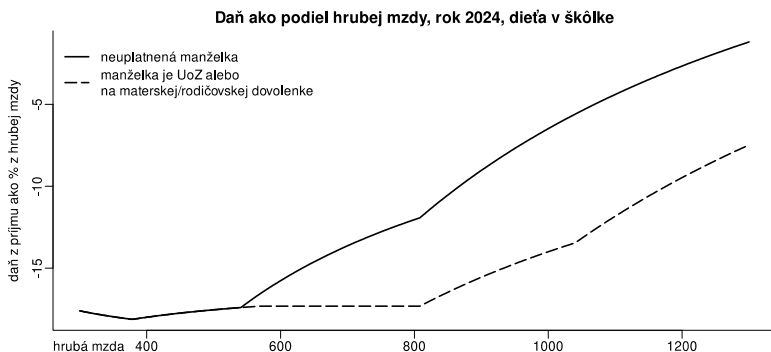
Odpočítateľná položka sa ráta na základe životného minima platného na začiatku kalendárneho roku. V súčasnosti je to 21- násobok životného minima platného na začiatku roka (234,42 €), teda na príjmy v tomto kalendáriom roku 2023 je to 4 922,82 €. Ak má zamestnanec základ dane (teda hrubú mzdu po odpočítaní odvodov) nižší, ako je táto suma, neplatí žiadne dane. Dane platí iba z príjmu nad odpočítateľnú položku. Odpočítateľná položka sa pri ročných príjmoch nad 21 754,18 € znižuje (§ 11 ods. 2 písm. b) zákona

č. 595/2003 Z. z.), za príjem nad 41 445,46 € sa platí daňová sadzba 25 % (§ 15 ods. a písm. 1) zákona č. 595/2003 Z. z.). Mzdovú kalkulačku je možné použiť aj na výpočet daní (pozri kalkulačku zamestnaná domácnosť).

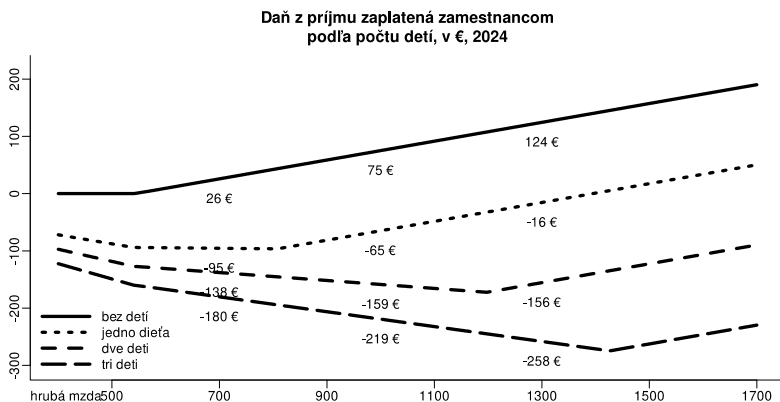
Ak má človek manželku/manželku evidovaného/evidovanú na úrade práce alebo starajúceho/starajúcu sa o dieťa, môže si odrátať odpočítateľnú položku aj na túto osobu (§ 11 ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z.) (ak ide iba o časť roka, je to zložitejšie). Musí ísť o manželský stav (pozri kapitolu Manželstvo alebo iz.sk/kalkulacka/manzelstvo). Prepočítajte domácnosť, ak nie sú manželia (pozri kalkulačku domácnosť bez sobáša).



Ak má rodič nezaopatrené dieťa, uplatní si daňový bonus (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus). Na jedno dieťa činí do 50 € alebo do 140 € (podľa veku dieťaťa) a môže si ho uplatniť iba jeden z rodičov. Toto daň ako percento hrubej mzdy mení. Pri nižšom príjme sú dane záporné (daňový bonus je vyšší ako daň z príjmu) a až pri vyššom príjme začína domácnosť platiť dane v kladnej výške. Nasledujúci graf opisuje zaplatené dane znížené o daňový bonus domácnosti s jedným dieťaťom, ktoré je v škôlke.



Na daňový systém sa môžeme pozerať aj cez výšku zaplatených daní v eurách. Ako vidno, niekedy človek s nižším príjmom zaplatí na daniach viac ako človek s vyšším príjmom. Je to dôsledok vzorcov daňového bonusu.



Ročné zúčtovanie daní (daňové priznanie) si buď robí zamestnanec sám, alebo zamestnávateľ zaňho (stačí ho požiadať (§ 38 zákona č. 595/2003 Z. z.)). Ak nebol zamestnaný celý rok, môžu vyjsť preplatky dane alebo doplatok daňového bonusu aj za mesiace, keď nebol zamestnaný.

Platiteľ dane môže poukázať 2 percentá dane tretiemu sektoru (<https://www.notar.sk/prijimatelia/>). Ak tento človek realizoval dobrovoľnícku činnosť, môže poukázať 3 percentá zaplatených daní (§ 50 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z. z.).

Daň z príjmov sa rozdeľuje obciam a vyšším územným celkom podľa počtu obyvateľov s trvalým pobytom. Štát to cez daňový úrad iba administruje.

Ďalšie bežné dane:

- miestne dane určuje aj vyberá obec. Ide najmä o daň z nehnuteľností, daň za zabratie priestoru či daň za psa. S týmito nemá stav zamestnania ani zamestnávateľ nič spoločné.
- daň z pridanej hodnoty,
- spotrebné dane (z alkoholu, z tabaku, z benzínu, z nafty).

viac na iz.sk/kalkulacka/platenie-dani

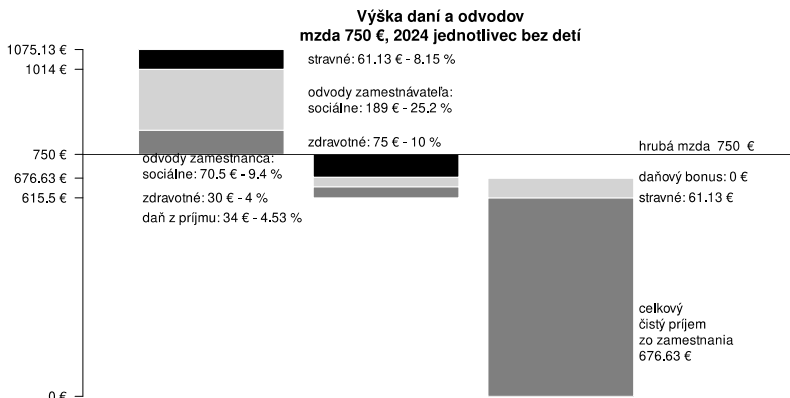
Otázky na diskusiu

1. *Postupne zvyšujte príjem človeka. Koľko platí daní? Koľko percent z hrubej mzdy to je?*
2. *V kalkulačke si nastavte iný začiatok zamestnania. Ako sa mení zúčtovanie dane v marci? Rastie alebo klesá?*
3. *Predpokladajme, že partneri nie sú manželia. Aký je finančný rozdiel oproti manželskému stavu? Po koľkých mesiacoch to zaplatí svadbu?*
4. *Nájdite tlačivo daňového priznania. Našli ste ho ľahko? Je zrozumiteľné na vyplnenie?*

1.4 Výška odvodov

Sociálne a zdravotné odvody odvádza zamestnávateľ za svojich zamestnancov. Odvody do Sociálnej poisťovne majú charakter poisťného a financujú niektoré dávky (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie).

Výšku odvodov a daní ilustruje nasledujúci graf. Výška zaplatených daní sa mení podľa počtu detí (pozri kapitolu Platenie daní alebo iz.sk/kalkulacka/platenie-dani), v uvádzanom príklade uvažujeme jednotlivca bez manžela/manželky a detí.



Nie všetci zamestnanci platia uvádzanú výšku odvodov. Sadzba zdravotných odvodov je nižšia pre osoby so zdravotným postihnutím, formálne existuje aj odpočítateľná položka na zdravotné odvody, niektoré sociálne odvody sú nižšie pre poberateľov dôchodku, štát platí nižšiu sadzbu do rezervného fondu solidarity. Živnostníci platia iné sadzby. Ak zamestnávateľ platí poisťné na financovanie podpory (§ 136a zákona č. 461/2003 Z. z.), platí nižšie poisťné na poistenie v nezamestnanosti. Celková suma sa však nemení. Tabuľka nižšie opisuje výšku zdravotných a sociálnych odvodov vrátane odkazov na jednotlivé paragrafy zákonov, v ktorých sa bližšie opisujú výnimky.

druh poistenia	odvody	
	zamestnanca	zamestnávateľa
zdravotné poistenie (§ 12 zákona č. 580/2004 Z. z.)	4 %	10 %
nemocenské poistenie (§ 130 zákona č. 461/2003 Z. z.)	1 %	1 %
starobné poistenie (§ 131 zákona č. 461/2003 Z. z.)	4 %	14 %
invalidné poistenie (§ 132 zákona č. 461/2003 Z. z.)	3 %	3 %
úrazové poistenie (§ 133 zákona č. 461/2003 Z. z.)		0,8 %
garančné poistenie (§ 135 zákona č. 461/2003 Z. z.)		0,25 %
poistenie v nezamestnanosti (§ 136 zákona č. 461/2003)	1 %	1 %
rezervný fond solidarity (§ 137 zákona č. 461/2003 Z. z.)		4,75 %
odvody spolu	13,4 %	35,2 %

V mzdovej kalkulačke do čistého príjmu rátame aj stravné (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne).

viac na iz.sk/kalkulacka/odvody

Otázky na diskusiu

- 1. Nájdite na výplatnej páske v nasledujúcej kapitole jednotlivé odvody. Ako sa menia pri zmene hrubej mzdy?*
- 2. Porovnajte výšku daní a daňového bonusu pri inom počte detí.*

1.5 Výplatná páska

Zamestnávateľ má povinnosť informovať svojich zamestnancov o mzde za konkrétny mesiac, o odvedených odvodoch a daniach či o zostatku dovolenky. Toto informovanie realizuje formou výplatnej pásky.

1.5.1 Príklad výplatnej pásky

Uvádzame príklad výplatnej pásky zamestnanca Jána Jurošíka z bežne používaného účtovníckeho softvéru. Výplatné pásky z iných softvérov sa líšia formou, zoradením položiek, avšak po obsahovej stránke sú rovnaké (§ 130 ods. 5 Zákonníka práce). Zamestnanec dostane výplatnú pásku papierovo, po dohode ju môže dostávať aj elektronicky (e-mailom).

Hlavný pracovný pomer (IČPV:)				Stredisko:		
Fond pracovného času (dni, hodiny)	23,00	184,00	Náhrady.....	dni.....	hodin.....	suma.....
Odpracovaný čas (dni, hodiny)	21,00	168,00	Dovolenka	2,00	16,00	73,05
Dovolenka nárok (dni)	0 (stará) / 12 (bežná)					
Dovolenka zostáva vyčerpať (dni)		10,00				
Priemerná náhrada		4,5652	Náhrady spolu			73,05
Mesačná sadzba		840,00	Mzdové príplatky	sadzba	hodin	suma
				0,00	0,00	0,00
Nepripravenosť	kal. dni	prac. dni	prac. hod.			
Dovolenka	3,00	2,00	16,00			
						0,00
Výpočet hrubej mzdy		suma				
Základná mzda		766,96	Mzdové príplatky spolu			0,00
+ Bežné náhrady		73,05	Nepeňažné príjmy			0,00
+ Prémie		0,00	Príspevok zamestnávateľa na DDS			8,40
+ Odmeny		0,00	Sociálne poistenie	základ	sadzba	suma
+ Mzdové príplatky		0,00	Nemocenské	840,01	1,40	11,76
+ Príjmy mimo poistné		0,00	Starobné	840,01	4,00	33,60
+ Iné navýšenie		0,00	Invalídne	840,01	3,00	25,20
- Iné krátenie		0,00	Poist. v nezamestnanosti	840,01	1,00	8,40
HRUBÁ MZDA		840,01	Zdravotné poistenie	základ	sadzba	suma
			Odpočítateľná položka na ZP			0,00
			Zdravotné poistenie	848,41	4,00	33,93
			ZP roč. zučt. (-)jedodlatok (+)preplatok			0,00
Celková cena práce: 1 136,53 z toho HMZ 840,01, poistenie zamestnávateľ: Nemocenské 11,76 Starobné (DSS) 46,20 Starobné (SP) 71,40 Invalídne 25,20 Poist. v nezam. 4,20 Financ. podpory 4,20 Garancčné 2,10 Rez. fond 39,90 Úrazové 6,72 Zdravotné 84,84						
Nepripravenosť:	od - do	kal. dni	prac. dni	prac. hodín	sviatky dni	sviatky hod
Dovolenka	28.08.2023 - 30.08.2023	3,00	2,00	16,00	1,00	8,00
Základná mzda - zložky:	sadzba	podľa odprac. hodín				
Základná mzda	840,00	766,96				
Základná mzda spolu		766,96				
Bežné náhrady:	dni	hodín	sadzba/hod	suma		
Dovolenka	2,00	16,00	4,57	73,05		
Bežné náhrady spolu				73,05		

Výúčtovanie						
Hrubá mzda	840,01	- Zrážky spolu				176,04
- Poistné zamestnanca	112,89	z toho stravné (20 ks á 4,20)				37,80
- Preddavok na daň	61,80	z toho bežné zrážky				0,00
z toho základu	410,24	z toho exekúcie				129,84
+ Daňový bonus na vyž. dieťa	198,59	z toho odpočítanie zálohy na stravu				0,00
RZD Prep.(+)/Nedop(-) dane	0,00	z toho DDS				8,40
RZD Prep.(+)/Ned (-) DB na dieťa	0,00	z toho iné zrážky				0,00
+ RZD Zamestnanecká prémie	0,00	- Záloha				0,00
+ RZD Daňový bonus na úroky	0,00	+ Náhrada mzdy za PN				0,00
+ Preplatok RZ ZP	0,00	+ Nezdaniteľné príjmy				80,40
		z toho fin. príspevok na stravu (záloha + príspevok)				80,40
ČISTÁ MZDA	863,91	VYÚČTOVANIE (doplatok na účet)				768,27
Zdravotná poisťovňa: VSZP, a.s.		HRUBÁ MZDA				840,01
Účet:		ČISTÁ MZDA				863,91
		VYÚČTOVANIE (doplatok na účet)				768,27
Daň z príjmov:	úhrn hrubých miezd	základ dane	preddavok na daň			
Daň z závislej činnosti	840,01	325,28	61,80			
Daň z príjmov spolu	840,01	325,28	61,80			
Nezdaniteľné časti a daňový bonus:		suma	Meno vyživovaného dieťa			
Mesačná NZC na daňovníka		410,24				
Daňový bonus na dieťa		140,00	Miromír Jurošík			
Daňový bonus na dieťa		58,59	Slavoslav Jurošík			
Nezdaniteľné časti a daňový bonus spolu		608,83				
Zrážky:	mesačná zrážka	doposiaľ strhnuté	zostatok	stravné - prisp. zam.	stravné - fond	
Exekúcia - prednostné pohľadávky	129,84	529,28	316,72			
Doplnkové dôchodkové sporenie (2023/6)	8,40					
Stravné	37,80			46,20	0,00	
Zrážky spolu	176,04	529,28	316,72			

Výplatná páska je rozdelená na niekoľko častí. Hlavička obsahuje označenie zamestnávateľa, zamestnanca či obdobie, za ktoré táto výplatná páska je.

Prvá hlavná časť zobrazuje výpočet mzdy z pohľadu zamestnávateľa. Uvádza sa počet odpracovaných dní/hodín, dĺžka dovolenky (čo určí hrubú mzdu za daný mesiac) a rôzne odvody, ktoré za zamestnanca platí zamestnávateľ.

Druhá časť opisuje celkovú cenu práce (§ 130 ods. 5 Zákonníka práce), teda (väčšinu) odvodov zamestnávateľa za daného zamestnanca. Do takto definovanej celkovej ceny práce nespádajú napríklad náklady zamestnávateľa na tretí pilier či na stravné. V druhej časti sú dátumy neprítomnosti na pracovisku (dovolenka, choroba, ochr. ap.), náhrady za túto neprítomnosť.

Tretia časť obsahuje vyúčtovanie, teda výpočet sumy, ktorú dostane zamestnanec na účet. Od hrubej mzdy sa odrátajú odvody zamestnanca, daň z príjmu, pripočíta sa daňový bonus. Výsledkom je čistá mzda. Od nej sa odrátajú rôzne zrážky (exekúcie, tretí pilier), prirátajú náhrady mzdy (napr. PN) a iné nezdaniteľné príjmy. Výsledkom je suma, ktorú dostane zamestnanec na účet. V tretej časti sú tiež údaje, na základe ktorých boli jednotlivé položky vypočítané (napr. mená detí na daňový bonus, presnosti exekúcií).

Druhý príklad výplatnej pásky opisuje aj práceneschopnosť zamestnanca v júli.

Hlavný pracovný pomer (IČPV:)				Striedisko:		
Fond pracovného času (dni, hodiny)	21,00	168,00	Náhrady.....dni.....hodin.....suma			
Odpracovaný čas (dni, hodiny)	15,00	120,00	---	0,00	0,00	0,00
Dovolenka nárok (dni)	0 (stará) / 12 (bežná)					
Dovolenka zostáva vyčerpaná (dni)		12,00				
Priemerná náhrada		5,000	Náhrady spolu			0,00
Mesačná sadzba		840,00	Mzdové príplatky	sadzba	hodin	suma
				0,00	0,00	0,00
Neprítomnosť						
	kal. dni	prac. dni	prac. hod.			
Choroba	4,00	4,00	32,00	Mzdové príplatky spolu		
Ošetrovanie člena rodiny	2,00	2,00	16,00			0,00
				Nepeňažné príjmy		
				Príspevok zamestnávateľa na DDS		
						6,00
Výpočet hrubej mzdy						
			suma			suma
Základná mzda			600,00	Sociálne poistenie		
+ Bežné náhrady			0,00		základ	sadzba
+ Prémie			0,00		600,00	1,40
+ Odmeny			0,00		600,00	4,00
+ Mzdové príplatky			0,00		600,00	3,00
+ Príjmy mimo poisťovne			0,00		600,00	1,00
+ Iné navýšenie			0,00			
+ Iné krátenie			0,00			
HRUBÁ MZDA			600,00			0,00
Celková cena práce: 811,80 z toho HMZ 600,00, poistenie zamestnávateľ: Nemocenské 8,40 Starobné (DSS) 33,00 Starobné (SP) 51,00 Invalidné 18,00 Poist. v nezam. 3,00 Financ. podpory 3,00 Garancčné 1,50 Rez. fond 28,50 Urazové 4,80 Zdravotné 60,60						
Neprítomnosť: od - do kal. dni prac. dni prac. hodin sviatky dni sviatky hod						
Choroba	17.07.2023 - 20.07.2023	4,00	4,00	32,00	0,00	0,00
Ošetrovanie člena rodiny	27.07.2023 - 28.07.2023	2,00	2,00	16,00	0,00	0,00
Základná mzda - zložky: sadzba podľa odprac. hodin						
Základná mzda			840,00			600,00
Základná mzda spolu						600,00
Náhrady za PN od - do denný vym. základ suma						
Choroba	17.07.2023 - 20.07.2023			27,0968		35,2300
Náhrada mzdy za PN spolu						35,23

Výúčtovanie						
Hrubá mzda			600,00	- Zrážky spolu		74,22
- Poistné zamestnanca			80,64	z toho stravné (14 ks á 4,20)		26,46
- Preddavok na daň			21,87	z toho bežné zrážky		0,00
nezd. časť základu	115,12			z toho exekúcie		41,44
+ Daňový bonus na výž. deti	410,24		141,85	z toho odpočítanie záloh na stravu		0,00
RZD Prep.(+)/Nedop(-) dane			0,00	z toho DDS		6,32
RZD Prep.(+)/Ned (-) DB na deti			0,00	z toho iné zrážky		0,00
+ RZD Zamestnanecká prémie			0,00	- Záloha		100,00
+ RZD Daňový bonus na úroky			0,00	+ Náhrada mzdy za PN		35,23
+ Preplatok RZ ZP			0,00	+ Nezdaniteľné príjmy		56,28
				z toho fin. príspevok na stravu (záloha + príspevok)		56,28
ČISTÁ MZDA			639,34	VÝUČTOVANIE (doplatok na účet)		556,63
Zdravotná poisťovňa: VSZP, a.s.				HRUBÁ MZDA 600,00		
Účet:				ČISTÁ MZDA 639,34		
				VÝUČTOVANIE (doplatok na účet) 556,63		
Daň z príjmov:	úhrn hrubých miezd	základ dane	preddavok na daň			
Daň zo závislej činnosti	600,00	115,12	21,87			
Daň z príjmov spolu	600,00	115,12	21,87			
Nezdaniteľné časti a daňový bonus: suma Meno vyživovaného dieťaťa						
Mesačná NZC na daňovníka			410,24			
Daňový bonus na dieťa			140,00	Miroslav Jurošík		
Daňový bonus na dieťa			1,85	Slavoslav Jurošík		
Nezdaniteľné časti a daňový bonus spolu			552,09			
Zrážky:	mesačná zrážka	doposiaľ strhnuté	zostatok	stravné - prisp. zam.	stravné - fond	
Exekúcia - prednostné pohľadávky	41,44	399,44	446,56			
Doplnkové dôchodkové sporenie (2023/6)	6,32					
Stravné	26,46				32,34	0,00
Zrážky spolu	74,22	399,44	446,56			

Tretí príklad výplatnej pásky je z iného účtovníckeho softvéru a zobrazuje aj stravné či tretí pilier.

Výplatná páska za 07/2023
UK v Bratislave
FM UK

Mgr. Páleník Michal PhD.

Osobné číslo: 111	Pracovný:	Dovolenka: nárok/zostat.:
Tarif.trieda/stupeň: 9 / 06	Úväzok: 37,50 / 7,50	Minulý rok / 0,00
Hod.sadzba FP.: 9,5767	Fond: 157,50 / 21,00	akt.rok.: 45,00 / 18,00
Funkčný plat/h.: 9,9112	Odpracované: 112,50 / 15,00	dotatková.: 0,00 / 0,00
Denný VZ: 48,9732	Nepřítomnosť: 45,00 / 6,0	Dovolenka spolu 18,00
	Dovolenka: 45,00 / 6,0	Lekár: nárok/zostat.:
		zamestnanec: 7,00 / 7,00
		rod.prísluš.: 7,00 / 7,00

	Obd.	Počet	Sadzba	Čiastka
Dekrétová mzda				
Tarifný plat dekret				1.361,00
Osobný príplatok dekret				200,00
Funkčný plat - dekret				1.561,00
Mzdy a náhrady				
Tarifný plat		112,50		972,15
Osobný príplatok				142,86
Dovol.akt.rok		45,00		446,02
H r u b á m z d a				1.561,03
H r u b ý p r í j e m				1.561,03
Odvody ZC do ZP a SP				
Zdravotné p.ZC			1.576,03	63,04
Starobné p.ZC			1.561,03	62,44
Invalídne p.ZC			1.561,03	46,83
Nemocenské p.ZC			1.561,03	21,85
P.v nezamest.ZC			1.561,03	15,61
Poistné ZC Spolu				209,77
Daň zamestnanca				
Zvýš.základu dane o DDS				15,00
Základ dane				1.366,26
Daň predd.mesačná				259,59
Daň predd.zrazená				259,59
Čistý príjem a zrážky				
Čistý príjem				1.091,67
Záloha-príspev.na stravu				73,76-
DDS ZC podľa VZ DDS				30,00-
Príspevok-strava NEDANEN				73,76
K výplate zamestnancovi:				1.061,67
Odvody ZL a Celková cena práce				
Zdravotné p.ZL			1.576,03	157,60
Nemocenské p.ZL			1.561,03	21,85
Starobné p.ZL			1.561,03	218,54
Invalídne p.ZL			1.561,03	46,83
P.v nezamest.ZL			1.561,03	7,80
Garančné.p.ZL			1.561,03	3,90
Urazové p.ZL			1.561,03	12,48
Rezer.fond sol.ZL			1.561,03	74,14
P.na financ.podpory			1.561,03	7,80
Príspevok ZL na DDS				15,00
Celková cena práce				2.126,97

Informovanie zamestnancov formou výplatnej pásky sa postupne vyvíja. Pozrite si pásy z roku 2020 (pozri kapitolu Výplatná páska v roku 2020 alebo iz.sk/Szkr).

viac na iz.sk/kalkulacka/vyplatna-paska

Otázky na diskusiu

1. *Poberá zamestnanec daňový bonus v plnej výške? Prečo nie?*

2 Dávkový systém

Legislatíva dáva nároky na príspevky či finančné výhody pre ľudí po zamestnaní sa. Tieto príspevky sú definované v rôznych zákonoch, majú rôzne podmienky a sú určené pre rôzne cieľové skupiny. Všetky ale mzdová kalkulačka obsahuje. V tejto kapitole bližšie opisujeme vybrané príspevky.

2.1 Daňový bonus

Daňový bonus, ako súčasť daňového systému, je príspevok pracujúcemu rodičovi (príp. manželovi rodiča (pozri kapitolu Manželstvo alebo iz.sk/kalkulacka/manzelstvo)), ktorý má nezaopatrené/vyživované dieťa.

Zamestnanec väčšinou zamestnávateľa požiada o mesačné vyplácanie daňového bonusu, nemusí to však urobiť (pozri kapitolu Nárastovosť príjmov zo zamestnania alebo iz.sk/kalkulacka/narazoveprijmy). Výhodou priebežného vyplácania daňového bonusu je, že ak sa zmení situácia človeka (strata zamestnania, dlhšia PN), vyplatený daňový bonus zostáva (§ 33 ods. 11 zákona č. 595/2003 Z. z.).

Počas čerpania PN alebo ošetrovného je pracovný príjem nižší. Ak bolo dieťa celý mesiac choré a rodič naň čerpal dávku pre ošetrovanie člena rodiny (OČR), pracovný príjem rodiča je 0 €, teda nedostane daňový bonus. Ak mu neskôr stúpne príjem, daňový bonus sa zvýši, za obdobie PN/OČR sa však nedoplatí. Preto odporúčame, aby si daňový bonus uplatňoval ten z rodičov, ktorý nečerpá OČR.

Samozrejme, daňový bonus môže v jednom čase poberať iba jeden z rodičov.

2.1.1 Nezaopatrené dieťa

Nezaopatrené/vyživované dieťa je napríklad (§ 3 zákona č. 600/2003 Z. z.):

- dieťa do 6 rokov,
- dieťa v škôlke, na základnej škole, strednej škole, vysokej škole,

- dieťa na strednej škole, aj keď brigáduje a zarába.

Nezaopatrené dieťa nie je:

- dieťa poberajúce invalidný alebo sociálny dôchodok,
- dieťa, ktoré neštuduje na škole, aj keď ešte nemá 18 rokov,
- dieťa, ktoré študuje externe.

Výška daňového bonusu

Daňový bonus je maximálne vo výške:

- 50 € pre dieťa nad 18 rokov,
- 140 € pre dieťa do 17 rokov a 11 mesiacov.

Od júla 2022 výška daňového bonusu závisí aj od výšky pracovného príjmu rodiča, pred júnom 2022 bol iný zákon (pozri kapitolu Daňový bonus v minulosti alebo [iz.sk/Szfm](#)). Napr. pri dvoch deťoch môže byť vo výške maximálne 27 % základu dane (§ 33 ods. 6 zákona č. 595/2003 Z. z.). Základ dane je hrubá mzda znížená o zdravotné a sociálne odvody. Ak je príjem každého z rodičov taký, že nedosiahnu limit na maximálny daňový bonus, môže sa ich príjem posudzovať spoločne (§ 33 ods. 8 zákona č. 595/2003 Z. z.).

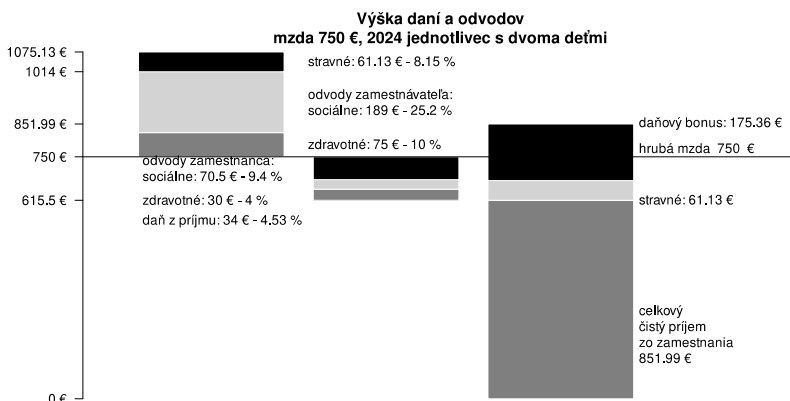
Počet vyživovaných detí	Percentuálny limit základu dane (čiastkového základu dane)
1	20 %
2	27 %
3	34 %
4	41 %
5	48 %
6 a viac	55 %

Do júna 2022 bola podmienkou poberania daňového bonusu výška daňového príjmu aspoň vo výške polovice minimálnej mzdy (pozri kapitolu Daňový bonus v minulosti alebo [iz.sk/Szfm](#)).

Daňový bonus je formou daňového výdavku. Na rozdiel od daňových príjmov, kde je prijímateľom peňazí štátny rozpočet, pri daňovom bonuse je prijímateľom peňazí osoba, platiteľ daní, aj keď

administruje daňový úrad. Kategória daňového výdavku bola vytvorená z dôvodu možnosti porovnania daňovo-odvodovo-dávkových systémov jednotlivých krajín. Z pohľadu jednotlivca i verejného rozpočtu je irelevantné, či je bonus technicky súčasťou daní, alebo ho poskytuje úrad práce alebo Sociálna poisťovňa.

Výšku daňového bonusu ilustruje nasledujúci graf. Keďže jeho konkrétna výška závisí od počtu detí aj príjmu rodičov, dá sa vypočítať v mzdovej kalkulačke.



Keďže daňový bonus má byť príjmom detí, nepodlieha exekúcií (pozri kapitolu Exekúcie alebo iz.sk/Sxkn).

viac na iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke si nastavte začiatok práce na október a pridajte niekoľko detí.
2. Potom skúste postupne zvyšovať mzdu človeka. Sledujte daňové priznanie v marci nasledujúceho roka (v časti podrobné výsledky). Prišli veľké preplatky daní? Sú tieto preplatky podobné, aj keď sú iné počty detí? Aj keď nie je manželka?
3. Nastavte nárazové príjmy. Ako to mení daňové preplatky v marci?
4. V strede roka nastavte vyšší percentuálny nárast mzdy. Ako sa mení výška daňových preplatkov?

2.2 Prídavky na deti

Prídavok je štátna sociálna dávka, ktorá prináleží rodičovi (§ 2 zákona č. 600/2003 Z. z.) nezaopatreného dieťaťa (§ 3 zákona č. 600/2003 Z. z.).

Prídavok ide jednému z rodičov (§ 2 ods. 2 zákona č. 600/2003 Z. z.), bez ohľadu na to, či má alebo nemá pracovný príjem. Prídavok na dieťa vypláca úrad práce a nemení výšku dávok v hmotnej núdzi (§ 4 ods. 3 písm. d) zákona č. 417/2013 Z. z.).

2.2.1 Výška prídavku

Výška prídavku na dieťa je v súčasnosti 60 € na jedno dieťa. Ak má rodina dve deti, poberá príspevok v dvojnásobnej výške.

Medzi rokmi 2019 a 2022 mali deti prvýkrát nastupujúce do základnej školy prídavok na deti vyšší o cca 100 €. Tento príspevok bol zrušený zákonom č. 232/2022. V roku 2023 bol znovuzavedný zákonom č. 397/2022. V súčasnosti majú deti prvýkrát nastupujúce do základnej školy prídavok zvýšený o 110 € (§ 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 600/2003 Z. z.).

Od roku 2008 existuje aj príplatok k prídavku, ktorý je určený pre deti, ktorých rodičia nemajú daňový bonus a sú poberatelia dôchodku (§ 7a zákona č. 600/2003 Z. z.). Je vo výške 30 €.

Platí od	Prídavok na dieťa	Príplatok k prídavku	Doplatok prvákom
1. 1. 2023	60 €	30 €	110 €
1. 7. 2022	30 €	30 €	110 €
1. 6. 2022	25,88 €	12,14 €	106,33 €

plná história (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia)

Pozrite si aj dlhšiu históriu výšky prídavku na deti (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia).

viac na iz.sk/kalkulacka/pridavky-na-deti

Otázky na diskusiu

1. Ktorí rodičia spĺňajú podmienky na príplatok k prídavku na deti?

2.3 Podpora detí do 6 rokov

Existuje viacero foriem podpory deťom do šesť rokov a ich rodičom. Vzťahuje sa na nich podpora rovnaká ako na ostatné deti:

- pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus: 50 € alebo 140 € mesačne na dieťa,
- pozri kapitolu Prídavok na dieťa alebo iz.sk/kalkulacka/pridavky-na-deti: 60 € mesačne na dieťa.

Tehotenské a príspevok pri narodení

Od 1. apríla 2021 existuje tehotenské (§ 47a zákona č. 461/2003 Z. z.). Poskytuje sa tehotnej žene, ktorá bola nemocensky poistená aspoň 270 dní z posledných dvoch rokov. Je poskytované od 27. týždňa pred pôrodom (od cca štvrtého mesiaca tehotenstva) do skončenia tehotenstva. Výška tehotenského je 15 % z vymeriavacieho základu (teda zväčša hrubej mzdy) minimálne však 10 % dvojnásobku všeobecného vymeriavacieho základu (§ 11 zákona č. 461/2003 Z. z.), teda v súčasnosti je to cca 242,20 € (v závislosti od počtu dní v mesiaci). Je vyplácané popri mzde, rodičovskom príspevku či iných príjmoch. Existuje aj tehotenské vo výške 200 € pre plnoleté študentky (pozri kapitolu Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat).

Príspevok pri narodení dieťaťa je poskytovaný jednorazovo po narodení, je vo výške 151,37 € alebo 829,86 € (§ 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 383/2013 Z. z.). Nárok na príspevok je podmienený splnením viacerých podmienok (§ 3 zákona č. 383/2013 Z. z.).

2.3.1 Materská dávka

Materská dávka je súčasťou sociálneho poistenia (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie). Pre poberanie materskej dávky musí byť dĺžka poistenia aspoň 270 dní (aspoň 9 mesiacov, teda viac ako dĺžka tehotenstva). Dôležitá je dĺžka nemocenského poistenia a je jedno, či toto poistenie

bolo dôsledkom zamestnaneckého pomeru, dohody o vykonaní práce či dobrovoľného poistenia.

Dĺžka vyplácania dávky je zväčša 6 týždňov pred pôrodom a 28 týždňov po pôrode (31 týždňov pre osamelého rodiča (§ 48 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z.), 34 pri viacpočetnom pôrode).

Výška materskej dávky je 75 % hrubej mzdy (§ 53 zákona č. 461/2003 Z. z.), presnejšie denného vymeriavacieho základu a vypláca sa za kalendárne dni (teda vo februári je nižšia ako v januári). Výpočet denného vymeriavacieho základu presahuje možnosti tejto kapitoly, avšak môže byť maximálne dvojnásobok priemernej mzdy spred dvoch rokov, závisí aj od kalendárneho roku, v ktorom sa ráta, a komplikuje sa v prípade reťazových pôrodov. Na túto tému odporúčame knihu Materská od Jozefa Mihála (<https://www.relia.sk/Article.aspx?ID=850>).

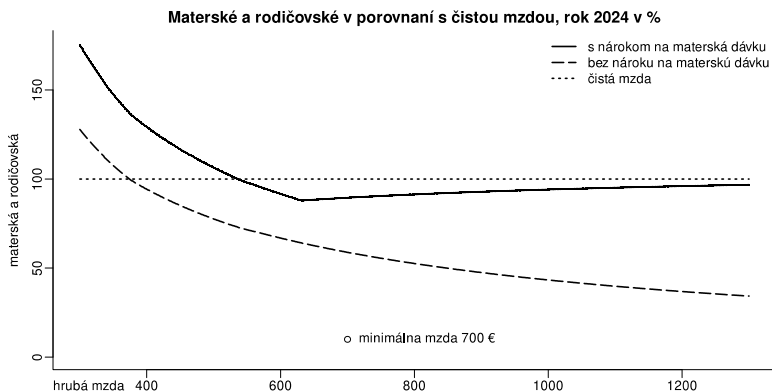
Ak materská dávka vychádza nižšia ako rodičovská, je dorovnávaná na túto výšku (§ 4 ods. 4 zákona č. 571/2009 Z. z.).

Materskú dávku môže poberať aj otec, v dĺžke 28 – 34 týždňov, avšak najviac do troch rokov veku dieťaťa. Matka v tomto čase nemôže poberať rodičovský príspevok. Môže však poberať materské na iné dieťa (§ 49 ods. 2 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z.) (zmena nastala 1. 1. 2019, dovtedy tento súbeh nebol možný). Nanešťastie, časť otcov zneužíva materskú dovolenku na zvýšenie príjmu, avšak naďalej chodia do práce a o dieťa sa reálne stará naďalej matka (ako formálne nezamestnaná). Dôsledkom je, že matka vypadáva zo sociálneho systému a napr. si musí sama platiť zdravotné poistenie. Preto postupne prichádza k spríšňovaniu zákona tak, aby toto nebolo možné. Stále však neexistuje legálna možnosť, ako môže mať otec materskú dovolenku na čiastkový úväzok a striedať si s matkou starostlivosť o dieťa.

Od novembra 2022 môže otec dieťaťa poberať dvojtýždňovú materskú spolu s matkou počas prvých 6 týždňov veku dieťaťa (§ 49 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z.) (zavedené zákonom č. 350/2022 Z. z.). Cieľom je, aby sa otec začal zapájať do starostlivosti o dieťa už krátko po pôrode. Otec musí byť zapísaný ako rodič

v rodnom liste dieťaťa, nemusí to byť manžel matky (pozri kapitolu Manželstvo alebo iz.sk/kalkulacka/manzelstvo).

Nasledujúci graf ilustruje náhradu výpadku príjmu matky po narodení dieťaťa. V oboch prípadoch ide o pracujúce matky. Prvá spĺňa nárok na materskú, druhá nie. Pri nepracujúcej matke poberajúcej DHN bude jej príjem rovnaký.



2.3.2 Rodičovský príspevok

Rodičovský príspevok je dávka pre rodiča alebo manžela/manželku rodiča dieťaťa do 3 rokov (§ 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 571/2009 Z. z.) (alebo do 6 rokov, ak má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav). Od júna 2023 je možné poberať rodičovský príspevok až do 6 rokov veku dieťaťa (resp. do predškolského veku (§ 3 ods. 2 písm. d) zákona č. 571/2009 Z. z.), ak nebolo prijaté do škôlky (§ 3 ods. 9 zákona č. 571/2009 Z. z.).

Je v sume 345,20 €. Rodičovský príspevok je vyšší (§ 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 571/2009 Z. z.) (473,30 €), ak rodič pred poberaním rodičovskej dávky poberal materskú dávku.

Rodičovský príspevok na druhé dieťa z viacpočetného pôrodu (napr. z dvojčiat) je 25 % zo sumy rodičovského príspevku na jedno dieťa (§ 4 ods. 2 zákona č. 571/2009 Z. z.). Príspevok na iné dieťa je

0 eur (§ 3 ods. 10 písm. b) zákona č. 571/2009 Z. z.). Teda ak rodičia majú 2 deti do troch rokov, dostávajú len jednu rodičovskú dávku. Rodičovský príspevok sa nemôže poberať v rovnakom čase ako materská dávka (§ 3 ods. 8 písm. a) zákona č. 571/2009 Z. z.).

Platí od	Rodičovský príspevok
1. 7. 2023	345,20 € alebo 473,30 €
1. 1. 2023	301 € alebo 412,60 €
1. 1. 2022	280 € alebo 383,80 €
plná história (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia)	

Dlhšia história rodičovského príspevku (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia).

Počas poberania materskej dávky či rodičovského príspevku je osoba dôchodkovo poistená (§ 138 ods. 13 zákona č. 461/2003 Z. z.). Toto obdobie sa ráta do odpracovaných rokov s vymeriavacím základom vo výške 60 % všeobecného vymeriavacieho základu (§ 138 ods. 7 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z.). Je tiež zdravotne poistená.

Počas poberania materskej dávky či rodičovského príspevku si môže manžel/manželka tohto človeka znížiť platené dane (pozri kapitolu Platenie daní alebo iz.sk/kalkulacka/platenie-dani). Daňový bonus na dieťa môže poberať iba pracujúci človek (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus).

2.3.3 Práca a zamestnanie

Práca počas poberania materskej dávky je z pohľadu zákona veľmi obmedzená.

Počas poberania rodičovského príspevku môže daná osoba pracovať (§ 3 ods. 1 zákona č. 571/2009 Z. z.) (do 31. 12. 2010 nebol možný súbeh práce a poberania rodičovského príspevku). Existuje aj príspevok na starostlivosť o dieťa (§ 5 ods. 1 zákona č. 561/2008 Z. z.), ktorého cieľom je o. i. financovať jasle. Súbeh tohto príspevku s rodičovským príspevkom nie je možný (§ 6 ods. 4 zákona č. 561/2008 Z. z.). Od 1. 1. 2016 je výška tohto príspevku 280 €, pričom v súčasnosti je rodičovský príspevok 473,30 €, teda poberanie

príspevku na starostlivosť o dieťa sa od januára 2020 rodičovi finančne absolútne neoplatí.

Poberateľky a poberatelia materskej dávky či rodičovského príspevku sú dôchodkovo poistení s vymeriavacím základom 60 % všeobecného vymeriavacieho základu (§ 138 ods. 7 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z.), teda v súčasnosti 726,60 €. Ak takýto človek pracuje, do dôchodku sa ráta vymeriavací základ z práce (§ 15 ods. 1 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.), aj keď je nižší ako suma z predošlého bodu.

2.3.4 Škôlky a jasle

Podpora jasí, teda starostlivosti o deti do 3 rokov veku, prakticky absentuje. Škôlky, teda starostlivosť o deti medzi 3 a 6 rokmi veku, je mierne vyššia a má byť v kompetencii obcí a miest. Nanešťastie, dostupnosť škôlok je rôznorodá podľa regiónov a v niektorých obciach sa desiatky percent detí do škôlky nedostanú. Najviac postihnuté sú veľké mestá a rómske osady.

Poplatky za obecné škôlky sú niekoľko desiatok eur (v závislosti od rozhodnutia obce). Tieto poplatky neplatí rodič dieťaťa, ak rodina poberá dávky v hmotnej núdzi (§ 28 ods. 6 písm. b) zákona č. 245/2008 Z. z.) alebo je dieťa predškolač (§ 28 ods. 6 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z.). Ak sa dieťa do škôlky nedostane, rodič má nárok na rodičovskú dávku (§ 3 ods. 9 zákona č. 571/2009 Z. z.).

Od septembra 2019 do augusta 2021 (iz.sk/kalkulacka/strava-v-skole) bola podporovaná strava predškolačkov, aby ju mali zadarmo. Od septembra 2021 majú stravu zadarmo v materskej škole, iba ak v škôlke vyše 50 % detí dostáva pomoc v hmotnej núdzi alebo dané dieťa je v domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo má príjem menší, ako je životné minimum. Od mája 2023 sa to opätovne mení a predškolači majú obedy zadarmo. V mzdovej kalkulačke v sekcii *Podrobné výsledky* zobrazujeme nárok na obedy zadarmo ikonkou jedla (🍽️).

viac na iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r

Otázky na diskusiu

1. Narodia sa všetky deti prvého septembra? Prečo to štát očakáva?
2. Kedy je pre otca optimálne ísť na materskú dovolenku? Môže ísť otec na materskú iba v piatky?
3. Nájdite rozdiel medzi škôlkami zaradenými a nezaradenými do siete škôl.
4. Kde sú vo vašom okolí škôlky? Koľko percent detí sa do nich minulý rok nedostalo?

2.4 Študovať sa oplatí

Štúdium na strednej škole sa oplatí, nielen z pohľadu budúcnosti, ale aj z pohľadu finančných výhod, ktoré toto štúdium prináša. Podobne je to aj v prípade vysokých škôl (pozri kapitolu Vysoká škola alebo iz.sk/kalkulacka/vysoka-skola).

Ak porovnáme rodinu s dieťaťom, ktoré má 16 rokov, tak to, či študuje alebo neštuduje, môže spôsobiť rozdiel v príjme domácnosti až 370 € mesačne:

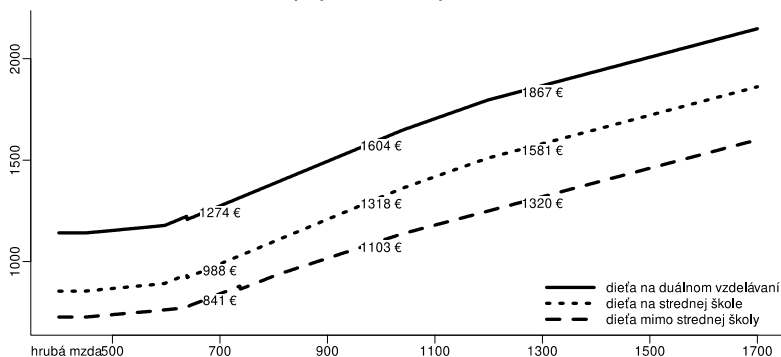
- dieťa je na strednej škole (pozri kalkulačku domácnosť s dieťaťom na bežnej strednej škole),
- dieťa v duálnom vzdelávaní na strednej odbornej škole (pozri kalkulačku domácnosť so študentom v duálnom vzdelávaní),
- výborne študujúce dieťa v duálnom vzdelávaní (pozri kalkulačku domácnosť s ideálnym študentom),
- dieťa je mimo strednej školy (pozri kalkulačku domácnosť s dieťaťom mimo školy).

Tento rozdiel je spôsobený viacerými faktormi.

Keď dieťa neštuduje na strednej škole, domácnosť nedostane:

- prídavky na deti (60 € mesačne),
- daňový bonus (do 140 € mesačne).

Čistý príjem domácnosti so šesťnásročným dieťaťom
stav v prvých mesiacoch po zamestnaní sa



Dieťa študujúce na strednej škole dostane po splnení podmienok:

- stredoškolské štipendium,
- motivačné štipendium (ak študuje na prioritnom odbore, prioritné odbory v krajoch (https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/motivacne-stipendium/aktualne-informacie.html?page_id=13786)),
- podnikové štipendium na duálnom vzdelávaní – v priemere okolo 100 €, závisí od zamestnávateľa či triedy (okolo 50 € mesačne pre prváka až do 300 € mesačne pre štvrtáka),
- odmenu za produktívnu prácu na duálnom vzdelávaní, druháci a tretiaci pracujú na zhruba tretinový úväzok, štvrtáci na polovičný,
- lacnejší internát,
- dotovanú stravu v škole a plné stravovanie počas praktického vyučovania (§ 26 ods. 2 zákona č. 61/2015 Z. z.),
- a množstvo ďalších výhod.

Štipendiá

- sociálne štipendium (§ 149 zákona č. 245/2008 Z. z.), ktoré poskytuje štát pre žiakov stredných škôl (0 – 61,39 € mesačne),

- podnikové štipendium (§ 27 ods. 6 zákona č. 61/2015 Z. z.), ktoré poskytuje podnik žiakom v duálnom vzdelávaní (do 491,08 € mesačne, zväčša okolo 160 €),
- motivačné štipendium (§ 27 ods. 3 zákona č. 61/2015 Z. z.), ktoré poskytuje štát žiakom na nedostatkových odboroch duálneho vzdelávania (0 – 79,80 € mesačne),
- plnoletá študentka, ktorá je tehotná, môže dostať tehotenské štipendium na strednej (§ 149a zákona č. 461/2003 Z. z.) aj vysokej škole (§ 96b zákona č. 461/2003 Z. z.). Platí od apríla 2021 a je vo výške 200 € mesačne.

Práca počas školy

- žiak duálneho vzdelávania počas školy pracuje a dostáva odmenu za produktívnu prácu (§ 27 ods. 1 zákona č. 61/2015 Z. z.), žiaci vykonávajú túto prácu v odboroch s odborným výcvikom, v rozsahu od 45 do 64 hodín za vyučovací mesiac podľa ročníka a odboru, tieto odmeny neznižujú dávky v hmotnej núdzi (§ 4 ods. 3 písm. l) zákona č. 417/2013 Z. z.),
- žiak strednej školy môže (nielen počas prázdnin) brigádovať, študenti platia nižšie odvody z brigád ako neštudenti (§ 227a zákona č. 461/2003 Z. z.) a bežná brigáda žiaka neznižuje dávky v hmotnej núdzi domácnosti (§ 4 ods. 3 písm. h) zákona č. 417/2013 Z. z.)
- viac informácií (<http://dualnysystem.sk/ziak/dokumenty-ziak/>).

	štátne štipendia	podnikové štipendium	produktívna práca
prvák	0-141,19 €	v priemere 80 €	max. 5,5 h denne
druhák	0-141,19 €	v priemere 120 €	max. 6,5 h denne
tretiak	0-141,19 €	v priemere 180 €	max. 6,5 h denne
štvrták	0-141,19 €	v priemere 240 €	max. 6,5 h denne

ISIC a zľavy pre študentov

Študenti stredných škôl majú viacero zliav a výhod:

- zľavy na autobusy a mestskú hromadnú dopravu, zväčša 40 – 50 %,
- vlaky zadarmo,

- ISIC zľavy: galérie, múzeá, divadlá,...
- zľavy u mobilných operátorov či v obchodoch (<https://isic.sk/>)

Vzdelanie a pracovný život

- vyššie vzdelanie má vplyv na pracovnú kariéru každého človeka (iz.sk/S1x)
- viac informácií o duálnom vzdelávaní (<http://dualnysystem.sk/>).

viac na iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke si nastavte domácnosť aj so študentom strednej školy.
2. Postupne meňte, či tento žiak študuje na bežnej strednej škole, duálnom vzdelávaní alebo je v nedostatkových odboroch. Ako sa mení výška príjmu domácnosti?
3. Ako sa mení príjem domácnosti, ak sa mení prospech študenta? Je takéto štipendium motivačné?
4. Porovnajte príjem domácnosti, ak dieťa študuje na strednej škole alebo nie je na strednej škole. Aký je to finančný rozdiel za mesiac? Za rok?
5. Postupne zvyšujte mzdu rodiča, ktorý je zamestnaný. Pri akej výške príjmu zmiznú štipendiá? Závisí to od štruktúry rodiny?

2.4.1 Vysoká škola

Študenti a študentky vysokých škôl môžu dostať sociálne štipendia, motivačné štipendia, internáty či ISIC podobne ako študenti stredných škôl (pozri kapitolu Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat).

Sociálne štipendium

Sociálne štipendium sa opisuje v legislatíve (102/2006 Z. z. – vyhláška o priznávaní sociálneho štipendia študentom vysokých škôl). Vypláca ho vysoká škola a preratúva ho na polročnej alebo ročnej báze. Deťom z domácnosti v hmotnej núdzi sa vypláca maximálna výška. Ak domácnosť nie je v hmotnej núdzi, výška štipendia sa určuje na základe príjmov z predošlého roka. Vzhľadom na to, že niektorí študenti už majú vlastné rodiny, presné vzorce sú komplikované (§ 2

zákona č. 102/2006 Z. z.). Sústreďujeme sa iba na stav, kde študent je členom rodiny svojich rodičov.

V mzdovej kalkulačke (pozri kalkulačku Domácnosť s vysokoškolačom) sa výpočet vysokoškolského sociálneho štipendia ukáže po vyplnení kladného počtu detí vzdelávajúcich sa na vysokej škole internou formou. Nasledujúci príklad ilustruje výpočet štipendia pre dieťa na vysokej škole v rodine, kde jeden rodič pracuje za minimálnu mzdu, druhý je nezamestnaný a majú spolu 4 deti.

Vysokoškolské štipendia [-]

Pri výpočtoch vysokoškolských štipendií sme použili viacero zjednodušujúcich predpokladov, napríklad že študuje jedno z detí (a nie z rodičov) a že vzdialenosť do školy je u všetkých detí rovnaká. Predpokladáme, že študent je členom domácnosti svojich rodičov, §3 presnejšie definuje spoločne posudzované osoby. Pri posudzovaní rodičovského príspevku ako príjmu ho rátame v aktuálnej výške. Exekúcie a výživné tiež vplyvajú na výšku štipendia. V niektorých prípadoch bude poskytované aj v júli a auguste.

Predpokladáme, že dieťa na vysokej škole dostáva štipendium 315,00€.

Pri výpočte vysokoškolských štipendií v 2. 2024 domácnosť bola v hmotnej núdzi, teda sa neprihliada na pracovný príjem v roku 2023, ktorý bol 0,00€. Životné minimum rodiny je 947,53€. Keďže posudzovaný príjem 0,00€ je menší ako upravené životné minimum (947,53€), postupujeme podľa odseku 2: k ŽM na druhú dospelú osobu pripočítame rozdiel medzi upraveným ŽM domácnosti a príjmom, vynásobený ŽM nezaopatreného dieťaťa a vydelený upraveným ŽM domácnosti, teda: $187,57€ + 122,77€ * (947,53€ - 0,00€) / 947,53€ = 310,34€$. Štipendium bude zaokrúhlené na 5€ nahor. Výsledkom je štipendium vo výške 315,00€ mesačne. Túto výšku štipendia bude dostávať 5 mesiacov, v septembri bude musieť byť prepočítané. Niekdy je vhodné prepočítať štipendium skôr (napríklad v decembri namiesto februári), keďže môže vstáť vyššia výška štipendia.

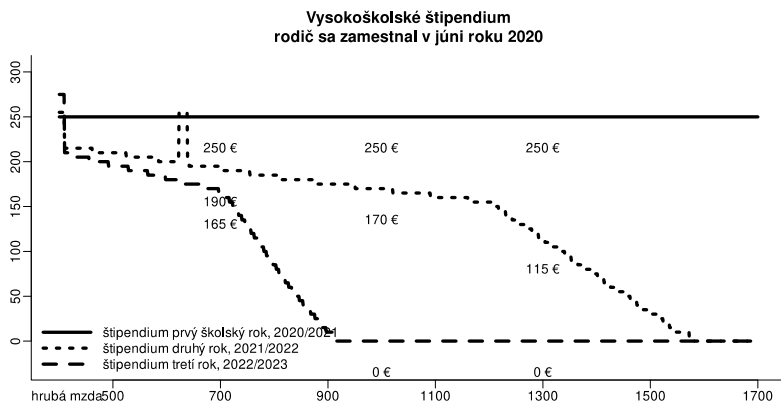
Pri výpočte vysokoškolských štipendií v 9. 2024 domácnosť nebola v hmotnej núdzi, teda sa prihliada na pracovný príjem v roku 2023, ktorý bol 0,00€. Životné minimum rodiny je 947,53€. Keďže posudzovaný príjem 0,00€ je menší ako upravené životné minimum (947,53€), postupujeme podľa odseku 2: k ŽM na druhú dospelú osobu pripočítame rozdiel medzi upraveným ŽM domácnosti a príjmom, vynásobený ŽM nezaopatreného dieťaťa a vydelený upraveným ŽM domácnosti, teda: $187,57€ + 122,77€ * (947,53€ - 0,00€) / 947,53€ = 310,34€$. Štipendium bude zaokrúhlené na 5€ nahor. Výsledkom je štipendium vo výške 315,00€ mesačne. Bude ho dostávať najbližších 10 mesiacov.

Pri výpočte vysokoškolských štipendií v 9. 2025 domácnosť nebola v hmotnej núdzi, teda sa prihliada na pracovný príjem v roku 2024, ktorý bol 7 144,50€. Životné minimum rodiny je 947,53€. Keďže posudzovaný príjem 595,38€ je menší ako upravené životné minimum (947,53€), postupujeme podľa odseku 2: k ŽM na druhú dospelú osobu pripočítame rozdiel medzi upraveným ŽM domácnosti a príjmom, vynásobený ŽM nezaopatreného dieťaťa a vydelený upraveným ŽM domácnosti, teda: $187,57€ + 122,77€ * (947,53€ - 595,38€) / 947,53€ = 233,20€$. Štipendium bude zaokrúhlené na 5€ nahor. Výsledkom je štipendium vo výške 235,00€ mesačne. Bude ho dostávať najbližších 10 mesiacov.

Pri výpočte vysokoškolských štipendií v 9. 2026 domácnosť nebola v hmotnej núdzi, teda sa prihliada na pracovný príjem v roku 2025, ktorý bol 6 754,90€. Životné minimum rodiny je 947,53€. Keďže posudzovaný príjem 562,91€ je menší ako upravené životné minimum (947,53€), postupujeme podľa odseku 2: k ŽM na druhú dospelú osobu pripočítame rozdiel medzi upraveným ŽM domácnosti a príjmom, vynásobený ŽM nezaopatreného dieťaťa a vydelený upraveným ŽM domácnosti, teda: $187,57€ + 122,77€ * (947,53€ - 562,91€) / 947,53€ = 237,40€$. Štipendium bude zaokrúhlené na 5€ nahor. Výsledkom je štipendium vo výške 240,00€ mesačne. Bude ho dostávať najbližších 10 mesiacov.

Keďže výška štipendia sa určuje podľa statusu poberateľa dávok v hmotnej núdzi alebo podľa výšky pracovného príjmu v predchádzajúcom kalendárnom roku, sociálne štipendia sa znižujú

o niekoľko mesiacov neskôr po náraste príjmu domácnosti. Nasledujúci graf ilustruje domácnosť dvoch rodičov s dvoma deťmi, pričom jeden pracuje za mzdu.



Skok v grafe je dôsledkom priznania aktivačného príspevku (pozri kapitolu Aktivačný príspevok alebo iz.sk/Syys), vďaka čomu sa bohatšia domácnosť dostala do stavu poberania dávok v hmotnej núdzi, a teda dieťa má nárok na vyššie sociálne štipendium.

Iné štipendiá

Študenti môžu získať aj motivačné štipendium. Je buď zo štátnych zdrojov (§ 96a zákona č. 131/2002 Z. z.), alebo zo zdrojov školy (§ 97 zákona č. 131/2002 Z. z.), prípadne ide o podnikové štipendium (§ 97a zákona č. 131/2002 Z. z.). Ich dostupnosť a využívanie sa medzi školami výrazne líši.

Tehotné študentky získajú tehotenské štipendium (§ 96b zákona č. 131/2002 Z. z.) vo výške 200 € (od apríla 2021). Matka študentka nemá nárok na materské (ak popri škole nepracovala), ale má nárok na rodičovský príspevok (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r) v nižšej výške.

Zlavy

- ISIC (<https://isic.sk/>) – medzinárodná študentská karta,
- ubytovanie v internátoch,

- strava,
- lacnejšia doprava – cestovné v autobusoch a MHD,
- vlaky zadarmo ap.

Výhody pre rodinu

Študent dennej formy vysokej školy je nezaopatreným dieťaťom (§ 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 600/2003 Z. z.) (ak má menej ako 25 rokov a ešte neukončil vysokú školu). Rodičom sa preto vyplácajú prídavky na deti (60 € mesačne) aj daňový bonus (do 50 € mesačne).

Študent nie je nezaopatreným dieťaťom, ak má viac ako 25 rokov (§ 3 ods. 1 zákona č. 600/2003 Z. z.) alebo už v minulosti ukončil vysokú školu (§ 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 600/2003 Z. z.).

viac na iz.sk/kalkulacka/vysoka-skola

Otázky na diskusiu

1. *Vypočítajte sociálne štipendium. Ako sa mení v nasledujúce akademické roky? Je pokles férový?*
2. *Porovnajzte domácnosť s dieťaťom podľa toho, či študuje na vysokej škole, študuje externe alebo neštuduje. Aký je rozdiel pre rodinu?*
3. *Ako ďaleko je vzdialená vysoká škola?*
4. *Áká je komerčná cena nájmov v porovnaní s internátmi? Ktoré je výhodnejšie, nielen z finančného pohľadu? Prečo?*
5. *Sú na vašej vysokej škole dostupné aj iné štipendiá ako štátne sociálne? Sú dostatočne propagované?*

2.5 Dávky v hmotnej núdzi

Systém dávok v hmotnej núdzi funguje na princípe nárokov a príjmov. Ich rozdielom je výška dávky v hmotnej núdzi. Ich zoznam je však veľmi komplikovaný a zohľadňuje ich mzdová kalkulačka (iz.sk/kalkulacka). Výrazne sa líšia napríklad podľa výšky pracovného príjmu či počtu detí. V minulosti boli výrazným faktorom aj doba evidencie na úrade práce či miesto trvalého bydlisko.

2.5.1 Príjmy

- definuje zákon (§ 4 zákona č. 417/2013 Z. z.),

- rodičovský príspevok,
- rôzne dávky z úradu práce (napr. príspevok na dobrovoľnícku službu),
- časť dôchodku,
- 75 % pracovného príjmu, zákon definuje aj výnimky (§ 4 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z.) (napr. prídavok na dieťa),
- a musia byť menšie ako životné minimum (§ 8 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z.).

Do apríla 2023 existoval aktivačný príspevok po zamestnaní sa, daňový bonus nebol príjmom. Do decembra 2023 existoval osobitný príspevok a iba 50 % pracovného príjmu sa rátalo do príjmu vo výpočte DHN.

2.5.2 Možné príjmy

Skúmajú sa aj možné príjmy, ktorými si človek vie zvýšiť svoje reálne príjmy:

- veľkosť majetku (človek má predať časť svojho majetku, aby zvýšil svoj príjem),
- výživné, náhradné výživné (§ 6 zákona č. 417/2013 Z. z.),
- dôchodok (človek musí požiadať o dôchodok pred žiadosťou o dávky v hmotnej núdzi),
- nárok na mzdu.

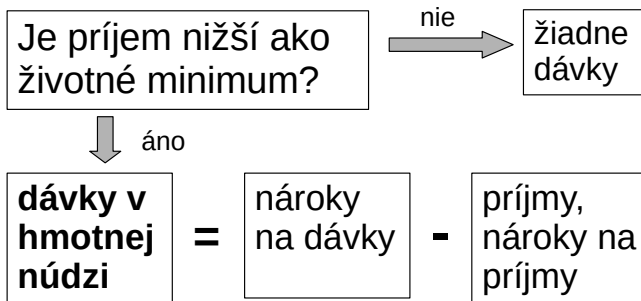
Filozofia je, že dávky v hmotnej núdzi majú byť až posledná možnosť po vyčerpaní iných možností. Napríklad človek v dôchodkovom veku musí požiadať o starobný dôchodok a až po jeho odmietnutí alebo jeho nízkej výške môže žiadať o dávky v hmotnej núdzi.

2.5.3 Nárok na dávky

Koľko dávok by mohla domácnosť získať:

- najmä samotná dávka (§ 10 zákona č. 417/2013 Z. z.) v hmotnej núdzi pre danú domácnosť, ochranné príspevky (§ 11 zákona č. 417/2013 Z. z.),
- príspevok na bývanie (§ 14 zákona č. 417/2013 Z. z.),
- (už neexistujúci aktivačný príspevok (pozri kapitolu Aktivačný príspevok alebo iz.sk/Syys) po zamestnaní sa),
- (od januára 2024 neexistujúci osobitný príspevok (pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok) nebol súčasťou dávky v hmotnej núdzi).

Výpočet dávky



- zisťuje sa, či domácnosť je v hmotnej núdzi (majetok, výška príjmu v porovnaní so životným minimom (§ 9 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z.)),
- od nárokov na dávky sa odrátajú príjmy a nároky na príjmy, rozdiel sú dávky v hmotnej núdzi.

Obdobie výplaty dávky

Dávku úrad práce vyrátava za kalendárny mesiac na základe príjmu domácnosti. Vyplácaná je o mesiac neskôr.

- zamestnanec má mzdu za máj vyplatenú v polovici júna; dôchodca má dôchodok za júl vyplatený v júni (§ 116 ods. 2 zákona

č. 461/2003 Z. z.); rodič má rodičovský príspevok za máj vyplatený v júni (§ 5 ods. 3 zákona č. 571/2009 Z. z.),

- vstupuje to do výpočtu dávok za mesiac jún, treba úradu práce zdokladovať do ôsmeho v júli (§ 28 ods. 2 písm. a) zákona č. 417/2013 Z. z.),
- dávky za mesiac jún sú vyplatené v polovici júla.

Harmonogram mzdy a dávok			
mesiac		májová práca	júnová práca
máj	1.	odpracovaný máj	
	15.		
	30.		
jún	1.		odpracovaný jún
	15.	výplata mzdy za máj	
	30.		
júl	1.	výkaz za máj zanesený na úrad práce	
	15.	výplata DHN za jún	výplata za jún
	30.		
august	1.		výkaz za jún na úrade práce
	15.		výplata DHN za júl
	30.		

O dávky možno požiadať aj spätne, najviac však o 3 mesiace (§ 21 zákona č. 417/2013 Z. z.). Spracovanie dávok v hmotnej núdzi (DHN), najmä na začiatku poberania, môže trvať dlho. Preto sa niekedy stáva, že dávky sú doplatené jednorazovo spätne za niekoľko mesiacov. Takéto jednorazové spätné doplatenie väčšej sumy je potom predmetom klamlivých správ niektorých podvodných stránok a portálov.

Aby však ľudia mali aspoň časť dávok aj počas obdobia, keď niektoré údaje sú dané iba približne (napr. ešte nie je jasná presná suma výživného), úrad práce môže poskytovať preddávky na dávky (§ 24 zákona č. 417/2013 Z. z.). Po doplnení a spresnení všetkých údajov potom budú dávky presne doplatené.

2.5.4 Prehľad výšky dávok

Dávky v hmotnej núdzi definuje 417/2013 Z. z. – zákon o pomoci v hmotnej núdzi . V súčasnosti je výška jednotlivých dávok v hmotnej núdzi nasledovná:

Typ dávky	suma od 1. 10. 2023
Aktivačný príspevok	86,80 €
Aktivačný príspevok po zamestnaní sa	-
Dávka pre jednotlivca	84,90 €
Dávka pre jednotlivca s dieťaťom	161,40 €
Dávka pre dvojicu bez detí	147,50 €
Dávka pre dvojicu s deťmi	220,70 €
Dávka pre jednotlivca s viac ako štyrmi deťmi	235,70 €
Dávka pre dvojicu s viac ako štyrmi deťmi	297,50 €
Ochranný príspevok pre tehotnú ženu	18,60 €
Príspevok na nezaopatrené dieťa	23,70 €

Príspevok na bývanie (§ 14 zákona č. 417/2013 Z. z.) je súčasťou dávok v hmotnej núdzi a je určený pre domácnosti, ktoré majú legálne bývanie a platí aj za odpad (§ 14 ods. 5 zákona). Do júla 2023 boli iba dve výšky príspevku: pre jednotlivca a pre viacčlennú domácnosť, od 15. júla 2023 je v zákone 5 typov domácností.

Typ domácnosti	suma od 1. 10. 2023
Príspevok na bývanie	95,20 €
Príspevok na bývanie pre dvoch ľudí	161,60 €
Príspevok na bývanie pre troch ľudí	205,10 €
Príspevok na bývanie pre štyroch ľudí	248,60 €
Príspevok na bývanie pre viac ako štyroch ľudí	291,90 €

2.5.5 Výška dávok v minulosti

Dávky sú zvyšované rovnako ako životné minimum (§ 15 ods. 3 zákona č. 417/2013 Z. z.), teda maximálne o infláciu (§ 5 ods. 2 zákona č. 601/2003 Z. z.) (od roku 2023 sa zákon zmenil, takže životné minimum sa zvyšuje o infláciu). Preto nárasty nie sú výrazné. V nasledujúcej tabuľke uvádzame vývoj základnej dávky (pre jednot-

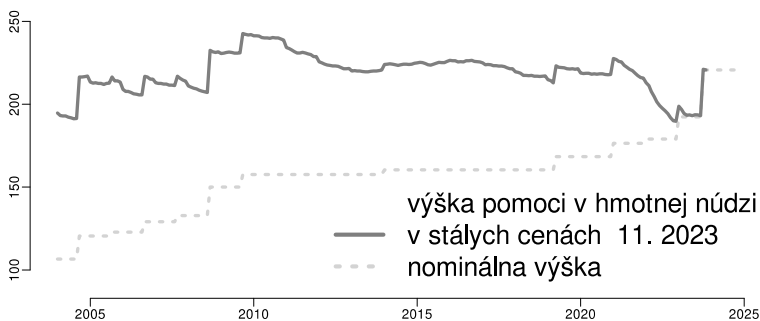
livca a pre dvojicu s deťmi) a vývoj príspevku na bývanie (pre jednotlivca a pre dvojčlennú domácnosť).

Platí od	Základná dávka	Príspevok na bývanie
1. 10. 2023	84,90 €	95,20 €
	220,70 €	161,60 €
15. 7. 2023	74 €	83 €
	192,40 €	140,90 €
1. 4. 2023	74 €	63,90 €
	192,40 €	101,90 €

plná história (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia)

V stálych cenách vidno skôr pokles výšky základnej dávky v hmotnej núdzi. dlhšia história výšok v pomoci v hmotnej núdzi (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia).

Dávka v hmotnej núdzi pre dvojicu s deťmi v bežných a stálych cenách



viac na iz.sk/sk/projekty/data/dhn

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke si poskladajte domácnosť. Medzi vstupmi ukazuje, aká je výška dávok v hmotnej núdzi pre túto domácnosť. Je primeraná? Viete si predstaviť z nej vyžiť?
2. Skúste spresniť DHN podľa príspevku na bývanie či ochranného príspevku.
3. Zmeňte vek detí tak, aby niekoľko z nich bolo mladších ako 3 roky. Ako sa zmenila finančná situácia rodiny? Ako sa finančná situácia zmení, ak sa jeden z členov zamestná?

4. Všimli ste si, že klikom na vypočítané číslo DHN sa číslo preniesie do formulára?
5. Nájdite domácnosť, ktorá by mala nárok na dávky v hmotnej núdzi, ale jej pracovné príjmy sú vyššie ako životné minimum. Ako jej tento stav vysvetlíte?
6. Nájdite na stránke úradu práce žiadosť o pomoc v hmotnej núdzi. Je toto tlačivo zrozumiteľné? Splňate podmienky?
7. Vyrátajte dávky pre jednotlivca, rodinu s dvoma deťmi, rodinu s tromi deťmi či rodinu so šiestimi deťmi. Aké vysoké sú dávky na člena domácnosti? Sú primerané?

2.6 Životné minimum

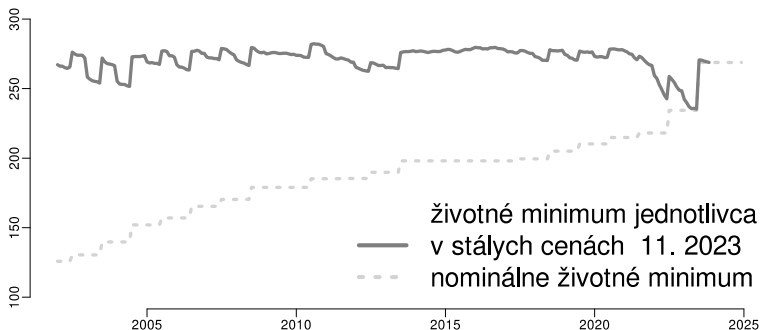
Výška životného minima (601/2003 Z. z. – zákon o životnom minime) sa určuje každoročne k 1. júlu opatrením, ktorým sa predchádzajúce životné minimum zvýši o infláciu (§ 5 ods. 2 zákona č. 601/2003 Z. z.). Do apríla 2023 sa životné minimum mohlo zvýšiť aj o menej ako infláciu (v zákone sa merala dvoma spôsobmi, pričom sa vyberala nižšia valorizácia).

Životné minimum 268,88 € vplýva na viacero častí výpočtu daní, odvodov či dávok:

- odpočítateľná položka z daní (§ 11 ods. 2 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z.),
- limit na poberanie DHN (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo iz.sk/sk/projekty/data/dhn) (nie samotná výška DHN),
- nárok na stredoškolské a vysokoškolské sociálne štipendiá (pozri kapitolu Vysoká škola alebo iz.sk/kalkulacka/vysoka-skola),
- limit maximálnej exekúcie (pozri kapitolu Exekúcie alebo iz.sk/Sxkn),
- ...

Nevplýva na výpočet samotnej dávky v hmotnej núdzi, iba na určenie samotného nároku. Nevplýva na odpočítateľnú položku na zdravotné odvody (pozri kapitolu Zdravotné poistenie alebo iz.sk/Sz9I).

Vývoj životného minima v bežných a stálych cenách



Životné minimum pre jednu plnoletú osobu je 268,88 €. Oproti minulosti neprišlo k nárastu v stálych cenách, čo ilustruje graf aj v nasledujúca tabuľka:

Platí od	Životné minimum	ŽM druhá dospelá osoba	Nezaopatrené dieťa
1. 7. 2023	268,88 €	187,57 €	122,77 €
1. 7. 2022	234,42 €	163,53 €	107,03 €
1. 7. 2021	218,06 €	152,12 €	99,56 €

plná história (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia)

História vývoja životného minima (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia).

viac na iz.sk/projekty/data/zivotne-minimum

3 Zamestnanie

Počas zamestnaneckého pomeru majú zamestnanec i zamestnávateľ svoje práva i povinnosti. V kapitole sa sústreďíme na základné z nich.

3.1 Minimálna mzda

Minimálna mzda je nástrojom politiky zamestnanosti, ktorý určuje dolnú hranicu vyplácanej mzdy. Takáto dolná hranica je prítomná vo všetkých vyspelých krajinách, či už ako súčasť rozšíriteľných kolektívnych zmlúv alebo ako samostatný inštitút. Na Slovensku minimálnu mzdu opisuje zákon (663/2007 Z. z. – zákon o minimálnej mzde). Minimálnu mzdu má garantovaný každý zamestnanec a má garantované aj minimálne mzdové nároky (pozri kapitolu Minimálne mzdové nároky alebo iz.sk/Sywj).

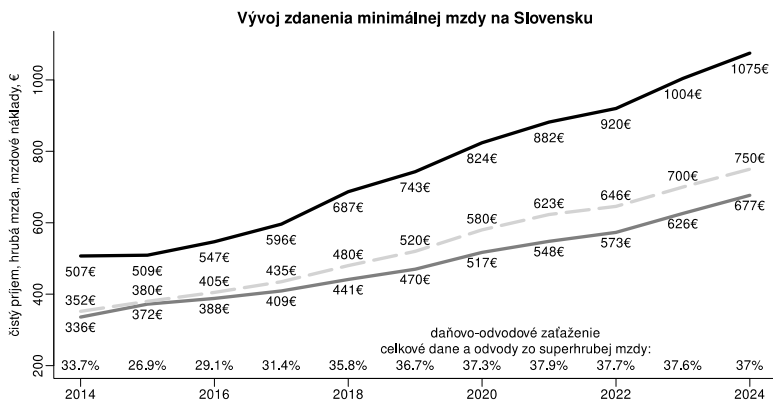
Ak nemá zamestnanec plný úväzok, mzda tohto človeka je alikvótno nižšia (§ 2 ods. 3 zákona č. 663/2007 Z. z.). Od 1. 1. 2013 sa hodinová minimálna mzda vzťahuje aj na dohodárov (§ 223 ods. 2 Zákonníka práce). Zmena prišla zákonom č. 361/2012 z 25. 10. 2012. Rôzne príplatky, napríklad za noc alebo víkend (pozri kapitolu Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc alebo iz.sk/Swkd), sú nad rámec minimálnej mzdy. Teda v prípade práce v noci bude mesačná mzda vyššia, ako je tu uvádzaná. Ak zamestnanec vykonáva náročnejšiu prácu, jeho minimálne mzdové nároky (pozri kapitolu Minimálne mzdové nároky alebo iz.sk/Sywj) sú vyššie. V súčasnosti je základná výška minimálnej mzdy 700 € mesačne alebo 4,023 €/hod. Výška minimálnej mzdy sa postupne mení (pozri kapitolu Vývoj minimálnej mzdy na Slovensku alebo iz.sk/minimalna-mzda/vyvoj).

Platí od	Mesačná minimálna mzda	Suma na hodinu
1. 1. 2024	750 €	4,310 €/hod
1. 1. 2023	700 €	4,023 €/hod
1. 1. 2022	646 €	3,713 €/hod
plná história (pozri kapitolu Vývoj minimálnej mzdy na Slovensku alebo iz.sk/minimalna-mzda/vyvoj)		

Minimálna mzda sa určuje ročne. Zamestnanci a zamestnávateľa sa na úrovni tripartity môžu dohodnúť na výške minimálnej mzdy na nasledujúci rok, čo sa podarilo pri určovaní minimálnej mzdy na rok 2022 a 2023. Ak k dohode nepríde, určí ju vláda na základe vzorca v zákone (§ 8 zákona č. 663/2007 Z. z.) – teda 57 % z priemernej mzdy spred dvoch rokov. Tento spôsob určenia sa v minulosti tiež menil (iz.sk/minimalna-mzda/urcenie). Minimálna mzda v rôznych krajinách EÚ má rôzne výšky (iz.sk/Syxxg).

3.1.1 Čistá a hrubá minimálna mzda

Z pohľadu bežného pracovníka nie je dôležitá výška hrubej minimálnej mzdy, ale suma, ktorá mu mesačne príde na účet. Z pohľadu zamestnávateľa je zase dôležité, aké vysoké sú celkové mzdové náklady. Posledné roky sa však rozdiel medzi mzdovými nákladmi a čistou mzdou zvyšuje.

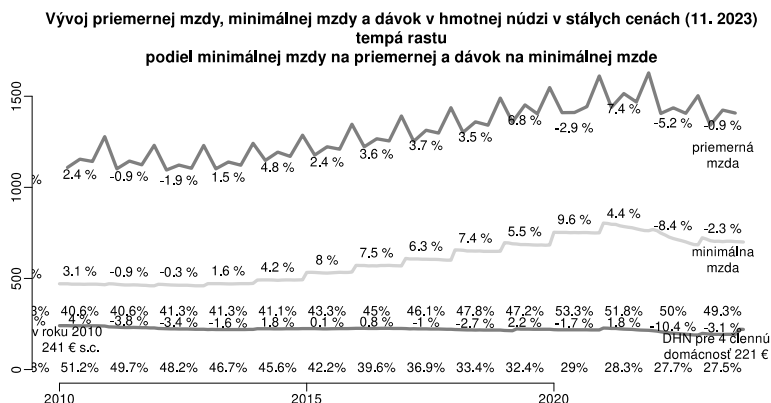


Ako vidno, v roku 2015 boli pri minimálnej mzde 380 € mzdové náklady 509 € a čistá mzda 372 €. Celková daňovo-odvodová sadzba teda bola 26,9 %. V roku 2023 pri hrubej minimálnej mzde 700 € boli mzdové náklady 1000 € a čistá mzda 626 €. Dane a odvody jednotlivca bez detí pri minimálnej mzde teda predstavovali 37,4 %.

3.1.2 Minimálna mzda v porovnaní s dávkami a priemernou mzdou

Dôležité je aj porovnanie minimálnej mzdy s inými ukazovateľmi a jej tempo rastu v reálnom vyjadrení po očistení o infláciu. V sledovanom období od roku 2010 výška dávok v hmotnej núdzi v reálnom vyjadrení jemne klesala, väčšie kolísanie je dané oneskorením valorizácie DHN oproti nárastu inflácie.

Priemerná mzda v reálnom vyjadrení od roku 2014 rastie tempom 3 – 5 %, minimálna mzda rastie mierne vyšším tempom. Podiel hrubej minimálnej mzdy na hrubej priemernej mzde za sledované obdobie narástol zo 40 % na 50 %, čo je menej ako 57 % daných v zákone (§ 8 zákona č. 663/2007 Z. z.).



3.1.3 Nedostatky minimálnej mzdy

Minimálna mzda sa vzťahuje na zamestnancov podľa Zákonníka práce a od roku 2013 aj na dohodárov. V prípade zamestnancov, minimálna mzda môže byť obchádzaná cez fiktívne čiastkové úväzky (<https://socialnapasca.oromoch.sk/download-files/sk/minimum-wage-non-compliance-case-slovakia-2019>).

Minimálna mzda sa nevzťahuje na zastierané pracovné pomery, na prácu na živnosť (iz.sk/sk/projekty/dobra-praca).

viac na iz.sk/minimalna-mzda

Otázky na diskusiu

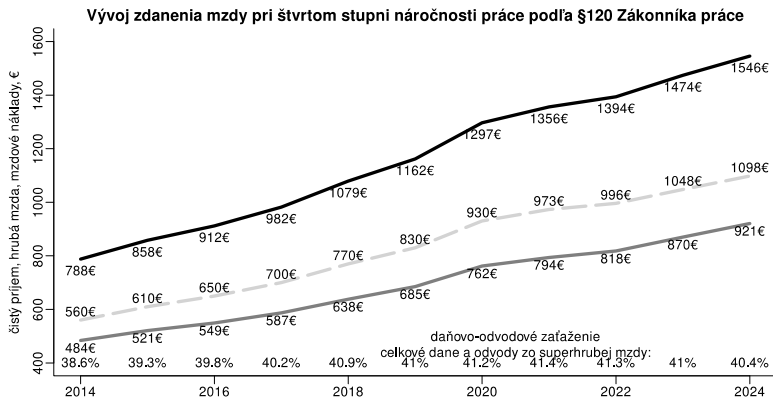
1. Keď porovnáte minimálnu mzdu teraz a pred rokom/dvoma, ako sa zmenila? Ako sa zmenila po zohľadnení inflácie?
2. Môže zamestnanec zarábať menej ako minimálnu mzdu? Môže zamestnanec s minimálnou mzdou zarábať viac ako je minimálna mzda?

3.1.4 Minimálne mzdové nároky

Minimálne mzdové nároky zo zákona určujú (§ 120 Zákonníka práce), akú minimálnu výšku mzdy musí zamestnanec poberať v závislosti od náročnosti práce tohto zamestnanca. De facto ide o minimálnu mzdu podľa typu práce.

V legislatíve je náročnosť práce rozdelená do šiestich stupňov. Tieto sú opísané v prílohe č. 1 Zákonníka práce.

Nasledujúci graf opisuje vývoj štvrtého stupňa náročnosti práce a jeho daňovo-odvodové zaťaženie.



Do 31. decembra 2020 mal § 120 znenie, ktoré jednoducho odstupňovalo minimálne mzdové nároky o 20 % – prvý stupeň mal nárok na 100 % minimálnej mzdy (pozri kapitolu Minimálna mzda alebo iz.sk/minimalna-mzda), najvyšší šiesty stupeň 200 %.

Sadzba minimálneho mzdového nároku pre príslušný stupeň je násobkom hodinovej minimálnej mzdy pri ustanovenom týždennom pracovnom čase 40 hodín alebo minimálnej mzdy v eurách za mesiac, ak ide o zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou, ustanovenej osobitným predpisom, a koeficienta minimálnej mzdy.

Od 1. 1. 2021 sa znenie zmenilo a skomplikovalo. Novelizácia bola zákonom 294/2020 Z. z. z 20. októbra 2020.

Suma minimálneho mzdového nároku zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou pre príslušný stupeň na príslušný kalendárny rok je súčet rozdielu medzi sumou mesačnej minimálnej mzdy určenej na príslušný kalendárny rok a sumou mesačnej minimálnej mzdy určenej na rok 2020 a súčinu sumy mesačnej minimálnej mzdy určenej na rok 2020 a koeficientu minimálnej mzdy. Suma minimálneho mzdového nároku pre príslušný stupeň na príslušný kalendárny rok za každú hodinu odpracovanú zamestnancom pri ustanovenom týždennom pracovnom čase 40 hodín je 1/174 zo sumy minimálneho mzdového nároku podľa prevej vety.

Dôsledkom je, že minimálne mzdové nároky pri najvyššom stupni sú o 10 % nižšie. Rovnakou novelizáciou vláda znížila aj rôzne príplatky (pozri kapitolu Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc alebo [iz.sk/Swkd](https://www.zsk.sk/Swkd)). Príplatky sú od júla 2023 opätovne valorizované.

stupeň náročnosti práce	minimálne mzdové nároky podľa § 120 Zákonníka práce v roku 2024	ak by nebola zmena zákona v roku 2020
1.	750 €	
2.	866 €	900 €
3.	982 €	1 050 €
4.	1 098 €	1 200 €
5.	1 214 €	1 350 €
6.	1 330 €	1 500 €

Charakteristiky stupňov náročnosti pracovných miest

Príloha číslo 1 Zákonníka práce definuje pracovné miesta podľa miery zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti práce zamestnanca vymedzené týmito charakteristikami (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/311/#prilohy.priloha-priloha_c_1_k_zakonu_c_311_2001_z_z.oznacenie):

- a) pracovné miesto zodpovedajúce prvému stupňu náročnosti práce charakterizuje výkon pomocných, prípravných alebo manipulačných prác podľa presných postupov a pokynov,
- b) pracovné miesto zodpovedajúce druhému stupňu náročnosti práce charakterizuje výkon ucelených obslužných rutinných prác alebo odborných rutinných kontrolovateľných prác podľa daných postupov alebo prevádzkových režimov, alebo prác spojených s hmotnou zodpovednosťou; výkon jednoduchých remeselných prác; výkon sanitárnych pracovných činností v zdravotníctve; výkon opakovaných, kontrolovateľných prác administratívnych, hospodárskosprávnych, prevádzkovo-technických alebo ekonomických podľa pokynov alebo ustanovených postupov,
- c) pracovné miesto zodpovedajúce tretiemu stupňu náročnosti práce charakterizuje výkon rôznorodých odborných alebo ucelených odborných prác alebo samostatné zabezpečovanie menej zložitých agend; samostatný výkon individuálnych tvorivých remeselných prác; riadenie alebo operatívne zabezpečovanie chodu zariadení alebo prevádzkových procesov spojené so zvýšenou duševnou námahou s prípadnou zodpovednosťou za zdravie a bezpečnosť iných osôb alebo za ťažko odstrániteľné škody,
- d) pracovné miesto zodpovedajúce štvrtému stupňu náročnosti práce charakterizuje samostatné zabezpečovanie odborných agend alebo výkon čiastkových koncepčných, systémových a metodických prác spojený so zvýšenou duševnou námahou; poskytovanie zdravotnej starostlivosti, odborné činnosti v zdravotníctve so zodpovednosťou za zdravie ľudí; riadenie, organizácia alebo koordinácia zložitých procesov alebo rozsiahleho súboru veľmi zložitých zariadení s prípadnou zodpovednosťou za životy a zdravie iných osôb,
- e) pracovné miesto zodpovedajúce piatemu stupňu náročnosti práce charakterizuje výkon špecializovaných systémových, koncepčných, tvorivých alebo metodických prác s vysokou duševnou námahou; komplexné zabezpečovanie najzložitejších úsekov a agend s určením nových postupov v rámci systému; výkon odborných a špecializovaných činností v príslušnom odbore zdravotnej starostlivosti so zodpovednosťou za zdravie ľudí; riadenie, organizácia a koordinácia veľmi zložitých procesov a systémov vrátane voľby a optimalizácie postupov a spôsobov riešenia,
- f) pracovné miesto zodpovedajúce šiestemu stupňu náročnosti práce charakterizuje tvorivé riešenie úloh neobvyklým spôsobom s nešpecifikovanými výstupmi s vysokou mierou zodpovednosti za škody s najširšími spoločenskými dôsledkami; výkon špecializovaných a certifikovaných činností v zdravotnej starostlivosti so zodpovednosťou za zdravie a životy ľudí; riadenie, organizácia a koordinácia najzložitejších systémov so zodpovednosťou za

neodstrániteľné hmotné a morálne škody so značnými nárokmi na schopnosť riešiť zložité a konfliktné situácie spojené spravídla so všeobecným ohrozením najširšej skupiny osôb.

viac na iz.sk/Sywj

Otázky na diskusiu

1. V Zákonníku práce si pozrite definície jednotlivých kategórií minimálnych mzdových nárokov. Do ktorej kategórie spadajú ľudia vo vašom okolí?

3.2 Pracovný čas a prestávky v práci

Zamestnávateľ je povinný rešpektovať prípustný rozsah pracovného času zamestnanca, rovnako ako právo zamestnanca na nepretržitý denný a týždenný odpočinok i právnu úpravu prestávok.

Pracovný čas je základným parametrom pracovnoprávneho vzťahu. Jeho rozsah je povinnou súčasťou pracovnej zmluvy (§ 43 Zákonníka práce) a o rozvrhnutí je zamestnávateľ povinný informovať (§ 47a ods. 1 písm. b) Zákonníka práce), ak to nie je dohodnuté v pracovnej či kolektívnej zmluve.

Štandardný pracovný čas na plný úväzok je 40 alebo 37,5 hodiny (§ 85 ods. 5 Zákonníka práce), teda 8 alebo 7,5 hodiny denne. Časť zamestnávateľov, resp. pracovných pozícií, vyžaduje presne 8 hodín na pracovisku každý deň, v iných je možný pružný pracovný čas (§ 88 Zákonníka práce). Zamestnanec pri ňom musí byť na pracovisku v základom pracovnom čase, avšak začiatok a koniec svojej práce si môže ad-hoc prispôbiť tak, aby celkový odpracovaný čas zodpovedal v danom týždni alebo mesiaci (§ 88 ods. 5 Zákonníka práce).

Počas výkonu práce má mať zamestnanec po šiestich hodinách prestávku aspoň 30 minút (§ 91 Zákonníka práce). Táto sa nezapočítava do pracovného času. Nárok na stravu má po štyroch hodinách (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne).

V prípade práce na zmeny musí zamestnávateľ rozvrhnúť prácu tak, aby mal zamestnanec medzi koncom a začiatkom práce aspoň 12 hodín na odpočinok (§ 92 ods. 1 Zákonníka práce). Zároveň má mať zamestnanec aspoň dva voľné dni po sebe, najmä sobotu

a nedeľu (§ 93 ods. 1 Zákonníka práce) (prípadne aj nedeľu a pondelok). Počas dňa pracovného pokoja, zväčša nemožno nariadiť prácu (§ 94 Zákonníka práce). Popri práci na zmeny existuje aj konto pracovného času (§ 87a Zákonníka práce). Toto umožňuje vyšší výkon práce počas sezóny a nižší mimo sezóny. Všetky uvádzané ustanovenia majú v Zákonníku práce viacero výnimiek na ktoré je zväčša potrebný súhlas odborov.

Zamestnanec môže mať nad rámec bežného pracovného času prácu nadčas (§ 97 Zákonníka práce). Môže ju mať maximálne v rozsahu 400 hodín ročne (§ 97 ods. 10 Zákonníka práce), pričom iba časť mu môže zamestnávateľ nariadiť. Za prácu nadčas sú príplatky 25 % priemerného zárobku daného zamestnanca (pozri kapitolu Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc alebo [iz.sk/SwkD](#)). Za túto prácu dostane zamestnanec mzdu alebo môže čerpať náhradné voľno (§ 121 ods. 3 Zákonníka práce).

Oddych od zamestnania zabezpečuje aj dovolenka (pozri kapitolu Dovoľenka alebo [iz.sk/Svaz](#)).

Väčšina ustanovení o pracovnom čase sa týka aj dohôd (§ 223 ods. 2 Zákonníka práce). Netýka sa práce na živnosť.

viac na [iz.sk/Svb0](#)

Otázky na diskusiu

1. Akú prestávku medzi zmenami musí mať zamestnanec?

3.3 Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc

Zamestnanec má nárok na príplatky za prácu vo sviatok, cez víkend alebo za nočnú prácu.

Zákonník práce definuje povinné minimálne príplatky, avšak v kolektívnej alebo pracovnej zmluve môžu byť dohodnuté vyššie. Tieto príplatky sú nad rámec dohodnutej alebo minimálnej mzdy (pozri kapitolu Minimálna mzda alebo [iz.sk/minimalna-mzda](#)) či mzdových nárokov (pozri kapitolu Minimálne mzdové nároky alebo [iz.sk/Sywj](#)).

Od 1. 6. 2023 sú príplatky opätovne naviazané na aktuálnu minimálnu mzdu:

- príplatok za sobotu (§ 122a Zákonníka práce): 50 % minimálnej mzdy (pozri kapitolu Minimálna mzda alebo [iz.sk/minimalna-mzda](https://www.zps.sk/minimalna-mzda)) (teda v súčasnosti 2 € za hodinu),
- príplatok za nedeľu (§ 122b Zákonníka práce): 100 % minimálnej mzdy (teda 4,023 € za hodinu),
- príplatok za nočnú prácu (§ 123 Zákonníka práce): 40 % minimálnej mzdy,
- príplatok za sviatok (§ 122 Zákonníka práce): 100 % priemerného zárobku daného zamestnanca (pri dohodároch minimálne suma minimálnej mzdy, teda 4,023 €/hod (§ 223 ods. 2 Zákonníka práce)),
- príplatok za prácu nadčas (§ 121 Zákonníka práce): 25 % priemerného zárobku,
- (výška príplatkov je vyššia pri rizikových prácach a nižšia pri zamestnávateľoch s kolektívnou zmluvou kde je práca cez víkendy či v noci pravidelná – títo zamestnanci majú mať vyššiu základnú mzdu).

Medzi 1. 1. 2021 a 30. 5. 2023 boli tieto príplatky fixné, nenaviazané na infláciu či minimálnu mzdu. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR ich zafixovalo na fixnú sumu (https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/294/vyhlasene_znenie.html) bez ohľadu na infláciu či zmenu miezd:

- príplatok za sviatok (§ 122 Zákonníka práce): 100 % priemerného zárobku daného zamestnanca, 3,58 € pri dohodároch (§ 223 ods. 2 Zákonníka práce),
- príplatok za sobotu (§ 122a Zákonníka práce): 1,79 €,
- príplatok za nedeľu (§ 122b Zákonníka práce): 3,58 €,
- príplatok za nočnú prácu (§ 123 Zákonníka práce): 1,43 €.

Príplatky boli odfixované zákonom 1/2023 s účinnosťou od 1.6.2023.

Do 1. mája 2018 neboli povinné príplatky za sobotu a nedeľu, a od 1. mája 2018 do 30. apríla 2019 platili nižšie príplatky (§ 252m Zákonníka práce). Ak zamestnanec pracuje v čase, ktorý spadá do viacerých skupín, má nárok na všetky príplatky. Od roku 2019 je časť

príplatkov povinná aj pre dohodárov (§ 223 ods. 2 Zákonníka práce) (minimálna mzda, príplatky za prácu v sobotu, nedeľu, nočnú prácu, sťažený výkon práce).

Príplatky sú vyplácané nad rámec bežnej mzdy, a teda nie sú zahrnuté v mesačnej mzde. Jedinou možnou výnimkou sú vedúci zamestnanci (§ 121 ods. 2 Zákonníka práce), s ktorými môže zamestnávateľ v pracovnej zmluve dohodnúť, že príplatky sú súčasťou bežnej mesačnej mzdy.

V mzdovej kalkulačke nemáme explicitne uvedené príplatky. Keďže sa však zdaňujú a zodvodňujú rovnako ako hrubá mzda, v kalkulačke stačí zvýšiť základnú hrubú mzdu – výsledky budú rovnaké.

viac na iz.sk/sk/projekty/dobra-praca/priplatky

Otázky na diskusiu

- 1. Nájdite v zákone, čo sa rozumie pod pojmom noc. Od ktorej do ktorej hodiny má zamestnanec nárok na nočný príplatok?*
- 2. Zamestnanec robí na minimálnu mzdu a má zmenu od soboty 20:00 večer do nedele 6:00 ráno. Aká je jeho odmena za túto zmenu? O koľko je príplatok vyšší ako za podobnú zmenu zo stredy na štvrtok?*

3.4 Výška stravného

Zamestnanec má nárok na stravu (§ 152 Zákonníka práce) počas zamestnania. Zamestnávateľ mu túto stravu môže zabezpečiť:

- vo vlastnej závodnej jedálni,
- v hotovosti alebo prevodom na účet (do marca 2021 to nebolo možné),
- vo forme stravovacích poukážok/gastrolístkov.

Nárok na stravu je počas dní, keď pracovník odpracuje viac ako 4 hodiny (§ 152 ods. 1 Zákonníka práce) (nárok na prestávku v práci je po šiestich hodinách v práci (§ 91 ods. 1 Zákonníka práce)). Nárok má aj zamestnanec, aj dohodár, aj študent počas výkonu produktívnej práce (§ 26 ods. 2 zákona č. 61/2015 Z. z.). Pracovník pracujúci na

živnosť nárok nemá, môže si však stravné platiť sám zo svojich nákladov (avšak vzhľadom na existenciu paušálnych nákladov to zväčša finančný zmysel nemá).

Zamestnanec nedostane stravu počas choroby, ošetrovania člena domácnosti, dovolenky, víkendu či inokedy, keď nie je v práci. Počas služobnej cesty (pozri kapitolu Služobné cesty alebo iz.sk/Sxr6) dostane stravné podľa dĺžky služobnej cesty. Počas homeofficu, telepráce či práce z domu nárok na stravné má.

Stravné musí byť poskytované vopred. Zamestnávateľa posielajú stravné spravidla na bankový účet pred začiatkom mesiaca. Môže však byť poskytované aj na týždennej báze alebo aj v hotovosti.

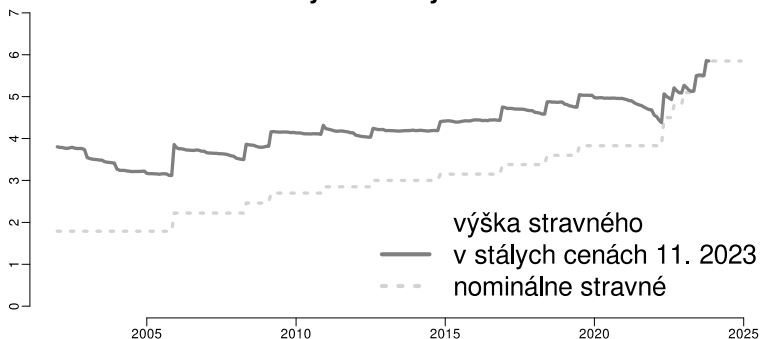
typ stravného		výška stravného
služobná cesta	5-12 hodín	7,80 €
	12-18 hodín	11,60 €
	nad 18 hodín	17,40 €
stravné na bežný deň		5,85 €

Stravné nepodlieha exekúcii (§ 69 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z.) ani daniam (§ 5 ods. 7 písm. b) zákona č. 595/2003 Z. z.) (bez ohľadu na to, či je poskytnuté v hotovosti, na účet alebo poukážkou).

Na stravu počas bežného dňa vo výške 5,85 € prispieva zamestnávateľ vo výške aspoň 55 % (§ 152 ods. 3 Zákonníka práce) (prípadne viac, ak je dohodnuté v kolektívnej zmluve). Zvyšok dopláca zamestnanec, zväčša je strhnutý priamo z výplaty, takže to je viditeľné na výplatnej páske. Časť môže byť dopĺňaná zo sociálneho fondu.

3.4.1 Vývoj výšky stravného

Vývoj výšky stravného v bežných a stálych cenách



Stravné bolo valorizované nepravidelne, čo vidno aj v nasledujúcej tabuľke či v dlhšej histórii (pozri kapitolu História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia).

Platí od	Stravné na deň	Pri ceste 5-12 hodín	nad 18 hodín
1. 10. 2023	5,85 €	7,80 €	17,40 €
1. 6. 2023	5,48 €	7,30 €	16,40 €
1. 1. 2023	5,10 €	6,80 €	15,30 €

plná história (História dávok a príspevkov alebo iz.sk/kalkulacka/historia)

viac na iz.sk/sk/projekty/data/stravne

Otázky na diskusiu

1. Ako sa menilo počas posledných rokov stravné?
2. Preferujete stravné v hotovosti alebo na účet?

3.5 Dovoľenka

Zamestnanec má podľa Zákonníka práce nárok na dovolenku.

Rozsah dovolenky je (§ 103 Zákonníka práce):

- 5 týždňov,
- 4 týždne, ak je zamestnanec mladší ako 33 rokov a nestará sa o dieťa,

- 8 týždňov (§ 103 ods. 3 Zákonníka práce) pre pedagogických a vedeckých zamestnancov,
- viac, v závislosti od kolektívnej zmluvy,
- pomerná časť, ak zamestnanec nepracoval celý rok.

Čerpanie dovolenky sa ráta na pracovné dni. Teda napríklad, ak počas týždňa dovolenky je štátny sviatok, zamestnanec nečerpá 5 dní dovolenky, ale iba 4. Čerpanie dovolenky je po dohode so zamestnávateľom a zamestnávateľ môže nariadiť celozávodnú dovolenku, hromadné čerpanie dovolenky (napr. v lete, keď je celý podnik zavretý, počas prázdnin pre učiteľov alebo v okolí Vianoc).

Počas dovolenky má zamestnanec nárok na plat vo výške priemerného platu za predchádzajúci štvrtrok (§ 116 ods. 1 Zákonníka práce). Vzhľadom na meniaci sa počet pracovných dní môže byť mesačný plat pri čerpaní dovolenky mierne odlišný.

Zamestnanec tiež má nárok na pracovné voľno s náhradou mzdy v rovnakej výške ako počas dovolenky aj počas darovania krvi (§ 138 ods. 2 Zákonníka práce), povinných lekárskech prehliadok či plnenia úloh ozbrojených síl (§ 139 Zákonníka práce).

Zamestnávateľ je povinný dať voľno zamestnancovi bez náhrady mzdy napríklad na čas, keď je zamestnanec člen volebnej komisie, je na súde ako svedok, pri výkone verejnej funkcie (§ 137 Zákonníka práce), či pri vzdelávaní (§ 137 ods. 5 písm. e) Zákonníka práce) (niektoré profesie majú špecifické podmienky, ako napríklad v zdravotníctve či školstve). Rovnako je povinný uvoľniť zamestnanca na materskú či rodičovskú dovolenku.

Pracovníci mimo zamestnaneckého pomeru (najmä dohodári alebo živnostníci) nemajú dovolenku.

3.5.1 Dovolenka v minulosti

Do 31. 12. 2011 boli podmienky na päťtýždňovú dovolenku mierne odlišné, mali na ňu nárok tí zamestnanci, ktorí od svojich 18 rokov odpracovali (alebo iným spôsobom naplnili) aspoň 15 rokov. Iné spôsoby boli napríklad starostlivosť o dieťa do troch rokov, vojenská

služba, štúdium, prevádzka živnosti či evidencia na úrade práce. Keďže väčšina zamestnancov vo veku 33 rokov spĺňala nároky na dlhšiu dovolenku, zložité dokazovanie bolo od 1. 1. 2012 nahradené jednotnou vekovou hranicou. 1.1.2020 boli päťtýždňové dovolenky rozšírené aj na tých zamestnancov pod 33 rokov veku, ktorí sa starajú o dieťa.

Do roku 1996 bola dovolenka tri týždne, 4 týždne pre zamestnancov, ktorí odpracovali alebo inak zdokladovali aspoň 15 rokov. Podnikateľské subjekty mohli v kolektívnej zmluve dohodnúť o týždeň dlhšiu dovolenku, nepodnikateľské subjekty mali automaticky o týždeň dlhšiu dovolenku, učitelia a riaditelia škôl mali dovolenku 8 týždňov, učitelia v materských školách či majstri odbornej výchovy 6 týždňov. Od roku 1997 bola základná dovolenka 4, resp. 5 týždňov. V priebehu rokov sa mierne menila výmera dovolenky pre rôzne typy pedagogických zamestnancov. Posledná zmena bola od 19. 11. 2019, keď boli 8 týždňové dovolenky rozšírené aj na vedeckých zamestnancov.

Existuje aj materská dovolenka (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie) a rodičovská dovolenka (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r), ktoré dovolenkami nie sú.

viac na iz.sk/sk/projekty/dobra-praca/dovolenka

Otázky na diskusiu

1. Aká je dĺžka dovolenky pre vás ako zamestnanca?
2. Koľko dní prázdnin majú učiteľky?
3. Keď chcete mať voľno od práce medzi 21. decembrom a 8. januárom (vrátane), koľko dní dovolenky na toto potrebujete?
4. Ak by vám zamestnávateľ nariad'oval nepretržitú trojtýždňovú dovolenku v auguste, súhlasili by ste? Za akých podmienok? Žiadali by ste dlhšiu celkovú výmeru dovolenky?

3.6 Príspevok na dochádzku

Príspevok na dochádzku (§ 53 zákona č. 5/2004 Z. z.) umožňuje bývalému nezamestnanému získať príspevok v sume do niekoľko desiatok eur v závislosti od dĺžky dochádzania. Doba poskytovania je

6 mesiacov (pre bývalých dlhodobu nezamestnaných či inak znevýhodnených UoZ je v dĺžke maximálne 12 mesiacov). Výška príspevku sa naposledy menila v júni 2018 (iz.sk/Sy9u), s miernymi úpravami v januári 2022, menili sa aj štatistiky využívania (iz.sk/Svgb).

Ak v mzdovej kalkulačke vyplníte položku počet kilometrov do zamestnania v časti *Na úrade práce*, mzdová kalkulačka vypočíta príspevok na dochádzku.

Popri tomto príspevku existujú aj:

- príspevok na mobilitu za prácou (§ 53a zákona č. 5/2004 Z. z.), určený najmä na presťahovanie sa za prácou,
- príspevok na dopravu do zamestnania (§ 53b zákona č. 5/2004 Z. z.), ktorý je poskytovaný zamestnávateľovi na zabezpečenie dopravy pre svojich zamestnancov,
- zamestnávateľ musí zabezpečiť miesto na odloženie oblečenia a bicyklov zamestnancov (iz.sk/Svh9), nesie zaň aj hmotnú zodpovednosť,
- časť nákladov na dopravu môže byť preplácaná zo sociálneho fondu,
- časť zamestnávateľov prepláca alebo zabezpečuje dopravu do zamestnania. Skontrolujte pracovnú zmluvu alebo sa spýtajte odborového zväzu.

viac na iz.sk/kalkulacka/prispevok-dochadzka

Otázky na diskusiu

1. Aká je vzdialenosť z vášho bydliska do miesta práce? Akú maximálnu výšku príspevku môžete dostať? Aké sú reálne náklady na cestovné počas pracovných dní?
2. V kalkulačke meňte vzdialenosť medzi bydliskom a prácou. Ako sa mení výška príspevku?
3. Koľko kilometrov/hodín dochádzajú do práce ľudia vo vašom okolí? Je pre nich dôležité dochádzanie merané v kilometroch alebo v minútach/hodinách?
4. Do akej vzdialenosti je podľa vás primerané dochádzať do zamestnania? Je výška príspevku motivačná?
5. Kde je u vášho zamestnávateľa miesto na parkovanie bicyklov?

§ 10 vyhlášky 106/2013 Z. z., aktuálne znenie od 01.01.2023

- (1) *Výška príspevku na dochádzku za prácou podľa § 53 ods. 3 zákona za kalendárny mesiac pri všetkých odpracovaných pracovných dňoch zamestnancom v mesiaci v závislosti od vzdialenosti miesta výkonu zamestnania od miesta trvalého pobytu alebo od miesta prechodného pobytu zamestnanca pri vzdialenosti*
- a) *nad 4 km do 10 km je najviac 30 eur,*
 - b) *nad 10 km do 20 km je najviac 40 eur,*
 - c) *nad 20 km do 30 km je najviac 60 eur,*
 - d) *nad 30 km do 40 km je najviac 75 eur,*
 - e) *nad 40 km do 50 km je najviac 80 eur,*
 - f) *nad 50 km do 60 km je najviac 95 eur,*
 - g) *nad 60 km do 80 km je najviac 105 eur,*
 - h) *nad 80 km do 100 km je najviac 125 eur,*
 - i) *nad 100 km do 150 km je najviac 150 eur,*
 - j) *nad 150 km do 200 km je najviac 185 eur,*
 - k) *nad 200 km je najviac 200 eur.*
- (2) *Ak je počet odpracovaných dní zamestnancom v mesiaci nižší ako počet pracovných dní v mesiaci, výška príspevku podľa odseku 1 sa pomerne kráti.*
- (3) *Súčasťou žiadosti o poskytnutie príspevku podľa odseku 1 je*
- a) *pracovná zmluva,*
 - b) *potvrdenie zamestnávateľa preukazujúce miesto výkonu zamestnania, ak toto miesto nie je rovnaké ako miesto výkonu zamestnania uvedené v pracovnej zmluve.*

3.7 Pracovná cesta

Zamestnávateľ môže môže vyslať zamestnanca s jeho súhlasom na pracovnú cestu (§ 57 Zákonníka práce).

Počas pracovnej cesty má zamestnanec nárok na cestovné náhrady (§ 145 Zákonníka práce), pri ceste nad 18 hodín je to 17,40 €, pri ceste od 5 do 12 hodín 7,80 € a pri ceste medzi 12 a 18 hodinami 11,60 € (vývoj súm v minulosti (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne)). Stravné nepodlieha daniam ani exekúcii. Tieto sumy môžu byť zvýšené kolektívnou zmluvou alebo dohodou.

Zamestnávateľ tiež musí preplatiť cestovné náklady (buď za lístky hromadnej dopravy, alebo preplatenie používania súkromného auta zamestnancom na služobné účely), ubytovacie náklady (najmä cena hotela), vedľajšie náklady (napríklad poplatky za parkovanie, vstupné, extra telekomunikačné poplatky), ktoré vznikli počas pracovnej cesty. Uvedené konkrétne výdavky sú na základe súhlasu alebo dohody so zamestnávateľom. Zamestnávatelia majú napríklad maximálne ceny za ubytovanie alebo rozhodnutie o možnosti či nemožnosti využívať prvú triedu vo vlaku. Počas pracovných ciest v zahraničí sú náhrady vyššie, zohľadňujú cenovú úroveň v daných krajinách.

Pri služobnej ceste rozlišujeme čas na nej na čas samotnej práce a iný čas (najmä doprava či spánok). Za to prvé prislúcha zamestnancovi mzda (prípadne príplatky za nadčas alebo prácu cez víkend) alebo náhradné voľno a stravné, za druhé iba stravné. Zamestnávateľ môže v kolektívnej zmluve dohodnúť, že náhrady platia aj za druhý čas (§ 96b Zákonníka práce).

Pracovná cesta je iné ako dočasné pridelenie (§ 58 Zákonníka práce). Na bežné dennodenné dochádzanie do zamestnania existujú rôzne príspevky (pozri kapitolu Príspevok na dochádzku za prácou alebo iz.sk/Sxr5).

viac na iz.sk/Sxr6

Otázky na diskusiu

1. Ako vyzerajú tlačivá o pracovných cestách u zamestnávateľov vo vašom okolí? Sú zrozumiteľné?

3.8 Sporenie na dôchodok

Zamestnanec má viacero možností, ako sporiť na svoj dôchodok, ide najmä o prvý, druhý a tretí pilier. Takisto má viacero možností, ako svoj dôchodok zvýšiť.

3.8.1 Prvý pilier

Prvý pilier je prevádzkovaný Sociálnou poisťovňou. Účastníci prvého piliera platia príspevky, na základe čoho im v budúcnosti

vznikne nárok na dôchodok. Samotná výška budúceho dôchodku sa vypočítava na základe vzorcov, ktoré sa výrazne menia. Tieto vzorce sú určené zákonom na základe rozhodnutia parlamentu. Teoreticky by mali zohľadňovať fakt, že príspevky priemerného jednotlivca by mali byť rovnaké ako dôchodky priemerného jednotlivca (po očistení o infláciu). V praxi ale nie sú a dôchodky priemerného jednotlivca sú o 20 – 25 % vyššie ako príspevky priemerného človeka.

Nejde o priebežný pilier. Priebežný pilier by znamenal, že Sociálna poisťovňa na konci mesiaca zráta odvody do systému a tieto rozdelí medzi poberateľov dôchodku. Rozdiel by bol z definície 0 €. Sociálna poisťovňa ale funguje na princípe, že každý mesiac dá dôchodcom vopred určené dôchodky a zozbiera aktuálne príspevky od platiteľov. Rozdiel dorovná ad hoc.

Zo svojej podstaty je prvý pilier poistný produkt. V prípade smrti v ktoromkoľvek okamihu stráca jednotlivec akékoľvek nároky. Niektorí pozostalí za určených podmienok môžu dostať určité poistné dávky (najmä vdovský a sirotsky dôchodok). Nie je to však predmet dedičstva.

3.8.2 Druhý pilier

Platitelia do prvého piliera môžu vstúpiť do druhého piliera, a tak časť svojich príspevkov presmerovať do druhého piliera. Celkové odvody zostávajú rovnaké. Možnosti vstupu a výstupu z druhého piliera sa v minulosti menili, avšak vždy platilo, že ľudia, ktorí začínajú platiť na dôchodok, môžu vstúpiť do druhého piliera.

Percentuálne rozdelenie príspevkov do prvého a druhého piliera sa v priebehu rokov menilo (§ 66 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z.).

Druhý pilier sa skladá z dvoch rôznych fáz: sporenia a výplaty. Fázu sporenia prevádzkujú dôchodkové správčovské spoločnosti (DSS). Fázu poberania renty prevádzkujú poisťovne. Ide o dve rôzne organizácie, ktoré sú navzájom nezávislé (aj keď môžu mať spoločného majiteľa). Dozor nad oboma vykonáva Národná banka Slovenska.

Fáza sporenia

Vo fáze sporenia posielala sporiteľ príspevky priamo alebo cez zamestnávateľa. Tieto príspevky dôchodková správcovská spoločnosť investuje podľa zákona a dohodnutej stratégie. Sporitelia majú na výber z viacerých DSS, ktoré majú viacero fondov:

- dlhopisový garantovaný fond,
- akciový negarantovaný fond,
- indexový fond,
- iné fondy.

Zloženie a štruktúra fondov sa v minulosti menili. Kvôli neodborným zásahom zo strany politickej strany SMER-SD vznikli garantované fondy a státisíce sporiteľov boli v najhoršom možnom okamihu do nich presunuté, kvôli čomu prišli o výraznú časť dôchodkov.

Vo fáze sporenia sú financie v druhom pilieri majetkom jednotlivca. Teda sú predmetom dedenia. Nepodliehajú však exekúcii (§ 115 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z. z.) a tieto prostriedky môže jednotlivec použiť iba podľa podmienok daných vo výplatnej fáze.

Vzhľadom na nízke poplatky v sporiacich fondoch odporúčame dobrovoľné príspevky do druhého piliera. Viac o možnostiach druhého (aj tretieho) piliera nájdete na oranžovej obálke (<https://www.oranzova-obalka.sk/>).

Fáza výplaty

Sporiteľ môže po priznaní starobného alebo predčasného dôchodku žiadať o určenie výšky dôchodku z druhého piliera. O toto určenie môže požiadať aj o niekoľko rokov neskôr, počas tohto obdobia sa mu budú prostriedky naďalej zhodnocovať a môže ich zvyšovať príspevkami.

Dôchodok z druhého piliera vyplácajú poisťovne, teda sú oddelené od DSS (aj keď môžu mať podobnú vlastnícku štruktúru). Dôchodok má formu doživotnej renty vypočítanej na základe vstupných financií

(teda úspor sporeteľa) a veku človeka. Je to štandardný poistný produkt.

Nanešťastie, stále je umožnený programový výber (teda výber všetkých úspor ihneď po priznaní dôchodku; dôchodca teda minie prostriedky ihneď a nezostane mu na financovanie odkázanosti), je možné nastaviť poistný produkt na dedenie (čo výrazne znižuje dôchodok), dočasný dôchodok (teda poberanie dôchodku iba maximálne určený počet rokov; ak sa dožije viac, dočasný dôchodok človeka klesne na 0 €).

Stále neexistuje produkt, ktorý by zabezpečil čerpanie vyššieho dôchodku v čase odkázanosti, teda odkázanostný dôchodok. Dá sa emulovať neskorším čerpaním dôchodku z druhého piliera.

3.8.3 Tretí pilier

Tretí pilier umožňuje daňovo zvýhodnené sporenie na dôchodok. Financie v ňom sú spravované doplnkovými dôchodkovými spoločnosťami. V sporiacej fáze posiela príspevky zamestnávateľ a zamestnanec. Pre zamestnávateľa sú daňovo uznané príspevky do výšky 6 % z hrubej mzdy zamestnanca (§ 19 ods. 3 písm. l) zákona č. 595/2003 Z. z.). Zamestnanec si vie znížiť ročný základ dane o príspevky do tretieho piliera, maximálne o 180 € (§ 11 ods. 9 zákona č. 595/2003 Z. z.). Vo výplatnej fáze sa postupuje podľa dávkového plánu.

Na dobrovoľné sporenie na dôchodok sú lepšie otvorené podielové fondy (výrazne nižšie poplatky ako fondy v doplnkových dôchodkových spoločnostiach) či ETF. Investičné životné poistenie je finančne pre sporeteľa veľmi nevýhodné.

3.8.4 Neskorší odchod do dôchodku

Požiadanie o dôchodok je slobodné rozhodnutie jednotlivca, zákon určuje iba najnižší možný vek, v ktorom oň môže požiadať. Toto neskoršie poberanie je finančne motivačné (§ 66 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z.), zvyšuje sa nielen dodatočnými príspevkami, ale aj samotným neskorším začatím poberania dôchodku. Pri priemernom

jednotlivcovi odchod do dôchodku o rok neskôr, ako je dôchodkový vek, spôsobí zvýšenie dôchodku o približne 80 € mesačne (iz.sk/dochodkova-kalkulacka) každý mesiac. Prepočítajte si to v dôchodkovej kalkulačke (iz.sk/dochodkova-kalkulacka).

viac na iz.sk/sk/projekty/dobra-praca/dochodok

Otázky na diskusiu

1. Kto vypláca starobné dôchodky? Vypláca ich na bankové účty?
2. Aký je dôchodkový vek ľudí vo vašom okolí?
3. Použite dôchodkovú kalkulačku na výpočet výšky dôchodku, ak pôjdu ľudia do dôchodku o rok-dva neskôr. Je táto suma motivačná?
4. Ste v druhom pilieri? Je pre vás webová stránka www.oranzovaobalka.sk užitočná?
5. Čo je to ETF? Je pre vás vhodný na investovanie?

3.9 Nárazové príjmy

Zamestnanec si môže určiť, či bude mať pracovný príjem pravidelne mesačne v (skoro) rovnakej výške alebo časť príjmu bude mať vyplatenú nárazovo v čase daňového priznania. Jemné rozdiely vo výške čistého príjmu môžu vzniknúť ako dôsledok čerpania dovolenky (odmena za dovolenku je vypočítavaná za dni na základe údajov za predošlý štvrtrok, každý štvrtrok má mierne iný počet pracovných dní), väčšie rozdiely sú dôsledok práceneschopnosti (počas PN či OČR je iná výška odmeny) či odmien (vianočné odmeny zvýšia mzdu).

V daňovom priznaní k dani z príjmov sa určujú zaplatené dane za daný kalendárny rok. Daňové priznanie, či už je dané človekom alebo jeho zamestnávateľom, sa podáva do konca marca nasledujúceho roka. Dodatočné dane treba zaplatiť do konca marca, daňový úrad vracia preplatky dane v priebehu apríla.

Zamestnanec si môže, ale nemusí uplatňovať odpočítateľnú položku (pozri kapitolu Platenie daní alebo iz.sk/kalkulacka/platenie-dani) (na seba, prípadne aj na manželku) a daňový bonus priebežne (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus). Ak sa rozhodne neuplatňovať si ich priebežne, k finančnému vyrov-

naniu s daňovým úradom príde v apríli nasledujúceho roka – daňový úrad vráti človeku časť preddavkov daní a doplatí daňový bonus. Dôsledkom je, že v priebehu roka má domácnosť nižšie príjmy, ale má ich nárazovo vyššie v apríli. Tento jednorazovo vyšší príjem sa dá využiť napr. na väčšie investície.

Podobne existuje aj zúčtovanie zdravotných odvodov. Zamestnanec sa môže počas roka rozhodnúť neaplikovať odpočítateľnú položku na zdravotné odvody. Táto potom bude zúčtovaná v októbri nasledujúceho roka, keď zamestnanec bude mať vyšší príjem. Vzhľadom na výšku odpočítateľných položiek je rozdiel malý.

V mzdovej kalkulačke porovnajte bežnú domácnosť (pozri kalkulačku zamestnaná domácnosť) s domácnosťou s nárazovými príjmami (pozri kalkulačku domácnosť s nárazovými príjmami). Prepínač nárazových príjmov sa nachádza v sekcii *U zamestnávateľa*. V časti *Podrobné výsledky* vidíte nižšie príjmy v jednotlivých mesiacoch kompenzované vyšším príjmom v marci.

Od apríla 2023 je daňový bonus príjmom pre potreby dávok v hmotnej núdzi, je teda rozdiel, či je vyplácaný nárazovo. Do marca 2023 nebol príjmom, a teda či je vyplácaný priebežne alebo nárazovo, nemalo vplyv na dávky v hmotnej núdzi.

Nárazové príjmy nie je vhodné mať pri exekúciách a poberaní dávok v hmotnej núdzi. Exekúcie pri nižších príjmoch sú percentuálne nižšie a pre zistenie výšky dávok v hmotnej núdzi je potrebné uplatniť všetky nároky (§ 6 ods. d zákona č. 417/2013 Z. z.).

viac na iz.sk/kalkulacka/narazove-prijmy

Otázky na diskusiu

- 1. V kalkulačke si nastavte domácnosť s deťmi. Meňte nastavenie nárazovosti príjmu a sledujte, ako sa mení príjem v marchoch nasledujúcich rokov. Klesá alebo stúpa rozdiel medzi marcom a aprílom v nasledujúcich rokoch?*
- 2. Je pre človeka výhodnejšie mať nárazové pravidelné príjmy alebo je lepšie ich mať rovnomerné? Od čoho to závisí?*

4 Ďalšie faktory vplyvajúce na rozpočet domácností

V reálnom živote sa ľudia stretávajú s rôznymi špecifickými situáciami. V tejto kapitole niektoré z nich opisujeme.

4.1 Exekúcie

System exekúcií sa za posledné roky výrazne menil. Neplatí, že exekútor môže zobrať celú výplatu.

Koľko maximálne môže strhnúť exekútor, opisujú § 69 – 71 a § 104 exekučného poriadku (§ 104 zákona č. 233/1995 Z. z.) a nariadenie vlády (268/2006 Z. z. – nariadenie vlády o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia). Výpočet maximálnych exekúcií závisí od životného minima (v súčasnosti 268,88 €) a od počtu ľudí v domácnosti okrem exekúovaného člena (teda človeka, ktorý platí exekúciu), pričom do tohto počtu sa nezapočítavajú tí členovia, v prospech ktorých je exekúcia.

Typy pohľadávok sú:

- prednostné pohľadávky na výživné,
- prednostné (§ 71 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z.): najmä záväzky voči štátu alebo škody spôsobené trestnými činmi,
- ostatné pohľadávky.

Typ pohľadávky určuje výšku nožnej maximálnej exekúcie: pohľadávky výživného umožňujú najvyššie exekúcie, prednostné pohľadávky stredné exekúcie, neprednostné nižšie.

4.1.1 Výpočet exekúcií

Povinnému (človeku v exekúcii) nemožno strhnúť základnú sumu (§ 1 zákona č. 268/2006 Z. z.). Táto je životné minimum plus 1/4 životného minima na každú ďalšiu vyživovanú osobu (teda deti a manželku). Samotný vzorec je relatívne komplikovaný a líši sa podľa typu pohľadávky (§ 71 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z.) (nepred-

nostná, prednostná, výživné) a výšky príjmu (§ 71 ods. 3 zákona č. 233/1995 Z. z.). Nasledujúci obrázok opisuje výpočet maximálnych exekúcií pre konkrétnu domácnosť.

Máte exekúcie? [-]

Kolko maximálne vám môže strhnúť exekútor, popisuje §69-71 a §104 exekučného poriadku a nařízení vlády. Životné minimum je 268,88€. V domácnosti sú okrem exekúovaného člena ešte 5 (napr. deti a manželka), pričom do tohto počtu sa nezapočítavajú tí členovia, v prospech ktorých je exekúcia. Ak manžel(ka) zarába viac ako 80% priemernej mzdy, tiež sa do tohto počtu neráta.

Čistý príjem človeka podľa §69 je 649,50€ (čistá mzda pre potreby exekúcie je iná ako čistá mzda, čo uvádza zamestnávateľ).

Pri neprednostných pohľadávkach podľa zákona 268/2006 Z.z. §1 odrátame 846,97€, lebo $5 \cdot 0,25 \cdot \text{ŽM}$ (578,09€) plus ŽM. Časť 846,97€ nie je exekúovateľná. Zo strednej časti sa odráta tretina a posledná časť 0,00€ sa strháva celá.

Pri prednostných pohľadávkach, ktoré nie sú na výživné, je neexekúovateľná časť 604,98€, stredná časť, z ktorej sa odráta dve tretiny je 44,49€ a a posledná časť 0,00€ sa strháva celá.

Pri exekúciách na výživné odrátame 254,09€ (lebo 70% z ($5 \cdot 0,25 \cdot \text{ŽM}$ + $0,6 \cdot \text{ŽM}$)). Z 395,40€ sa exekuuje 2/3 (263,60€) a z 0,00€ už všetko.

Prednostné pohľadávky sú podľa §71 ods. 2, kde je možné strhnúť 29,66€. Pri prednostných pohľadávkach na výživné je možné strhnúť viac - 263,60€.

Neprednostné pohľadávky sú ostatné, kde je možné strhnúť .

Exekútor nemôže siahnuť na daňový bonus 266,29€, stravné 61,13€, cestovné, dávky v hmotnej núdzi (§111), štipendiá (sú príjmom dieťaťa).

typ exekúcie	exekútor môže zobrať	ako % z celkového príjmu
výživné	263,60€	14%
prednostné pohľadávky	29,66€	2%
neprednostné		0%

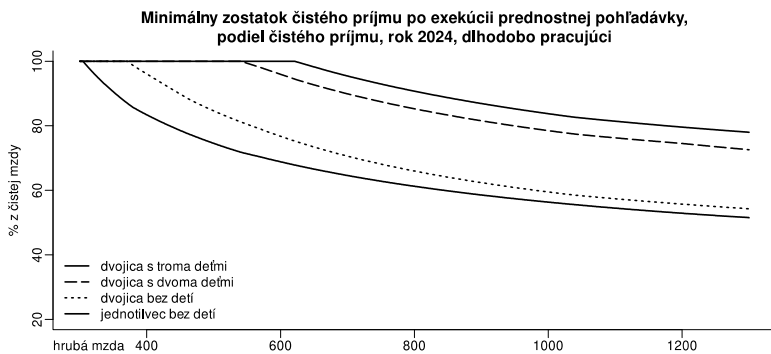
Určite vám zostane 976,92€ z 1 845,89€ (pri neprednostných pohľadávkach).

Abyste mohli využiť vymoženosti bežného účtu (napríklad inkaso alebo lacnejšie telefonovanie), zriadte si bankový účet na meno svojho dieťaťa alebo manželky. Nanešťastie, vzhľadom na súčasné nastavenie exekučného zákona a správanie exekútorov je to jediný spôsob, ako môžete fungovať v legálnej ekonomike.

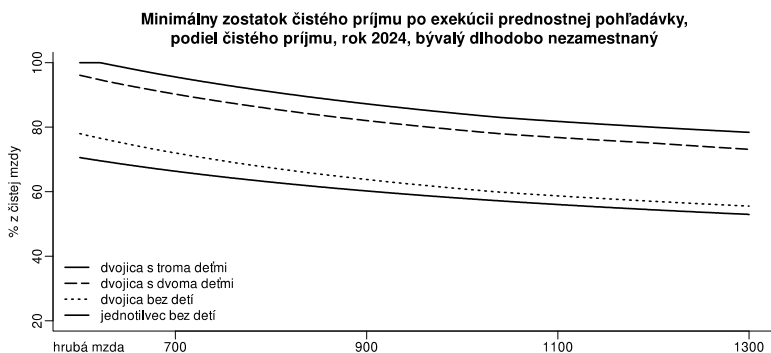
4.1.2 Kolko môže exekútor zobrať?

Odpoveď na túto otázku závisí od mnohých parametrov, napr. typ pohľadávky, počet členov domácnosti, výška mzdy, druh iných príjmov. Pri pracujúcich ľuďoch do výpočtu vstupuje čistý pracovný príjem, ktorý sa ale líši od čistého pracovného príjmu podľa výplatnej pásky. Nespadá tam napríklad daňový bonus (§ 69 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z.), stravné (§ 69 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z.) či prídavok na dieťa (§ 89 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z.).

Nasledujúci graf ilustruje percento z čistého príjmu dlhodobu pracujúceho človeka, ktoré môže exekútor zobrať na prednostnej pohľadávky.



Iná situácia je pri bývalých dlhodobu nezamestnaných, ktorí sa zamestnali. Keďže časť ich príjmu je vo forme dávok (najmä osobitný príspevok), ktoré nepodliehajú exekúcii, celkový príjem, ktorý nepodlieha exekúcii, je teda vyšší.



Výpočet exekúcií bol do roku 2022 iný (iz.sk/Syrl). Novelizáciou klesli maximálne exekúcie pre ľudí so strednými príjmami.

Výpočet exekúcií je iný, ak ide o exekúciu na výživné alebo ak sa exekuuje dôchodok. Samozrejme, predpokladáme, že výplatu si nechávate posielat' na účet nepísaný na vaše meno (napr. na bankový účet dieťaťa).

4.1.3 Bankový účet

Ak si zamestnanec v exekúcii nechá posielat' už zexekuovanú výplatu na svoj bankový účet, exekútor tieto prostriedky na účte zablokuje. Exekuoovaný potom musí potvrdením od zamestnávateľa dokazovať, že dané financie už boli zexekuované. Je preto vhodné, aby si takýto človek nechal vyplácať mzdu v hotovosti alebo si ju nechal posielat' na cudzí účet, napríklad účet svojho dieťaťa.

Legislatívne zmeny by umožnili fungovanie bankových účtov ľuďom s exekúciou (iz.sk/exekucna-kalkulacka/ucet).

viac na iz.sk/exekucna-kalkulacka/o-exekuciach

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke si nastavte rodinu. Aké má maximálne dávky v hmotnej núdzi? Koľko môže exekútor zobrať zo mzdy? O koľko je suma, čo zostane zo mzdy po exekúcii, vyššia ako maximálne dávky? Je táto suma vysoká alebo nízka?
2. Ako sa mení exekuvateľná suma pri rastúcej mzde?

4.2 Nevýhody práce na čierno

Práca na čierno, bez pracovnej zmluvy a platených daní či odvodov má iba jednu výhodu: pracovník „ušetrí“ na daniach a odvodoch, keďže ich neplatí.

Nevýhod je oveľa viac.

Pri legálnom zamestnaní dostane zamestnanec niekoľko finančných výhod od štátu:

- pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus: 50 € až 140 € mesačne na každé dieťa,
- príspevok na dochádzku.

Tieto finančné výhody často prevážia možné „úspory“ na daniach či odvodoch.

Legálne zamestnanie je regulované štátom a dáva viacero výhod zamestnancom:

- istota vyplatenia mzdy, zamestnávateľ vám naozaj musí zaplatiť (ak robíte na čierno, a za fušku vám nezaplatí, veľa s tým nenarobíte),
- dovolenka (pozri kapitolu Dovoľenka alebo iz.sk/Svaz), dostávate plat, aj keď nepracujete (5 týždňov, u niektorých zamestnávateľov aj viac),
- strava v zamestnaní (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne),
- ochrana zdravia (BOZP), zamestnávateľ musí mať také postupy, aby ste vydržali pracovať aj po štyridsiatke,
- v prípade pracovného úrazu sa o vás musí zamestnávateľ postarať,
- istota príjmu v každom mesiaci (nestane sa, že zo dňa na deň zistíte, že v decembri sa nerobí, a teda nemáte príjem),
- prestávky v práci, zamestnávateľ vás musí pustiť na obed či nechať vás vyspať sa medzi zmenami,
- viacero istôt pri prípadnom končení pracovného pomeru (iz.sk/Svb2),
- evidencia pracovného času a povinné príplatky za prácu cez víkend či v noci (pozri kapitolu Príplatky za sobotu, nedeľu alebo noc alebo iz.sk/Swkd).

Keďže zamestnanec platí odvody (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie), je poistený a má viacero nárokov:

- príjem počas choroby vo výške 55 % hrubej mzdy (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie),
- príjem počas starostlivosti o choré deti (OČR),
- vyšší starobný dôchodok (keďže odpracované roky sa rátajú do dôchodku),
- možný invalidný dôchodok v prípade vážneho úrazu,
- v prípade straty zamestnania máte (po dvoch rokoch práce) nárok na dávky v nezamestnanosti vo výške 50 % hrubej mzdy (pozri kapitolu Výhody sociálneho poistenia alebo iz.sk/kalkulacka/socialne-poistenie),

- možnosť materskej dávky a vyššej rodičovskej dávky (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r).

Napriek mýtom exekútor môže zobrať iba relatívne malú časť výplaty (pozri kapitolu Exekúcie alebo iz.sk/Sxkn).

Zamestnanec s legálnym príjmom:

- vie získať úver v banke za bežné bankové úroky (či už hypotéku alebo spotrebný úver),
- nemusí žiť v strese počas kontroly z inšpektorátu práce.

Pred rokom 2023 bolo aj:

- pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok: 126,14 € mesačne,
- aktivačný príspevok a súbeh (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo iz.sk/sk/projekty/data/dhn) s dávkami v hmotnej núdzi.

viac na iz.sk/kalkulacka/nevyhody-prace-na-cierno

Otázky na diskusiu

1. *Namodelujte si rodinu s človekom pracujúcim za minimálnu mzdu. Koľko daní a odvodov platí tento človek reálne? Koľko by musel zarobiť načierno tak, aby zarobil rovnako?*
2. *Aká je bežná odmena za prácu načierno vo vašom okolí?*

4.3 Pomoc naviazaná na hmotnú núdzu

Časť prídavkov, príspevkov či nefinančnej pomoci je naviazaná na štatút poberania dávok v hmotnej núdzi alebo na stav hmotnej núdze:

- poberatelia dávok nemusia platiť za škôlku (§ 28 ods. 6 písm. b) zákona č. 245/2008 Z. z.),
- sociálne štipendiá na strednej (pozri kapitolu Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat) aj vysokej škole (pozri kapitolu Vysoká škola alebo iz.sk/kalkulacka/vysoka-skola),
- školy a internáty zväčša dávajú zľavy deťom, ktoré sú z domácnosti poberateľov dávok,

- časť obcí dáva niektoré svoje služby lacnejšie poberateľom dávok v hmotnej núdzi (napr. poplatky za smeti, lacnejšia mestská doprava),
- (v nedávnej minulosti bol aj osobitný príspevok (pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok))

Kedy domácnosť nepoberá dávky

Časť domácností, aj keď sú objektívne chudobné, nepoberajú dávky v hmotnej núdzi. Nastáva to napríklad v týchto prípadoch:

- domácnosť nemá nárok na príspevok na bývanie (§ 14 zákona č. 417/2013 Z. z.), teda neprekročí potrebnú finančnú hranicu,
- niektorý člen je na dobrovoľníckej činnosti (§ 52a zákona č. 5/2004 Z. z.),
- má dieťa do 3 rokov, teda poberá rodičovský príspevok (§ 4 zákona č. 571/2009 Z. z.).

Ako zabezpečiť poberanie dávok v hmotnej núdzi

- dlhodobé riešenie: získať nárok na príspevok na bývanie legalizáciou bývania,
- návrat z iných foriem pomoci späť do systému dávok v hmotnej núdzi (najmä zastavenie poberania príspevku na dobrovoľnícku činnosť, zastavenie poberania rodičovského príspevku vďaka vyššiemu veku detí),
- jednorazové zvýšenie nároku na hmotnú núdzu (získanie nároku na aktivačný príspevok vďaka vzdelávaniu alebo aktivačným prácam).

viac na iz.sk/sk/projekty/data/dhn/naviazanost

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke si vytvorte domácnosť. Meňte výšku dávok (napr. odrátajte príspevok na bývanie). Ako sa menia príjmy domácnosti po zamestnaní sa?
2. Urobte dieťa starším, po prekročení hranice 3 rokov ubudnú rodičovské príspevky a pribudne časť dávok v hmotnej núdzi. Ako sa

mení príjem domácnosti po zamestnaní sa? Pomôže prídanie aktivačného príspevku?

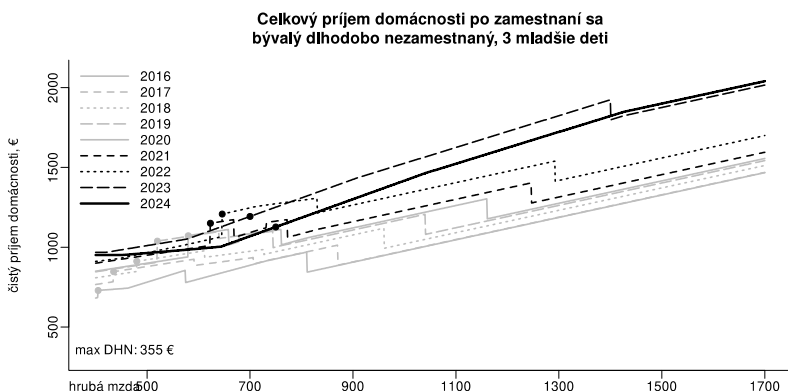
3. Pozrite si všeobecné záväzné nariadenia vašej obce. V ktorých VZN sú úľavy pre rodiny s nízkymi príjmami? Sú naviazané na poberanie DHN, hmotnú núdzu alebo inak definované nízke príjmy?

4.4 O koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €?

Odpovedať na otázku, o koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €, sa nedá. Jednak, čistý príjem občas aj klesne a po druhé, veľmi to závisí od typu rodiny či roku. Preto použite mzdovú kalkulačku a posúvajte výšku hrubej mzdy.

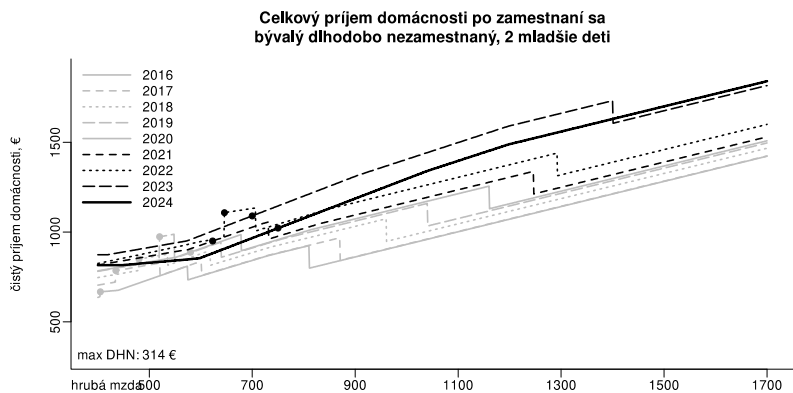
Čistý príjem rodiny s tromi mladšími deťmi

Nižšie uvedený graf ukazuje, ako sa mení čistý príjem domácnosti (pozri kalkulačku domácnosť s tromi mladšími deťmi), ktorá má jedno dieťa v škôlke, dve deti na základnej škole a matku UoZ v závislosti od rastúceho brutto pracovného príjmu člena, ktorý sa zamestnal. Ako vidno, rast zďaleka nie je konštantný a pri niektorých nárastoch brutto mzdy čistý príjem dokonca klesá. Napriek tomu, že všetky údaje sú za mesiac jún, medzi rokmi sa jednotlivé hranice menia.



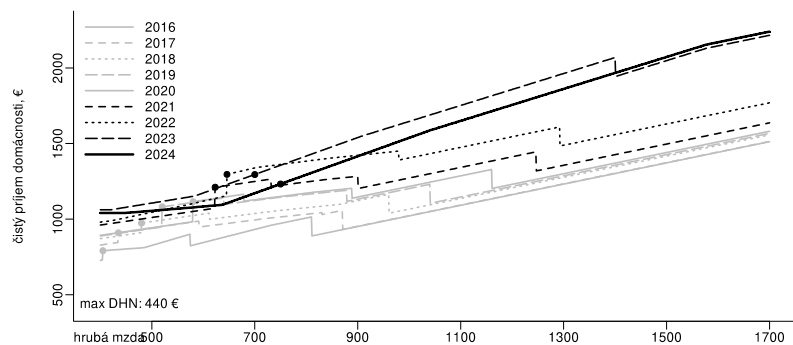
Čistý príjem rodiny s dvoma mladšími deťmi

Nasledujúca rodina (iz.sk/kalkulacka) má jedného dlhodobo nezamestnaného rodiča (ktorý sa zamestná), druhého rodiča, ktorý zostáva naďalej nezamestnaný, jedno dieťa v materskej škole a jedno na základnej škole. Predpokladáme, že rodičia sú manželia.



Čistý príjem rodiny so štyrmi staršími deťmi

**Celkový príjem domácnosti po zamestnaní sa
bývalý dlhodobo nezamestnaný, 4 staršie deti**



Rodina so štyrmi staršími deťmi (pozri kalkulačku domácnosť so štyrmi staršími deťmi) má tri deti na základnej škole a jedno dieťa na strednej škole s priemerom 1. Predpokladáme, že rodičia sú manželia a čerstvo zamestnaný z nich bol dlhodobo nezamestnaný.

O koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €?

81

Úroveň hrubého príjmu, kde čistý príjem klesá, sa menia aj podľa štruktúry detí.

4.4.1 Aké sú dôvody poklesu príjmu?

- horný limit osobitného príspevku (pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok),
- prekročenie limitu hmotnej núdze (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo iz.sk/sk/projekty/data/dhn),
- prekročenie limitu odvodov (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021) (toto môže spôsobiť nedosiahnutie limitu podľa predošlého odseku a návrat časti príjmov),
- prekročenie hraníc pri sociálnom štipendiu (pozri kapitolu Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat),
- zníženie príjmu pod limit aktivačného príspevku (pozri kapitolu Aktivačný príspevok alebo iz.sk/Syys), vďaka čomu celý zmizne (napr pri OČR).

viac na iz.sk/kalkulacka/narast-prijmu

Otázky na diskusiu

1. V kalkulačke si nastavte domácnosť uvádzanú vyššie. Postupne zvyšujte hrubú mzdu zamestnaného člena. Kedy poklesne príjem alebo, naopak, výrazne narastie? Viete identifikovať, čo tieto nárazové zmeny spôsobilo?
2. Sú tieto sumy rovnaké, keď zmeníte počet detí alebo ich vek?
3. Ako sa zmení príjem domácnosti, ak rodičia nie sú manželia? Zmeňte parametre tak, že manželku nahradíte iným dospelým členom domácnosti.
4. Je funkcia čistého príjmu v závislosti od hrubého príjmu diferencovateľná? Ako by ste vyrátali a interpretovali marginálne daňovo-odvodové zataženie?

4.5 Manželstvo

Daňový systém je naviazaný na formálny status spolužitia partnerov. Odpočítateľná položka daní je len na manžela/manželku (pozri kapitolu Platenie daní alebo iz.sk/kalkulacka/platenie-dani) a daňový bonus pre rodičov zapísaných v rodnom liste dieťaťa (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus).

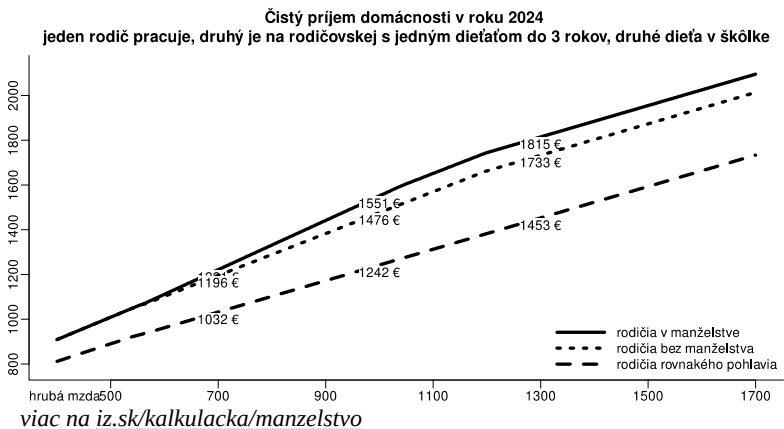
Podmienka manželstva je v odpočítateľnej položke na dane (§ 11 ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z.) (čiastočne aj pri daňovom bonuse). Čiže nie je možné znížiť si základ dane na druha/družku, ak aj spĺňa všetky ostatné podmienky (starostlivosť o dieťa či evidencia na úrade práce). Pre výpočet príjmu druha a družky v mzdovej kalkulačke nastavte manželku na nie a počet dospelých členov domácnosti na 1 (pozri kalkulačku domácnosť bez sobáša).

Daňový bonus môže poberať len človek, ktorý je zapísaný v rodnom liste dieťaťa ako rodič alebo spĺňa iné podmienky (§ 33 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z. z.). Poberať daňový bonus môže iba rodič podľa rodného listu, manžel (manželka) rodiča a osoba po rozhodnutí súdu/úradu práce. Poberať môže len jeden z tejto skupiny po vzájomnej dohode. Ak sa nedohodnú, prvý nárok má matka (§ 33 ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z.). Ak ani jeden z tejto skupiny nemá dostatočne vysoký príjem, a teda nárok na maximálny daňový bonus, môžu si pre výpočet daňového bonusu de-facto zlúčiť príjmy (§ 33 ods. 8 zákona č. 595/2003 Z. z.).

Touto legislatívou sú najviac postihnuté páry rovnakého pohlavia, ktoré nemajú umožnené uzatvárať manželstvá ani zapísať oboch rodičov do rodného listu.

Nasledujúci graf ilustruje rozdielny čistý príjem domácnosti podľa splnenia či nesplnenia jednotlivých podmienok. Skúmame domácnosť s jedným rodičom na rodičovskej dovolenke s dieťaťom do troch rokov veku a druhým dieťaťom v materskej škole. Druhý z rodičov je zamestnaný s hrubou mzdou podľa horizontálnej osi. Rodičia z prvej domácnosti sú zosobášení a obaja rodičia sú zapísaní v rodných listoch detí, druhá domácnosť nie je zosobášená. Tretia domácnosť nie je zosobášená a pracujúci rodič nemá nárok na daňový bonus,

napr. rodičia rovnakého pohlavia, jeden z rodičov v procese rozvodu. Rozdiel v príjme je markantný, môže predstavovať až desiatky percent.



Otázky na diskusiu

1. Máme čerstvých nezosobášených rodičov. Koľko mesiacov nižších daní im zaplatí svadbu?

4.6 Týždenné mzdy a dávky

Mzdy, stravné či dávky sú v súčasnosti vyplácané na mesačnej báze, aj keď môžu byť vyplácané aj na týždennej báze. Je to dôležité v prípade domácností, ktoré žijú v relatívnej a nezriedka aj v absolútnej chudobe a majú subjektívne či objektívne ťažkosti s mesačným manažovaním svojho rodinného rozpočtu, čo je nezriedka sprevádzané permanentným úžerníckym zadlžovaním. Týždenný príjem takéto situácie do značnej miery zlepšuje, ale ponecháva aj dostatočný priestor pre zlepšovanie finančnej gramotnosti a zručností pri manažovaní rodinných rozpočtov.

V Zákonníku práce existuje možnosť preddavku na mzdu (§ 130 ods. 3 Zákonníka práce). Tieto preddavky umožňujú de facto týždennú mzdu: zamestnávateľ môže vyplácať v piatky odhadované výšky

čistých miezd, pričom v štandardnom výplatnom termíne doplatí do skutočnej výšky mzdy.

Stravné pre zamestnancov má byť vyplácané vopred (§ 152 Zákonníka práce). Väčšina zamestnávateľov vypláca stravné na celý mesiac, avšak rovnako môžu vyplácať na týždeň (či iba na daný deň). Bankové prevody sú čoraz rýchlejšie. Existencia okamžitých platieb umožňuje realizáciu behom niekoľko sekúnd, neexistuje teda žiadny dôvod na vyplácanie v hotovosti.

Systém dávok v hmotnej núdzi funguje na mesačnom princípe (§ 9 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z.). V danom kalendárnom mesiaci sa zrátajú príjmy a porovnávajú so životným minimom a mesačnými výškami dávok. Štandardne sa vyplácajú mesačne.

V súčasnosti je možné vyplácať dávky v kratšom intervale pri použití inštitútu osobitného príjemcu (§ 23 zákona č. 417/2013 Z. z.). Podmienky určenia osobitného príjemcu sú nastavené relatívne prísne. Preto len okolo 3,8 % dávok alebo 2 200 dávok je vyplácaných cez osobitného príjemcu.

Absentuje možnosť vyplácania dávok na týždennej báze:

- výpočet mesačnej dávky tak ako v súčasnosti,
- vyplácanie štvrtiny/pätiny dávky každý pondelok na bankový účet.

Absentuje aj bankový produkt, ktorý by umožňoval:

- štandardne fungujúce inkasá a pravidelné platby (bývanie, energie, poplatky obciam, poplatky za školské aktivity ap.),
- týždenný limit na výber hotovosti z bankomatu,
- možnosť väčších výberov financií v prípade nepredvídateľných udalostí (havária, pokazené kúrenie),
- finančne zvýhodnené pravidelné sporenie (napr. na opravu bývania),
- nulové poplatky (banka bude mať pravidelný cashflow na tomto bankovom účte),
- normálne fungovanie exekúcií na bankovom účte (iz.sk/exekucna-kalkulacka/ucet)

viac na iz.sk/kalkulacka/tyzdenne

Otázky na diskusiu

1. Ktorí zamestnanci v Anglicku majú týždennú a nie mesačnú mzdu? Sú s tým spokojní?
2. Používa nejaký zamestnávateľ vo vašom okolí preddavky na mzdu? Mali ich niekedy vaši rodičia/starí rodičia?

4.7 Doba evidencie

Čím dlhšie je človek nezamestnaný, tým ťažšie si získa a udrží zamestnanie. Všeobecne akceptovanou hranicou je 12 mesiacov – ak človek nepracoval rok, je dlhodobo nezamestnaný. Dlhodobo nezamestnaní sú jednou skupinou zo znevýhodnených nezamestnaných (§ 8 ods. 1 písm. c) zákona č. 5/2004 Z. z.).

Z týchto dôvodov by mal štát finančne aj nefinančne podporovať zamestnávanie dlhodobo nezamestnaných tak, aby vyrovnal znevýhodnenie týchto ľudí.

Ľudia dlhšie evidovaní na úrade práce majú niektoré finančné výhody:

- dlhšie poberanie príspevku na dochádzku (pozri kapitolu Príspevok na dochádzku za prácou alebo [iz.sk/Sxr5](#)),
- možnosť účasti na rôznych projektoch úradu práce.

V minulosti existovali aj iné formy:

- do roku 2023 nárok na osobitný príspevok (pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo [iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok](#)),
- iné povinné sociálne odvody (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo [iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021](#)) (do roku 2021, aj keď je otázka, či toto bola výhoda).

viac na [iz.sk/kalkulacka/doba-evidencie](#)

Otázky na diskusiu

1. Pozrite si § 8 zákona o službách zamestnanosti. Aké iné znevýhodnené skupiny existujú?

2. Pozrite si zoznam národných projektov úradu práce. Ktoré z týchto projektov sú určené pre dlhodobu nezamestnaných? Sú uvedené prehľadne?

4.8 Príspevky v minulosti

V dávnejšej i nedávnej minulosti sa rôzne príspevky a zákony viac či menej výrazne menili (pozri kapitolu Zmeny medzi rokmi 2021 a 2023 alebo iz.sk/kalkulacka/zmeny-2021-2023). V tejto kapitole uvádzame príspevky, ktoré už neexistujú ale v minulosti mali svoju úlohu pri prechode z nezamestnanosti do zamestnanosti.

4.8.1 Vplyv regiónu na dane a odvody

To, či človek býva v najmenej rozvinutom okrese (iz.sk/nro), prakticky nemá vplyv na príjem človeka či domácnosti.

Bydlisko v najmenej rozvinutom okrese nedáva nárok na vyššie dávky v hmotnej núdzi, rodičovské prídavky či bonusy na cestovanie. V minulosti existovala legislatíva, ktorá menila niektoré povinné odvody (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021).

Malá časť grantov či fondov je určená pre NRO, ich suma je však skôr symbolická:

- podpora sociálnej ekonomiky a akčné plány (<https://www.nro.vicemier.gov.sk/>),
- časť projektov úradu práce (https://www.upsvr.gov.sk/narodne-projekty-oznamenia-o-moznosti-predkladania-ziadosti-o-poskytnutie-financneho-prispevku.html?page_id=525142) má určité percento výšky projektov rezervované pre určité regióny či skupiny,
- časť projektov ÚSRK (<https://www.romovia.vlada.gov.sk/aktualne-vyzvy/>) je určených prioritne pre 150 obcí (iz.sk/sk/projekty/romovia/150).

Celkovo je však podpora najmenej rozvinutých regiónov veľmi níзка. Pozri napríklad v časti o vládnej podpore (iz.sk/nro).

viac na iz.sk/nro/vplyv-na-prijem

Otázky na diskusiu

1. *V kalkulačke si pripravte modelovú rodinu. Všimnite si celkové príjmy. Ak zmeníte bydlisko tejto rodiny do NRO, ako sa zmení jej príjem? Ktoré časti stúpnu a ktoré, naopak, klesnú? Stúpili alebo klesli DHN v súbehu so mzdou? Našli ste nejaký rozdiel? Skúste zmeniť obdobie práce do minulosti, napr. do roku 2020.*
2. *Bývate v najmenej rozvinutom okrese? Kedy sa váš okres stal najmenej rozvinutým? Ako ľahko ste našli na webovej stránke ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, či v ňom bývate? Je toto uvádzanie prehľadné a dostatočné?*
3. *Skúste otvoriť webstránku s projektami úradov práce, ktoré sú v súčasnosti aktuálne. Ktoré sú určené pre NRO? Pre váš okres? V akej výške? Našli ste to ľahko?*

Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti

Od roku 2015 do konca februára 2022 platila legislatíva, ktorá v niektorých typoch domácností menila povinnosť platiť odvody. V súčasnosti už neplatí (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem). Tieto ustanovenia zrušil zákon číslo 215/2021 Z. z.

Odvody

Sociálne odvody podľa vtedajšieho § 4 ods. 1 písmeno d) zákona o sociálnom poistení nesmel platiť zamestnanec, ktorý:

- pred zamestnaním bol dlhodobo nezamestnaný UoZ,
- má mzdu nižšiu ako 67 % priemernej mzdy (v súčasnosti 67 % z 1 211 €, teda 811,37 €),
- zamestnávateľ nemá dlhy voči Sociálnej poisťovni a neznižil počet zamestnancov,
- a neubehlo viac ako 12 mesiacov od začiatku zamestnania.

Zdravotné odvody podľa vtedajšieho § 11 ods. 7 písmeno v) zákona o zdravotnom poistení neplatil zamestnanec, ktorý:

- pred zamestnaním bol evidovaný UoZ dlhšie ako 12 mesiacov (čo je podľa súčasnej definície dlhodobo nezamestnaný UoZ),
- má mzdu nižšiu ako 67 % priemernej mzdy,

- zamestnávateľ nemá dlhy voči danej zdravotnej poisťovni a neznížil počet zamestnancov,
- a neubehlo viac ako 12 mesiacov od začiatku zamestnania.

Ako vidno, definície v zákonoch boli veľmi podobné, ale nie totožné.

Rozdiel bol aj vo forme odvodov. Zamestnanec spĺňajúci dané kritériá bol naďalej zdravotne poistený, len neplatil odvody. Nebol však sociálne poistený: nerátalo sa mu to do dôchodku, nemal nárok na poistenie v nezamestnanosti ani na nemocenské dávky.

Pre ľudí s trvalým pobytom v najmenej rozvinutých okresoch platili rovnaké podmienky, len limit dĺžky nezamestnanosti sa mení z 12 na 6 mesiacov.

Pozor, keďže takýto zamestnanec neplatil sociálne odvody, nemal nárok ani na dávky z tohto poistenia. Od roku 2022 je už situácia iná.

Granty a dávky

Bydlisko v najmenej rozvinutom okrese nedáva nárok na vyššie dávky v hmotnej núdzi, rodičovské prídavky či bonusy na cestovanie.

viac na iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021

4.8.2 Daňový bonus v minulosti

Od júla 2022 platia nové vzorce pre výpočet daňového bonusu (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus). Pred rokom 2022 výška daňového bonusu nezávisela od príjmu rodiča (ak mal príjem vyšší ako polovicu minimálnej mzdy). Samotné výšky daňového bonusu sa však často menili.

Výška daňového bonusu bola rôzna pre rôzny vek detí:

- od apríla 2019 bol daňový bonus dvojnásobný pre deti do 6 rokov,
- v roku 2020 (počas pandémie) sa do podmienky pracovného príjmu pre potreby výpočtu daňového bonusu rátali aj príjmy z OČR (§ 24aa zákona 67/2020 Z. z.),
- od júla 2021 bol daňový bonus 1,7 násobku pre dieťa staršie ako 6 rokov a mladšie ako 15 rokov vrátane (zákon č. 416/2020 Z. z.),

- od januára 2022 bol daňový bonus 1,85 násobku pre toto dieťa,
- do júna 2022 bola podmienkou poberania daňového bonusu výška daňového príjmu aspoň vo výške polovice minimálnej mzdy,
- od júla 2022 je daňový bonus pre deti do 15 rokov vo vyššej výške,
- od januára 2023 je daňový bonus vo vyššej výške pre deti do 18 rokov (§ 52zpz ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z.),
- ak nedôjde k ďalšej zmene legislatívy, od januára 2025 bude hranica vyššieho daňového bonusu zrejme opäť 15 rokov.

Daňový bonus do júna 2022

Do júna 2022 musel mať rodič ročný zdaniteľný príjem aspoň vo výške šesťnásobku minimálnej mzdy (§ 33 ods. 1 vtedajšieho zákona o dani z príjmov). Od júla 2022 nastala zmena pre vzorec opísaný v tabuľke uvádzanej vyššie. Dôsledkom bolo, že zamestnanie v máji či júni zabezpečilo daňový bonus v plnej výške za celý rok. Napríklad zamestnanec sa zamestná za minimálnu mzdu:

- v novembri (pozri kalkulačku domácnosť A): daňový bonus dostane v novembri a decembri,
- v máji (pozri kalkulačku domácnosť B): daňový bonus dostane v máji až decembri. Po vyplnení daňového priznania v marci nasledujúceho roka dostane doplatok daňového bonusu (§ 33 ods. 7 zákona č. 595/2003 Z. z.) aj za január až apríl (samozrejme, musí požiadať zamestnávateľa o vykonanie daňového priznania alebo si ho urobiť sám).

Platí od	Daňový bonus	-	Platí od	Daňový bonus
1. 1. 2025	0 € – 50 € – 100 €		1. 7. 2012	21,03 €
1. 1. 2023	0 € – 50 € – 140 €		1. 7. 2011	20,51 €
1. 7. 2022	0 € – 40 € – 70 €		1. 7. 2010	20,02 €
1. 1. 2022	23,57 € – 47,14 €		1. 7. 2009	20 €
1. 1. 2021	23,22 € – 46,44 €		1. 1. 2009	19,32 €
1. 1. 2020	22,72 € – 45,44 €		1. 7. 2008	582 Sk
1. 4. 2019	22,17 € – 44,34 €		1. 7. 2007	555 Sk
1. 1. 2019	22,17 €		1. 1. 2006	540 Sk
1. 1. 2018	21,56 €		1. 9. 2005	450 Sk

Platí od	Daňový bonus	-	Platí od	Daňový bonus
1. 7. 2013	21,41 €		1. 1. 2004	400 Sk

viac na iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus/minulost

Daňový bonus, legislatíva v znení do júna 2022

- (1) Daňovník, ktorý v zdaňovacom období dosiahol zdaniteľné príjmy podľa aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy¹²³⁾ alebo ktorý dosiahol zdaniteľné príjmy podľa a 2 aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy a vykázal základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov podľa § 6 ods. 1 a , si môže uplatniť daňový bonus na každé vyživované dieťa žijúce v domácnosti s daňovníkom,⁵⁷⁾ pričom prechodný pobyt dieťaťa mimo domácnosti nemá vplyv na uplatnenie tohto daňového bonusu. Suma daňového bonusu, o ktorú sa znižuje daň, je
 - a) 22,17 eur mesačne, ak vyživované dieťa dovŕšilo 15 rokov veku,
 - b) dvojnásobok sumy podľa písmena a) mesačne, ak vyživované dieťa nedovŕšilo šesť rokov veku, a to poslednýkrát za kalendárny mesiac, v ktorom vyživované dieťa dovŕši šesť rokov veku alebo
 - c) 1,85-násobok sumy podľa písmena a) mesačne, ak vyživované dieťa dovŕšilo šesť rokov veku a nedovŕšilo 15 rokov veku, a to poslednýkrát za kalendárny mesiac, v ktorom vyživované dieťa dovŕši 15 rokov veku; to neplatí, ak sa na vyživované dieťa poskytuje dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa podľa osobitného predpisu.126a)
- (2) Za vyživované dieťa daňovníka, a to vlastné, osvojené, dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu a dieťa druhého z manželov, sa považuje nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu. Za vyživované dieťa daňovníka sa považuje aj plnoleté nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu.125a)
- (3) Daňovník, ktorý je rodič dieťaťa alebo u ktorého ide vo vzťahu k dieťaťu o starostlivosť nahrádzajúcu starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu, ak dieťa s ním žije v domácnosti, môže si uplatniť daňový bonus po uplynutí zdaňovacieho obdobia, ak manžel (manželka) tohto dieťaťa nemá za toto zdaňovacie obdobie zdaniteľné príjmy presahujúce sumu podľa § 11 ods. 2 písm. a).
- (4) Ak dieťa (deti) uvedené v odseku 2 vyživujú v domácnosti viacerí daňovníci, môže si daňový bonus uplatniť len jeden z nich. Pri použití ustanovenia odseku 5 môže uplatniť pomernú časť daňového bonusu po časť zdaňovacieho obdobia jeden z daňovníkov na všetky vyživované deti a po zostávajúcu časť druhý z daňovníkov. Ak podmienky na uplatnenie daňového bonusu spĺňa viac daňovníkov a ak sa nedohodnú inak, daňový bonus na všetky vyživované deti sa uplatňuje alebo sa prizná v poradí matka, otec, iná oprávnená osoba.
- (5) Daňovníkovi, ktorý vyživuje dieťa len jeden alebo niekoľko kalendárnych mesiacov v zdaňovacom období, možno znížiť daň alebo preddavky na daň

z príjmov podľa § 5 len o sumu daňového bonusu podľa odseku 1 za každý kalendárny mesiac, na začiatku ktorého boli splnené podmienky na jeho uplatnenie. Daňový bonus možno uplatniť už v kalendárnom mesiaci, v ktorom sa dieťa narodilo alebo v ktorom sa začína sústavná príprava dieťaťa na budúce povolanie, alebo v ktorom bolo osvojené alebo prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.

- (6) Daňový bonus možno uplatniť najviac do výšky dane vypočítanej za príslušné zdaňovacie obdobie podľa tohto zákona. Ak suma dane vypočítaná za príslušné zdaňovacie obdobie je nižšia ako suma uplatňovaného daňového bonusu, daňovník, ktorý podáva daňové priznanie, požiadava miestne príslušného správcu dane o vyplatenie sumy vo výške rozdielu medzi sumou daňového bonusu a sumou dane vypočítanou za príslušné zdaňovacie obdobie, pričom pri vrátení tejto sumy správca dane postupuje ako pri vrátení daňového preplatku; ak ide o daňovníka, ktorý má zdaniteľné príjmy podľa § 5 alebo ktorému sa vykonalo ročné zúčtovanie, uplatní sa postup podľa § 7 alebo § 38 .*
- (7) Ak daňovník v zdaňovacom období dosiahol zdaniteľné príjmy podľa aspoň vo výške polovice minimálnej mzdy len v niektorých kalendárnych mesiacoch a zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane, priznal v týchto kalendárnych mesiacoch daňový bonus, nestráca nárok na už priznaný daňový bonus.*
- (8) Daňový bonus si môže uplatniť aj daňovník, ktorý v zdaňovacom období nedosiahol zdaniteľné príjmy podľa § 5 aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy, ak v tomto zdaňovacom období dosiahol zdaniteľné príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 aspoň vo výške 6-násobku minimálnej mzdy a vykázal základ dane (čiastkový základ dane) z príjmov podľa § 6 ods. 1 a 2.*
- (9) Ak daňovník v zdaňovacom období poberal zdaniteľné príjmy podľa a zamestnávateľ, ktorý je platiteľom dane, priznal daňový bonus len v pomernej časti a v tomto zdaňovacom období daňovník vykázal aj základ dane podľa § 6 ods. 1 a 2, môže si zostávajúcu pomernú časť daňového bonusu nepriznanú zamestnávateľom, ktorý je platiteľom dane, uplatniť pri podaní daňového priznania.*
- (10) Daňový bonus podľa odsekov 1 až 9 si môže uplatniť aj daňovník s obmedzenou daňovou povinnosťou, ak úhrn jeho zdaniteľných príjmov zo zdrojov na území Slovenskej republiky () v príslušnom zdaňovacom období tvorí najmenej 90 % zo všetkých príjmov tohto daňovníka, ktoré mu plynú zo zdrojov na území Slovenskej republiky a zo zdrojov v zahraničí.*

4.8.3 Aktivačný príspevok

Do marca 2023 bol aktivačný príspevok nástrojom, ktorý zvyšoval nároky na DHN človeku, ktorý bol zamestnaný a mal príjem aspoň

polovicu minimálnej mzdy. Aktivačný príspevok sa prirátaval k nárokom na dávky v hmotnej núdzi (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo iz.sk/sk/projekty/data/dhn) (rovnako ako príspevok na bývanie) a znižoval o príjmy domácnosti. Keďže podmienkou poberania tohto príspevku bolo, že človek bol zamestnaný a teda mal pracovný príjem, výška tohto príjmu vo veľkej väčšine domácností zabezpečila, že nepoberajú žiadne dávky v hmotnej núdzi.

Namodelovať konkrétne domácnosti, či budú poberať dávky v hmotnej núdzi po zamestnaní sa, môžete v mzdovej kalkulačke (iz.sk/kalkulacka), pri nastavení zamestnania medzi rokmi 2014 a 2022.

Výška aktivačného príspevku pri zamestnaní sa

Platí od	Aktivačný príspevok po zamestnaní sa
1. 4. 2023	-
1. 4. 2023	151,40 €
1. 4. 2023	140,80 €
1. 4. 2023	138,70 €
1. 4. 2023	132,40 €
1. 4. 2023	63,07 €

Mesačne tento príspevok poberalo niekoľko stoviek ľudí (iz.sk/Syzk).

Nižší aktivačný príspevok môžu získať:

- ľudia na aktivačných prácach (iz.sk/sk/stanoviska/aktivacne-prace)
- nezamestnaní, čo sa vzdelávajú (iz.sk/Svi4)
- iné skupiny podľa meniacej sa legislatívy (iz.sk/Svjs)

viac na iz.sk/kalkulacka/aktivacny-prispevok

Otázky na diskusiu

1. Aké iné skupiny ľudí môžu poberať aktivačný príspevok? Ako sa tieto skupiny menili v nedávnej minulosti?

Aktivačný príspevok, legislatíva v znení do 30. 3. 2022

(1) Aktivačný príspevok je určený na podporu získania, udržania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností,

pracovných návykov na účely zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce.

- (2) Aktivačný príspevok pre člena domácnosti podľa odseku 3 písm. a) je 132,40 eura mesačne a pre člena domácnosti podľa odseku 3 písm. b) až d) je 66,20 eura mesačne.
- (3) Aktivačný príspevok patrí za každého člena domácnosti,
 - a) ktorý má príjem zo závislej činnosti najmenej vo výške mesačnej minimálnej mzdy,
 - b) ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie a
 1. zúčastňuje sa na vzdelávaní na získanie nižšieho stredného vzdelania,34d)
 2. zvyšuje si kvalifikáciu formou externého štúdia na strednej škole alebo štúdia organizovaného externou formou na vysokej škole36) a nezískal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa,
 3. zúčastňuje sa na vzdelávaní a príprave pre trh práce, rekvalifikácie37a) a projektov podľa osobitného predpisu v dohodnutom rozsahu najmenej 32 hodín počas 30 dní,
 4. je plnoletý a vykonáva aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj,39)
 5. je plnoletý a vykonáva menšie obecné služby v rozsahu najmenej 64 hodín mesačne a najviac 80 hodín mesačne na základe písomnej dohody medzi úradom a obcou alebo rozpočtovou organizáciou alebo príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je obec,
 6. je plnoletý a vykonáva dobrovoľnícku činnosť v rozsahu najmenej 64 hodín mesačne a najviac 80 hodín mesačne na základe písomnej dohody medzi úradom a organizátorom dobrovoľníckej činnosti,
 - c) ktorému sa vypláca rodičovský príspevok, ak študuje na strednej škole alebo na vysokej škole; to neplatí, ak získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, alebo
 - d) ktorý vykonáva dobrovoľnú vojenskú prípravu podľa osobitného predpisu.39a)
- (4) Čas, v ktorom sa člen domácnosti nemôže zúčastniť výkonu činností podľa odseku 3 písm. b) piateho bodu a šiesteho bodu z dôvodu pravidelného cvičenia alebo plnenia úloh ozbrojených síl Slovenskej republiky, sa považuje za čas, v ktorom sa člen domácnosti zúčastnil výkonu činností podľa odseku 3 písm. b) piateho bodu a šiesteho bodu.
- (5) Písomná dohoda podľa odseku 3 písm. b) piateho bodu alebo šiesteho bodu obsahuje náležitosti podľa § 10 ods. 4.
- (6) Ak dohodu podľa odseku 3 písm. b) piateho bodu alebo šiesteho bodu poruší obec, rozpočtová organizácia alebo príspevková organizácia, ktorej zriaďovateľom je obec, alebo organizátor dobrovoľníckej činnosti, úrad od dohody odstúpi; novú dohodu môže úrad uzatvoriť najskôr po uplynutí troch mesiacov od odstúpenia od predchádzajúcej dohody.
- (7) Úrad je oprávnený vykonávať kontrolu účasti osôb na menších obecných službách alebo dobrovoľníckej činnosti priamo na mieste ich výkonu.

- (8) Aktivačný príspevok nepatrí členovi domácnosti, ktorý
- a) je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poskytuje sa mu príspevok na vykonávanie absolventskej praxe,
 - b) spĺňa podmienky nároku na ochranný príspevok podľa § 11 ods. 2 písm. a) alebo .
- (9) Nárok na aktivačný príspevok môže vzniknúť na člena domácnosti až po uplynutí 12 mesiacov odo dňa odňatia aktivačného príspevku z dôvodu, že
- a) člen domácnosti bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespokojnosť,
 - b) príjemca nesplnil povinnosť podľa § 28 ods. 2 písm. a) a úrad zistil, že člen domácnosti nevykonával aktivity, ktoré sú podmienkou na vznik nároku na aktivačný príspevok,
 - c) úrad zistil, že člen domácnosti nevykonával aktivity, ktoré sú podmienkou na vznik nároku na aktivačný príspevok podľa odseku 3 písm. b) piateho bodu a šiesteho bodu.

4.8.4 Osobitný príspevok

Osobitný príspevok bol medzi rokmi 2014 a 2023 podporou pre ľudí, ktorí dlhodobo nepracovali a legálne sa zamestnali. V roku 2024 už nemôžu tento príspevok začať poberať.

Bol určený pre ľudí, ktorí:

- sa zamestnali na štandardný pracovný úväzok (teda nie dohodu alebo živnosť),
- mali toto zamestnanie aspoň na polovičný úväzok a najviac vo výške dvojnásobku minimálnej mzdy,
- pred zamestnaním boli dlhodobo nezamestnaní alebo boli dlhodobo bez práce,
- poberali dávky v hmotnej núdzi alebo ich prestali poberať kvôli príjmu z tohto zamestnania.

Dĺžka poberania príspevku bola maximálne 18 mesiacov:

- 126,14 € počas prvých 12 mesiacov zamestnania,
- 63,07 € počas ďalších 6 mesiacov.

Ľudia, ktorí začali poberať osobitný príspevok pred januárom 2024, ho môžu poberať v rokoch 2024 a 2025 podľa pôvodných pravidiel (§ 33b zákona č. 417/2013 Z. z.).

Hlavná výhoda osobitného príspevku, okrem samotnej sumy bola, že do roku 2023 sa počas jeho poberania do príjmu neráta 50 % pracovného príjmu, namiesto bežných 25 %. Spolu s bývalým aktivačným príspevkom to dávalo možnosť viacerým domácnostiam poberať dávky v hmotnej núdzi popri pracovnom príjme. Dôsledok na príjem domácnosti je možné overiť v mzdovej kalkulačke zmenou dĺžky evidencie na úrade práce z 12 mesiacov na 11 pri začiatku práce v roku 2022 alebo skôr.

Osobitný príspevok sa v minulosti výrazne menil (iz.sk/Sxbc) a opisoval ho § 16 zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Od 1. 1. 2024 osobitný príspevok nie je. Od 1. 1. 2019 je osobitný príspevok 12 mesiacov 126,14 € a potom 6 mesiacov 63,07 €. Od 1. 1. 2015 bol osobitný príspevok 6 mesiacov 126,14 € a potom 6 mesiacov 63,07 €. Pred rokom 2013 existoval podobný nástroj (§ 12 ods. 9 zákona č. 599/2003 Z. z.). Počet poberateľov osobitného príspevku je niekoľko tisíc (iz.sk/Syzi).

viac na iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok

Otázky na diskusiu

1. *Pripravte si domácnosť. Postupne zvyšujte dobu evidencie na úrade práce. Kedy pribudne osobitný príspevok? Zrátajte rozdiel v príjmoch za prvé dva roky zamestnania. Je tento rozdiel primeraný?*
2. *Ako dlho sa výška osobitného príspevku nemenila? Aká bola medzitým inflácia?*

Osobitný príspevok, legislatíva v znení do 30. 3. 2022

- (1) *Osobitný príspevok patrí za každého člena domácnosti,*
- a) *ktorému vznikol pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času a jeho dohodnutý príjem je najmenej vo výške minimálnej mzdy zodpovedajúcej dohodnutému rozsahu týždenného pracovného času, najviac vo výške dvojnásobku minimálnej mzdy,*
 - b) *ktorý pred vznikom pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu*
 1. *bol dlhodobo nezamestnaným občanom alebo*
 2. *najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov*
- 2a. *nevykonával činnosť zakladajúcu nárok na príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania, príjem z inej samostatnej zárobkovej činnosti^{44a} alebo na obdobný príjem v cudzine,*
- 2b. *neplnil povinnú školskú dochádzku,*

- 2c. nepripravoval sa na budúce povolanie dennou formou štúdia,
 2d. nepoberal nemocenské, materské alebo starobný dôchodok alebo
 2e. nepoberal invalidný dôchodok, výsluhový príspevok, výsluhový dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok, ak dovŕšil vek potrebný na nárok na starobný dôchodok, a
- c) ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi alebo ktorej sa skončilo poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi v súvislosti so vznikom pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu podľa písmena a).
- (2) Osobitný príspevok patrí počas trvania pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu podľa odseku 1 písm. a) najviac 18 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov
- a) vo výške 126,14 eura mesačne prvých 12 kalendárnych mesiacov,
 b) vo výške 63,07 eura mesačne ďalších 6 kalendárnych mesiacov.
- (3) Osobitný príspevok patrí aj vtedy, ak sa členovi domácnosti v období 18 kalendárnych mesiacov od vzniku nároku na osobitný príspevok podľa odseku 1 skončí pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah a opätovne vznikne pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah podľa odseku 1 písm. a). Osobitný príspevok podľa prvej vety patrí v rozsahu a vo výške, v ktorom by patril, ak by sa pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah neskončil.
- (4) Osobitný príspevok nepatrí odo dňa
- a) nasledujúceho po dni, v ktorom mala uplynúť výpovedná doba, ak sa pracovný pomer alebo obdobný pracovný vzťah podľa odseku 1 písm. a) neskončil z dôvodu ochrannej doby podľa osobitných predpisov,
 b) od ktorého člen domácnosti prestane vykonávať prácu z dôvodu čerpania pracovného voľna bez náhrady mzdy alebo z dôvodu čerpania služobného voľna bez nároku na plat alebo služobný príjem, ktoré zamestnávateľ nie je povinný poskytnúť a o jeho poskytnutí rozhodne na základe žiadosti zamestnanca, alebo
 c) jeho nástupu na výkon väzby, na výkon trestu odňatia slobody alebo na výkon detencie.
- (5) Nárok na osobitný príspevok za člena domácnosti môže vzniknúť až po uplynutí 12 mesiacov odo dňa právoplatného rozhodnutia o odňatí osobitného príspevku z dôvodu, že príjemca nespĺnil povinnosť podľa § 28 ods. 2 písm. a) a úrad zistil, že tento člen domácnosti neplnil podmienku podľa odseku 1 písm. a).

4.8.5 Výplatná páska v roku 2020

Ján Jurošík, zamestnanec, ktorého uvádzame ako príklad, pracoval v roku 2020 za minimálnu mzdu, avšak mal príplatky za prácu nadčas a prácu v nedeľu. Preto je jeho hrubá mzda vyššia ako nominálna hrubá mesačná minimálna mzda v tom čase. Má tiež dve

deti, na ktoré poberá daňový bonus, čo zvyšuje jeho príjem. Exekúcie či príspevky na stravné jeho príjem znižujú.

Výplatný lístok Jurošík Ján				November 2020	
Zamestnávateľ: Inštitút zamestnanosti	Príplatky	sadzba	hodin	čiastka	Výpočet čistej mzdy
Pracovník Osoba v pracovnom pomere	Nadčasy 25 %	12,00	10,44	+ Hrubá mzda	832,24
Kalendárnych dní 30	Práca vo sviatky 100 %	0,00	0,00	- Poistné	35,06
Hodinová sadzba 0,00	Práca v noci 0,8277 €	0,00	0,00	- Predčlvek na daň	59,20
Mesačná sadzba 560,00	Práca v sobotu 0,6899 €	0,00	0,00	- Ročné zúčtovanie dane	0,00
Mes. sadzba na hodinu 3,4524	Pracovné prostredie 0,5518 €	0,00	0,00	+ Bonus na deti	45,44
Priemerná odhrada 3,4750	Práca v nedeľu 1,3799 €	0,00	11,04	+ Bonus na deti - opravy	0,00
Nárok na dovolenku v dňoch: stará dovolenka 0,00, nárok na bežný rok 25,00				+ Zamestnanecká prémie	0,00
Čerpanie dovolenky v dňoch: včítaná dovolenka 4,00, preplatená 0,00				+ Daňový bonus na zasl. úroky	0,00
zostáva včerpať 21,00	Prémie - odmeny			Čistá mzda	725,42
Absencia	Prémie 10,00% zo základu	524,77	52,48	Dávky	čiastka
OCR 0,00	Odmeny		0,00	Náhrada príjmu pri dočasnej PN	0,00
Materská dovol. 0,00	Odmena – vianočné sviatky		150,00	Dávky celkom	0,00
Choroba 0,00	Príplatky a odmeny celkom		223,96	Vyučtovanie	čiastka
Neplatené voľno 0,00	Výpočet hrubej mzdy		524,77	+ Čistá mzda	725,42
Neospravedl. abs. 0,00	+ Odpracované		524,77	- Zrážky	0,00
Karanténna PN 0,00	+ Náhrady		63,51	- Iné zrážky: exekúcia	50,20
Náhrady	+ Odmeny		223,96	- Stravné	30,96
Sviatky 1,00	+ Pokuty		0,00	- Dávky	0,00
Dovolenka 2,00	Hrubá mzda		832,24	- Nezaradené dávky	0,00
Paragraf 0,00	Nepenažné príjmy		0,00	- Iné nezd. dávky:	
Preplatená dovolenka 0,00	Poistné	% základ	čiastka	+ Poňožný príspevok na rekreáciu	0,00
Prekážka na str. zamest. 0,00	Zdravotné poistenie	4,00	723,85	+ Príspevok na športovú činnosť die	41,61
Náhrady celkom	ZP - roc.mzd. (+ nedoptatok (+) ,preplatené)		28,95	- DDP	41,61
Pracovníkch dní 20	Sociálne poistenie		0,00	Vyučtovanie	602,85
Odpracovaných dní 18,00	Nemocenské 1,40	682,24	9,55	Hrubá mzda	832,24
V hodinovej mzde 0,00	Starobné 4,00	682,24	27,28	Ostatné náklady zamestnávateľa celkom	285,88
V mesačnej mzde 144,00	Poistenie v nezamestnan. 1,00	682,24	6,82	z toho poistné:	
V úkládovej mzde 0,00	Invalídne poistenie 3,00	682,24	20,46	Starobné 9,55	
Čelkom odpracované	Poistné celkom		93,06	Starobné (odvod do SP) 85,51	
524,77	Dopl. dôch. poistenie 5,00	832,24	41,61	Starobné (odvod do DSS) 0,00	
Pokuty	Daň z príjmu		41,61	Zdravotné 6,82	
0,00	+ Hrubá mzda		832,24	Poistenie v nezamestnanosti 1,70	
	+ Nepenažné príjmy		0,00	Garantné poistenie 5,45	
	- Poistné		93,06	Uravové poistenie 32,40	
	- Nezaradený základ		319,17	Celková cena práce	1 118,12
	- DDP platené zamestnávateľom		41,61	Čistá mzda	725,42
	Daň z príjmov zo základu		311,62	Vyučtovanie	602,85
	Zrážková daň zo základu		0,00	Banka: 0123456789	
				Banka: Banka Fakulty Managementu	
				Specifický symbol: a) Zálohá na účet b) Vyučtovanie na účet	

Prvý stĺpec

Úvod výplatnej pásky opisuje človeka a zamestnávateľa, vrátane dĺžky mesiaca a základu mzdy (napríklad hodinová alebo mesačná sadzba, zatiaľ bez príplatkov). Uvádza tiež nároky a čerpanie dovolenky.

Druhá časť opisuje čas, keď človek nebol v práci, napríklad kvôli chorobe alebo neplatenému voľnu. Nasleduje čas, za ktorý človek dostane náhrady (napríklad čerpanie dovolenky či sviatky).

Tretia časť opisuje odpracované dni a hodiny, teda koľko človek reálne odpracoval.

Druhý stĺpec

Prvou časťou druhého stĺpca je sumarizácia rôznych príplatkov (napríklad príplatky za nadčasy alebo za prácu počas víkendy či v noci).

Dôležitým výpočtom je výpočet samotnej hrubej mzdy. Táto sa skladá zo mzdy za odpracované hodiny, za náhrady, za príplatky či odmeny. Tento výpočet sa líši u každého zamestnanca a za každý mesiac.

Z hrubej mzdy sa položky odpočítavajú aj pripočítavajú. Prvým sú povinné odvody na zdravotné a sociálne poistenie, daň z príjmov.

Tretí stĺpec

Úvod tretieho stĺpca sumarizuje výpočet čistej mzdy, najmä prirátanie daňového bonusu na deti.

Čistá mzda je iné číslo, ako príde na účet (vyúčtovanie), rozdiel je tvorený najmä zrážkami exekútora, príspevkami zamestnanca do tretieho piliera, či príspevkom zamestnanca na stravné.

Posledná časť tretieho stĺpca vypočítava celkovú cenu práce (mzdové náklady) za zamestnanca. K hrubej mzde pripočítava sociálne odvody zamestnávateľa, zdravotné odvody zamestnávateľa a jeho príspevky do tretieho piliera.

Pre zamestnanca je najdôležitejšie číslo „vyúčtovanie“, teda aká suma mu príde na účet.

Druhý príklad výplatnej pásky opisuje aj práceneschopnosť zamestnanca v júli 2020.

Výplatný lístok Jurošik Ján				September 2020			
Zamestnávateľ: Inštitút zamestnanosti	Pripitky	sadzba	hodin	čiastka	Výpočet čistej mzdy	čiastka	
Pracovný pomer Osoba v pracovnom pomere	Nadácasť	25 %	0,00	0,00	+ Hrubá mzda	580,01	
Kalendárnych dní	Práca vo sviatky	100 %	0,00	0,00	- Poistné	78,88	
Hodinová sadzba	Práca v noci	0,8277 €	0,00	0,00	- Predpádok na daň	40,08	
Mesáčn. sadzba	Práca v sobotu	0,6897 €	0,00	0,00	- Ročné zúčtovanie dane	0,00	
Mes. sadzba na hodinu	Pracovné prostredie	0,3518 €	0,00	0,00	+ Bonus na deň	45,44	
Prispevná náhrada	Práca v nedeľu	1,3795 €	0,00	0,00	+ Bonus na deň - opravy	0,00	
		0 %	0,00	0,00	- Zamestnanecká prémie	0,00	
					+ Príslušný bonus na zost. úroky	0,00	
Nárok na dovolenku v dňoch:	Prémie - odmeny			čiastka	Cistá mzda	506,49	
stará dovolenka 0,00, nárok na bežný rok 25,00	Prémie 10,00% zo základu		527,28	52,73	Dávky	440,36	
Cerpanie dovolenky v dňoch:	Odmeny			0,00	Náhrada príjmu pri dočasnej PN	12,87	
výdajná dovolenka 2,00, preplatená 0,00					Dávky celkom	12,87	
zostáva vyčerpať 23,00							
Abšencia kal. dní dni hodin	Pripitky a odmeny celkom			52,73	Vyúčtovanie	čiastka	
OCR					+ Čistá mzda	506,49	
Materská dovol.					- Záloha	0,00	
Choroba					- Zrážky	0,00	
Neplatené voľno					- Iné zrážky: exekúcia	50,00	
Neospravedl. abs.					- Stravné	52,73	
Karanténna PN					- Dávky	12,87	
					+ Nezdaniteľné dávky	0,00	
					- Iné nezdan. dávky	0,00	
					+ Peňažný príspevok na rekreáciu	0,00	
					+ Príspevok na športovú činnosť dieťa	0,00	
					- DDP	23,00	
					Výúčtovanie	440,36	
					Hrubá mzda	580,01	
					Ostatné náklady zamestnávateľa celkom	236,06	
					z toho poistné:		
					- Nemocenské	8,12	
					- Starobné (odvod do SP)	81,20	
					- Starobné (odvod do DSS)	0,00	
					- Sociálne	69,80	
					- Garovanie v nezamestnanosti	5,80	
					- Invalidné poistenie	27,55	
					- Úrazové poistenie	4,64	
					- Rezervný fond solidarity	0,00	
					Celková cena práce	816,07	
					Cistá mzda	506,49	
					Výúčtovanie	440,36	
					Účet:	0129456789	
					Banka:	Banka Fakulta Managementu	
					Špecifický symbol:		
					o Záloha na účet	b. Vyúčtovanie na účet	

Tretí príklad výplatnej pásky je z iného účtovníckeho softvéru a zobrazuje aj stravné.

UK Fakulta managementu				Výplata za obdobie April 2021			
Zamestnanec : 11006349 / Mgr. Pálenik Michal PhD.	IRAN-SK:	Pracovný úvazok: 37,50 / 7,50	Dovolenka minuly rok	zost.:	0,00		
Tarif. Trieda/stupen : 09 / 05	Pracovný fond : 165,00 / 22,00	Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00	bežný rok nárok/zost.:	34,00 / 34,00			
Hod.sadzba funk.pl. : 7,2148	Odpracované : 165,00 / 22,00	Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00	Dodatok dovolenka nárok/zost.:	0,00 / 0,00			
Funkčný plat / hod. : 7,1273	Nepripravenosť : 0,00 / 0,00	Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00	Dovolenka spolu	zost.:	34,00		
Denný výmer základ : 50,4127	Dovolenka : 0,00 / 0,00	Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00	Lekár zamestnanec	nárok/zost.:	7,00 / 7,00		
Zdravotná poisťovňa : všeobecná ZP		Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00	Lekár rod.prísluš.	nárok/zost.:	7,00 / 7,00		
Druhý pilier SP		Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00					
SP DSS osobný účet :		Pracovný úvazok: 165,00 / 22,00					
Tarifný plat dekrét	1.176,00	Zdr.p.	1176,00	47,04	Záloha-príspev.na stravu	67,41	
Funkčný plat	1.176,00	Nem.p.	1176,00	16,46	Príspevok-strava NEDANENÝ	0	67,41
Tarifný plat	1.176,00	Star.p.	1176,00	47,04	----- Prvov na účet zamestnanca	---	
HRUBÁ MZDA	1.176,00	InV.p	1176,00	35,28	Finančný prev 00	824,92	
HRUBÝ PRÍJEM	1.176,00	PvN.p	1176,00	11,76			
	1.176,00	Poistné zamestnanca	157,58				
		Základ dane	1018,42				
		Daň predm. mesačná	193,50	S zdravotn. p.ZL	117,60		
		Daň predm. zrazana	193,50	Nemocenské p.ZL	16,46		
		ČISTÝ PRÍJEM	824,92	Starobné p.ZL	164,64		
				Invalidné p.ZL	35,28		
				F.v nezamest.ZL	11,76		
				Garované p.ZL	2,94		
				Úrazové p.ZL	9,40		
				Rezer.fond sol.ZL	55,86		
				CELKOVÁ CENA PRÁCE	1.589,94		

Obdobní zamestnanci majú v súčasnosti jemne odlišné výplatné pásky (pozri kapitolu Výplatná páška alebo iz.sk/kalkulacka/vyplatna-paska).

viac na iz.sk/kalkulacka/vyplatna-paska/2020

Otázky na diskusiu

1. Pozrite si svoje výplatné pásky, pásky svojich rodičov či známych.
V čom sú iné? Sú zrozumiteľné, jasné, jednoznačné?
2. Nájdite vo výplatnej páske zamestnanca Jána Jurošíka:
 - ktorého mesiaca a roka sa táto páska týka,
 - či zamestnanec platí plné odvody,
 - či zamestnanec je v treťom pilieri,
 - či zamestnanec dostal zálohu na mzdu,
 - príspevok do tretieho piliera zamestnanca a zamestnávateľa,
 - výšku zaplatenej dane,
 - zrážku exekútorovi,
 - počet dní, počas ktorých bol Ján na dovolenke,
 - počet dní odpracovaných v nedeľu,
 - počet dní odpracovaných v sobotu,
 - počet hodín nadčasov,
 - či je zamestnanec poistený v nezamestnanosti,
 - koľko dovolenky zostáva zamestnancovi do konca roka.
3. Ťažšie otázky:
 - koľko dní bol zamestnanec na dovolenke v marci,
 - koľko detí má zamestnanec,
 - či je zamestnanec v druhom pilieri,
 - či bude mať zamestnávateľ daňovo uznané platby do tretieho piliera,
 - koľko percent z celkovej ceny práce príde zamestnancovi na účet,
 - či má zamestnanec manželku, ktorá je evidovaná na úrade práce ako UoZ,
 - či zamestnanec štrajkoval,
 - koľko rokov má zamestnanec.

5 Mzdová kalkulačka

Mzdová kalkulačka realizuje výpočet čistého príjmu domácnosti, ak sa jeden z jej členov zamestná. Zohľadňuje súbeh dávok v hmotnej núdzi a pracovného príjmu. Vie poradiť, na aké príspevky od úradu práce má nezamestnaný, čo sa zamestná, nárok, ukáže, v ktorom zákone a odseku sa o ňom píše. Prináša odkazy na jednotlivé zákony a vyhlášky, ktoré sa často menia, aj ich aktuálne znenia. Okamžite si teda vie overiť jednotlivé zdroje príjmu. Mzdová kalkulačka všetky zmeny v zákonoch a vyhláškach aplikuje, preto ich nie je potrebné sledovať a podrobne študovať. Po každej zmene každého parametra preráta všetky výstupy bez interakcie so serverom. Vie poradiť, aké tlačivá vyplniť a kam ich zaniest. Obsahuje odkazy na zoznam tlačív úradu práce potrebných pri zamestnaní sa, pracovník ich môže nezamestnanému ihneď vytlačiť.

5.1 Opis vstupov kalkulačky

Legislatívny systém súbehu pracovných príjmov a dávok je veľmi komplikovaný. Preto má mzdová kalkulačka viac ako dvadsať potrebných vstupov. V tejto časti učebnice ich opisujeme. Zadávanie vstupov v kalkulačke vyzerá nasledovne:

Vstupy [-]

Doba evidencie: mesiacov

Členovia domácnosti:

detí do 3r.

v MŠ

na ZŠ

manželka je UoZ

ďalší 2 členovia domácnosti

dieťa na duálnom vzdelávaní odbor neprioritný s priemerom

študujúci externe na SŠ alebo VŠ

nepľnoletí mimo školy (napr. druh/družka)

dieťa na vysokej škole dennej formy vzdialenej km

dospelí mimo školy

Súčasný príjmy

prídavky na 4 deti: 240,00€, stredoškolské štipendiá: 273,97€, vysokoškolské štipendiá: 315,00€,

dávky v hmotnej núdzi: € (môžeme dostávať okolo 536€)

Práca

Začiatok práce: február 2024

Mzda: € (minimálna mzda je 750€).

Vzhľadom na priestorové obmedzenia aplikácie je každý vstup opísaný iba skratkovito. Nasledujúca časť podrobne opisuje jednotlivé vstupy:

Doba evidencie: -14+ mesiacov	Koľko mesiacov bol človek, ktorý sa ide zamestnať, evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie (UoZ) pred zamestnaním sa. Dôležitá zmena je pri 12 mesiacoch.
Členovia domácnosti:	
-0+ detí do 3r	Počet detí do 3 rokov veku, predpokladáme, že jeden z rodičov poberá rodičovský príspevok.
-1+ v MŠ	Počet detí od 3 rokov do 6 rokov. Buď v škôlke alebo mimo, deti neplnia povinnú školskú dochádzku.
-1+ na ZŠ	Počet detí nad 6 rokov, plnia povinnú školskú dochádzku.
manželka je UoZ ▼	Informácia, či človek, ktorý sa ide zamestnať, má manžela/manželku evidovanú ako UoZ alebo poberajúcu rodičovský príspevok. Zvyšuje odpočítateľnú položku na daň z príjmu, zvyšuje životné minimum.
-1+ dieťa na	Počet detí na internej forme strednej školy
duálnom vzdelávaní	Prepínač informácie, či študuje na strednej škole alebo na duálnom vzdelávaní.
odbor neprioritný	Prepínač informácie, či študuje na prioritnom odbore duálneho vzdelávania, má vplyv na motivačné štipendium.
s priemerom 2.4	Prospech z povinných predmetov v predchádzajúcom polroku. Má vplyv na výšku štipendií.
-0+ študujúci externe na SŠ alebo VŠ	Počet detí študujúcich externe, majú nárok na aktivačný príspevok, ak sú zároveň evidované ako UoZ.
-0+ nepľnoletí mimo školy	Počet detí, ktoré nie sú plnoleté a zároveň nie sú v škole.
-0+ dieťa na vysokej škole dennej formy	Počet detí, študujúce denne/interne na vysokej škole. Umožňuje vysokoškolské sociálne štipendium.
vzdialenej 0 km	Vzdialenosť od vysokej školy hromadnou dopravou, pri vzdialenosti 30km sa mení výška sociálneho štipendia.
-0+ dospelí mimo školy (napr. druh/družka)	Počet dospelých členov domácnosti, ktorí neštudujú. Môže to byť dieťa, druh/družka ap. Mení výšku limitu hmotnej núdze domácnosti.

Súčasné príjmy	
prídavky na 3 deti: 180,00 €, stredoškolské štipendiá: 273,97 €,	Informácia o súčasných prídavkoch na deti, štipendiách či rodičovskom príspevku. Kalkulačka ráta automaticky na základe vstupných údajov o štruktúre domácnosti.
dávky v hmotnej núdzi: 490 € (môžeme dostávať okolo 536 €)	Napište konkrétne číslo, koľko domácnosť poberá DHN. Toto sa môže líšiť vzhľadom na príspevok na bývanie, ochranné príspevky ap. V tejto sume sú základné dávky, príspevok na bývanie, ochranné príspevky, aktivačné príspevky, nie však aktivačný príspevok člena, ktorý sa zamestná. V zátvorke uvádzame odhad maximálnej výšky dávok pre zadanú domácnosť. Po kliku na toto číslo sa upraví aj formulár.
Práca	
Začiatok práce: november 2023	Informácia, od akého mesiaca akého roku začne človek pracovať. Na základe týchto údajov kalkulačka mení zohľadnené zákony a vyhlášky. Pre potreby spätného prepočtu môžete uviesť aj minulosť.
Mzda: 750 € (minimálna mzda je 750 €).	Hrubá mzda podľa pracovnej zmluvy. Môže byť vyššia vďaka príplatkom za víkendy/noc alebo nadčasom, alebo nižšia kvôli neodpracovanej časti mesiaca. Zvýšením tejto položky overte, ako sa zmení čistý príjem domácnosti. Ak neuviedete nižší úväzok v sekcii <i>U zamestnávateľa</i> , pri výpočte automaticky dorovná na minimálnu mzdu.
Uložiť	Tlačidlo zmení url parametre tak, že po znovunačítaní stránky zobrazí presne tie isté údaje (napr. počty detí, mzdu). Vhodné na posielanie emailom alebo uloženie pre ďalšie použitie. Samotný prepočet čistého príjmu robí kalkulačka priebežne, takže toto tlačidlo netreba stláčať.

5.1.1 Vstupy v sekciih kalkulačky

Sekcia: Na úrade práce	
Skúste požiadať o príspevok na dochádzku za prácou Keďže vzdialenosť do práce máte -15km+ príspevok bude do 40,00 €.	Počet kilometrov na dochádzanie podľa zákona (§ 53 ods. 3 zákona č. 5/2004 Z. z.). Na základe tohto údajja vyrátame maximálnu možnú výšku príspevku na dochádzku, ak na ňu má človek nárok.

Sekcia: U zamestnávateľa	
Môžete si vybrať, či chcete mať časť preplatkov vyplatených priebežne alebo po roku. Budete mať rovnomerné príjmy.	Legislatíva umožňuje uplatňovať odpočítateľné položky priebežne každý mesiac, alebo v marci nasledujúceho roka pri zúčtovaní daní (a v októbri pri zúčtovaní odvodov). Je na zväžení človeka, či preferuje jednorazovo vyššie príjmy alebo priebežne mierne vyššie. Zamestnanci v súbehu s dávkami si asi musia odpočítateľné položky uplatňovať priebežne. Pozrite si, ako sa mení váš mesačný príjem. V marci (dane) a v októbri (zdravotné odvody) bude vyšší. V iných mesiacoch nižší (pozri kapitolu Nárazovosť príjmov zo zamestnania alebo iz.sk/kalkulacka/narazove-prijmy).
Predpokladáme, že robíte na 100 % úväzok	Výška úväzku, na ktorý zamestnanec pracuje v percentách. Predpokladáme plný, 100 % úväzok. Nižšie úväzky umožňujú pracovať za nominálne nižšiu mzdu ako minimálnu. Toto môže mať dôsledok na niektoré príspevky či výšku stravného.
v stupni práce číslo 1 podľa § 120 Zákonníka práce (§ 120 Zákonníka práce).	Stupeň práce vychádza z popisu práce a určuje minimálnu mzdu pre danú pracovnú pozíciu (pozri kapitolu Minimálne mzdové nároky alebo iz.sk/Sywj). Nárastom minimálnej mzdy sa automaticky valorizuje aj hrubá mzda zamestnanca.
Vzťahuje sa na vás teda minimálna mzda v plnej výške. Zhruba po roku práce môžete žiadať o zvýšenie mzdy, nad rámec rastu o minimálnu mzdu.	Kalkulačka pri zmene minimálnej mzdy zvyšuje hrubý príjem zamestnanca v závislosti od stupňa práce a veľkosti úväzku.
Predpokladajme, že nárast platu bude 0 % ročne.	Môžete nastaviť pravidelný nárast mzdy po každých 12 mesiacoch práce, nad rámec rastu spôsobeného rastom minimálnej mzdy.
Sekcia: Poberanie PN a OČR	
Predpokladáme, že si nárokuje PN/OČR v 8 mesiaci od začiatku zamestnania (teda od 9. 2024)	Možnosť nastaviť začiatok poberania dávky v PN/OČR ako mesiac zamestnania.
a bude v dĺžke 1.5 mesiacov (použité 0.5, ak je iba polovica mesiaca).	Dĺžka poberania PN/OČR v mesiacoch. Môže byť aj desiatinné číslo.

Sekcia: Súčasný stav	
Ak sa zamestnáte, prídete o 0€ , keďže nebudete mať možnosť a čas robiť rôzne fušky, dohody, aktívne práce alebo zberať plody.	Informačné číslo, ktoré je zobrazované pri porovnávaní príjmov pred a po zamestnaní.
Predpokladáme, že nebývate ▼ v najmenej rozvinutom okrese (iz.sk/nro).	Informácia, či máte trvalý pobyt v najmenej rozvinutom okrese. Do roku 2022 to malo vplyv na výšku zaplatených odvodov. V súčasnosti už vplyv nemá (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem).
Predpokladáme, že váš zamestnávateľ spĺňa podmienky podľa § 4 zákona o sociálnom poistení a § 12 zákona o zdravotnom poistení.	Informácia, či zamestnávateľ spĺňa podmienky podľa týchto zákonov (nemá dlhy a neznižil počet zamestnancov). Ak áno, do februára 2022 nemohol byť človek nemocensky či dôchodkovo poistený (pozri kapitolu Vplyv regiónu na dane a odvody v minulosti alebo iz.sk/nro/vplyv-na-prijem/do-2021). Prepínač mal reálny vplyv iba v do februára 2022.

viac na iz.sk/kalkulacka/opis-vstupov

5.2 Opis výstupov mzdovej kalkulačky

Výstupy kalkulačky sa aktualizujú po každom kliku v kalkulačke a rôznia sa podľa obdobia a typu domácnosti.

Prvá časť výstupov mzdovej kalkulačky – *Zhrnutie* obsahuje zhrnutie so základnými výstupmi výpočtov. Táto časť sa zobrazuje aj pri tlačení.

Zhrnutie [-]

Súčasný príjmy domácnosti sú 1 318,97€, z toho DHN 490,00€.

Zamestnanie od 1. 3. 2024 za hrubú mzdu 700,00€. Celkový príjem v prvom mesiaci **1 845,89€**.

Z brutto mzdy 700,00€ za vás zamestnávateľ odvedie sociálne odvody 70,50€, zdravotné odvody 30,00€ a daň 0,00€. Navyše dostanete stravné v sume cca 61,13€ a daňový bonus 266,29€. Celkovo vám cez zamestnávateľa príde **976,92€**. **Tlačivo** "žiadost' o ..." treba dať zamestnávateľovi.

Môžete získať príspevok na dochádzku v sume do 40,00€. **Tlačivo** "žiadost' o príspevok na dochádzku za prácou" treba zaniest' na úrad práce.

Naďalej budete dostávať prídavky na deti v sume 240,00€.

Od úradu práce dostanete celkovo **280,00€**.

Keďže legislatíva sa mení, časť *Rýchle výsledky* obsahuje základné údaje za vybrané mesiace do budúcnosti.

Rýchle výsledky: +526,92€ mesačne [-]

Príjem za druhý mesiac zamestnania budete mať **1 845,89€**, za siedmy bude 1 256,92€. To je o 526,92€/62,05€ viac ako vaše súčasné príjmy.

obdobie	od zamestnávateľa	od úradu práce	iné	spolu
teraz		730,00€		1 318,97€
2024 / 2	976,92€	770,00€	605,57€ 210%	2 352,49€
2024 / 3	976,92€	280,00€	588,97€ 210%	1 845,89€
2024 / 8	976,92€	280,00€		1 256,92€
2025 / 2	1 013,57€	240,00€	594,97€	1 848,54€

Počas nasledujúcich dvanástich mesiacov budete mať príjem 21 538,59€. Pre porovnanie z dávok ste minulý rok mali 15 827,64€. Výška dávok hmotnej núdzy za prvý mesiac zamestnania sú iné ako za druhý, keďže výpočet dávok závisí od vyplatených miezd za predošlý mesiac (a v 2. 2024 ste ešte nedostali mzdu na účet).

Stiahni tlačivá

Časť *Upresnenia* opisuje základné upozornenia o tom, že výpočty sú iba pre zamestnanecké zmluvy, upozornenie na základné nevýhody práce na živnosť, o osobnom bankrote či o povinnosti uvedenia zmluvy v inzerátoch.

Upresnenia [-]

POZOR: podpisujte iba pracovnú zmluvu, nie "prácu na živnosť" ani prácu na dohodu. Ak podpíšete prácu na živnosť, váš čistý príjem bude výrazne nižší a prídete o množstvo výhod (dovolenka, daňový bonus na deti, riešenie PN a pracovných úrazov...).

Máte na krku exekúcie? Pozrite sa, koľko vám musí exekútor nechať alebo skúste prejsť osobným bankrotom. Jeho podmienky sa od roku 2017 výrazne zlepšili.

Ak si hľadáte prácu, zamestnávateľ je povinný v inzerátoch uvádzať mzdu (ktorú potom musí dodržať).

Váš príjem uvádzame za obdobie, na ktoré sa vzťahuje, nie kedy ho dostanete. Teda napríklad váš prvý príjem za február dostanete asi 15. 3. 2024 (toto závisí od pracovnej zmluvy), pričom 15. 2. 2024 dostanete ešte posledné dávky (490,00€). Predpokladáme, že začínate pracovať od prvého v mesiaci - 1. 2. 2024.

Sekcia *Na úrade práce* sa venuje tomu, čo treba na úrade práce vybaviť a čo bude úrad práce poskytovať. Ide najmä o príspevok na dochádzku, výpočet dávok v hmotnej núdzy, o osobitný príspevok či o časovú súslednosť dávok a miezd.

Na úrade práce [-]

Nemáte nárok na osobitný príspevok, ktorý je 126 € mesačne. Rozmyslite si, či do práce nenastúpíte o dva mesiace neskôr. Skúste si tiež na úrade práce overiť, či nespĺňate iné podmienky na priznanie osobitného príspevku (napr. mesiace bez práce, keď ste neboli evidovaný nezamestnaný).

Skúste požiadať o príspevok na dochádzku za prácou (§53 zákona, viac, vyhláška). Keďže vzdialenosť do roboty máte **-** 15 km **+** príspevok bude do 40,00€ (podľa potvrdenia od zamestnávateľa o počte dní v práci) počas prvých 12 mesiacov zamestnania. Od novelizácie zákona o službách zamestnanosti od 1. mája 2017, Vám tento príspevok úrad práce môže, ale nemusí dať.

Ste jednou z cieľovej skupiny sociálnych podnikov podľa zákona o sociálnej ekonomike. Spýtajte sa na úrade práce, aké vo vašom okolí fungujú.

Váš príjem v január 2025 pre potreby DHN je 952,44€, čo je viac ako životné minimum 947,53€, teda v tom období nie ste v hmotnej núdzi a nebudete dostávať dávky v hmotnej núdzi.

Ak po dvoch alebo viacerých rokoch zamestnania (teda platenia odvodov) prídete o prácu, budete mať nárok na dávky z poistenia v nezamestnanosti. Táto dávka je 50 % z vymeriavaceho základu (teda hrubej mzdy) počas prvých 6 mesiacov nezamestnanosti. Ak budete z práce prepustený pre nadbytočnosť, máte nárok na odstupné.

Časť *U zamestnávateľa* opisuje základné veci o zamestnaní (podpis pracovnej zmluvy, žiadosti a oznámenia zamestnávateľovi), výhody zo zamestnania (dovolenka, stravné, príplatky), budúce zmeny (najmä zvýšenie hrubej mzdy, aby korešpondovala s minimálnou mzdou). Umožňuje tiež nastaviť niektoré vstupné údaje.

U zamestnávateľa [-]

Zamestnávateľ vám musí dávať aspoň minimálnu mzdu (okrem času, keď ste na PN alebo OČR). Okrem toho, ak robíte náročnejšiu prácu, vzťahuje sa na vás §120 zákonníka práce, teda de facto vyššia minimálna mzda. Rôzne príplatky (za prácu v noci alebo cez víkend) minimálnu mzdu pavyšujú.

Pri výpočte daní si môžete odrátať dane za manželku/manžela. Overte si u zamestnávateľa, či spĺňa všetky podmienky na to, aby ste si mohli znížiť zaplatené dane podľa zákona.

Môžete si vybrať, či chcete mať časť preplátok vyplatených priebežne alebo po roku. Budete mať rovnomerné príjmy. Vzhľadom na možný súbeh dávok a práce sa toto niekedy opláti. Pozrite si, ako sa mení vas mesačný príjem. V marci (dane) a v októbri (zdravotné odvody) bude vyšší. V iných mesiacoch nižší.

Zamestnávateľa reba požiadať, aby uplatnil odpočítateľnú položku na zdravotné poistenie. V opačnom prípade vám príde preplatok naraz až v októbri roku 2025 a nie priebežne mesačne. Zároveň ho požiadajte o priebežné uplatňovanie nezdaniteľnej časti základu dane.

Máte nárok na dovolenku v dĺžke trvania 5 týždňov, teda 25 pracovných dní (4 týždne, ak máte menej ako 33 rokov, niektoré firmy dávajú aj dlhšiu dovolenku). Počas dovolenky budete samozrejme dostávať mzdu. Celkovo teda budete pracovať v priemere 19 dní za mesiac.

Taktiež máte nárok na stravné počas pracovných dní. Priemerne odpracujete 19 dní za mesiac, a teda budete mať nárok na 19 obedov. Ich počet sa ale bude mierne líšiť podľa počtu štátnych sviatkov, vašej práceneschopnosti alebo podľa toho, kedy budete čerpať dovolenku. Stravné vám bude zamestnávateľ poskytovať buďto vo forme obedov vo svojej jedálni, vo forme gastroľstískov alebo vopred v hotovosti (od marca 2021). Stravné v jedálni je v sume 5,85€ za deň, pričom doplácať môžete najviac 2,63€ (teda za najviac 45 %; častokrát to zamestnávateľ rovno strhne z platu a niekedy je v kolektívnej zmluve dohodnutá výhodnejšia suma).

Skontrolujte si, aké máte príplatky v pracovnej zmluve. Podľa Zákonníka práce musíte mať príplatok za prácu v štátny sviatok, v sobotu aj v nedeľu, v noci, za nadčasy. Slušní zamestnávateľa vás nebudú nútiť do nadčasov, do práce cez víkendy a za prácu v sobotu alebo v nedeľu vám dajú príplatok aj nad rámec zákonníka práce. Tieto veci by mali byť dohodnuté v kolektívnej zmluve alebo uvedené v pracovnej zmluve.

Popri hrubej mzde 750,00€, platí zamestávateľ aj sociálne odvody 189,00€, zdravotné odvody 75,00€ a stravné aspoň 61,13€, teda spolu 1 075,13€

V mesiaci február 2024 by vaša mzda 700,00€ bola menšia ako minimálna mzda (750,00€), preto ju zamestnávateľ automaticky dorovná na minimálnu mzdu podľa §3.

V mesiaci január 2025 by vaša mzda 750,00€ bola menšia ako minimálna mzda (780,00€), preto ju zamestnávateľ automaticky dorovná na minimálnu mzdu podľa §3.

V mesiaci január 2026 by vaša mzda 780,00€ bola menšia ako minimálna mzda (810,00€), preto ju zamestnávateľ automaticky dorovná na minimálnu mzdu podľa §3.

V mesiaci január 2027 by vaša mzda 810,00€ bola menšia ako minimálna mzda (840,00€), preto ju zamestnávateľ automaticky dorovná na minimálnu mzdu podľa §3.

Predpokladáme, že robíte na % úväzok v stupni práce číslo

podľa §120 zákonníka práce. Teda vzťahuje sa na vás minimálna mzda v plnej výške. Zhruba po roku práce môžete žiadať o zvýšenie mzdy, nad rámec rastu o minimálnu mzdu. Predpokladajme, že nárast platu bude

% ročne.

Abyste si polepšili, zistite, ako u zamestnávateľa funguje sociálny fond, ako prispieva na dôchodok v treťom pilieri. Zamestnávateľ má daňovo uznaný výdavok na tretí pilier do 6% hrubej mzdy, teda v prípade hrubej mzdy 700,00€ je to 42,00€ mesačne. So svojho ročného základu dane si viete odrátať svoje príspevky do tretieho piliera do výšky 180,00€ ročne. Taktiež sa pozrite na dobrovoľné príspevky do druhého piliera (je to suverénne najlacnejšia forma sporenia). Rôzne odborové organizácie majú pre svojich členov výhody (zvýhodnené dovolenky a rekreácie, príspevky), preto zvážte, ako sa stať členom odborov.

Sekcia *Deti* opisuje príspevky a dávky plynúce deťom. Obsahuje tiež podrobný prepočet stredoškolských štipendií a nároku na ne (pozri kapitolu *Študovať sa opláti alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat*).

Opis vysokoškolských štipendií bol vyššie (pozri kapitolu Vysoká škola alebo iz.sk/kalkulacka/vysoka-skola).

Deti [-]

Keďže máte 4 deti, máte nárok na daňový bonus vo výške 266,29€ mesačne. Predpokladáme, že deti sú nezaopatrené celý rok. Daňový bonus vypláca zamestnávateľ, prípadne sa môže spätne vyplátiť cez daňové priznanie.

Pri výpočte daňového bonusu predpokladáme, že vaše jedno dieťa v MŠ má menej ako 6 rokov. Za mesiace, čo už má viac ako 6 rokov a ešte nie je na základnej škole, si odrátajte 23,57€.

Na úrade práce budete naďalej dostávať prídavok na 4 deti v sume 240,00€ mesačne. Od roku 2019 už netreba nosiť na úrad práce potvrdenie o tom, že deti chodia do školy/škôlky. ([zákon](#))

V období, keď budete poberať dávky v hmotnej núdzi, nemusíte platiť za deti v materskej škole (ikonka) Rovnako nemusíte platiť za škôlku v čase, keď je vaše dieťa predškôlak, aj keď nepoberáte dávky v hmotnej núdzi.

Vaše dieťa môže dostávať štipendium alebo stravu v škole (ak sú splnené podmienky popísané nižšie). Závisí to od riaditeľa/riaditeľky školy, či škola má podpísanú zmluvu s Ministerstvom školstva.

Vaše deti na základnej škole budú v niektoré mesiace naďalej dostávať stravu (☛) a pomôcky (mesiaci 2 a 9) ([zákon 544/2010 Z.z. §4](#)). Žiada to škola/škôlka.

Dieťa na strednej škole internou formou asi bude môcť dostávať štipendium ([zákon 245/2008 Z.z. §149](#)) vo výške 0 až 61,39€ mesačne. Žiada to škola. Existuje motivačné štipendium vo výške do 79,80€, ak vaše dieťa pôjde študovať prioritný odbor ([zákon 61/2015 Z.z. §27](#)). O toto štipendium žiada škola. Študenti stredných škôl majú viacero finančných výhod. Okrem vlakov zadarmo sú to aj zľavy na autobusy a mestskú hromadnú dopravu (zväčša 40 - 50 %) alebo všetky zľavy v rámci ISIC-u (od knižiek cez galérie až po bicykle).

Na odborných školách dostávajú študenti aj odmenu za produktívnu prácu, hodinová odmena je aspoň 2,16€ (najmenej polovica minimálnej mzdy). Dáto odmena neznižuje DHN. Môže tiež dostávať podnikové štipendium.

Stredoškolské sociálne štipendium závisí od priemeru známok z povinných predmetov za predchádzajúci polrok. V prípade vášho dieťaťa je to 2.4. Stredoškolské motivačné štipendium závisí okrem prospechu aj od toho, či dieťa študuje na prioritnom odbore v duálnom vzdelávaní.

Príjem za 2023 bol 0€, čo je menej ako 12-násobok životného minima vašej rodiny (12*947,53€), teda v roku 2024 bude dieťa na strednej škole dostávať štipendium. Príjem za 2024 bol 7 144,50€, čo je menej ako 12-násobok životného minima vašej rodiny (12*947,53€), teda v roku 2025 bude dieťa na strednej škole dostávať štipendium. Príjem za 2025 bol 6 754,90€, čo je menej ako 12-násobok životného minima vašej rodiny (12*947,53€), teda v roku 2026 bude dieťa na strednej škole dostávať štipendium.

Časť Máte exekúcie? podrobne opisuje výpočet výšky maximálnej exekúcie pre zadaný typ domácnosti, samostatne pre prioritné i neprioritné pohľadávky. Podrobnejší opis je v samostatnej časti (pozri kapitolu Exekúcie alebo iz.sk/Sxkn). V časti *Poberanie PN a OČR* je možné nastaviť poberanie dávky v práceneschopnosti (pozri kapitolu PN, nemocenské a OČR alebo iz.sk/Szbc).

Podrobné výsledky obsahujú výpočty pre každý z nasledujúcich mesiacov. Dôležité sú najmä zúčtovania daní, zmena príspevkov cez prázdniny, zmeny legislatívy, ktoré zmenia aj príjmy domácnosti (napr. rast minimálnej mzdy) alebo zmeny štipendií plynúce z rastu príjmu domácnosti.

Podrobné výsledky za jednotlivé mesiace [-]

Domácnosť (2 dospelí a 4 deti v školách) nie je v hmotnej núdzi, dlhodoboz nezamestnaný člen domácnosti sa zamestná za 700,00€ brutto mesačne. Čisté príjmy domácnosti budú:

Za obd.	Hrubá mzda	Náklady práce	Čistá mzda	Dávky	Deti	Spolu príjem
teraz	-	-		490,00€	+240,00€ +273,97€ +315,00€	1 318,97€
2024 / 2	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+490,00€ +40,00€ *	+240,00€ +16,60€ +273,97€ +315,00€ 2*100%	2 352,49€
3	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€ +273,97€ +315,00€ 2*100%	1 845,89€
4	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€ +273,97€ +315,00€ 2*100%	1 845,89€
5	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€ +273,97€ +315,00€ 2*100%	1 845,89€
6	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€ +273,97€ +315,00€ 2*100%	1 845,89€
7	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€	1 256,92€
8	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€	1 256,92€
9	750,00€ -30,00€ -70,50€ +266,29€ +61,13€	+189,00€ +75,00€ +61,13€ = 1 075,13€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€ +16,60€ +273,97€ +315,00€ 2*100%	1 862,49€
10	750,00€ -30,00€ -70,50€	+189,00€ +75,00€	976,92€	+40,00€ *	+240,00€ +273,97€	1 845,89€

Časť *Odporúčané odkladanie* opisuje, aká by bola vhodná výška splátok rodiny na splatenie starších dlhov, na investičné výdavky alebo na úspory. Dôležité je, že príjem domácnosti bude rásť aj po vyčlenení časti prostriedkov na sporenie.

Odporúčané odkladanie [-]

Počas prvých 6 mesiacov zamestnania odporúčame odkladať aspoň 195,00€. Teda oproti súčasnému príjmu 1 318,97€ budete mať na bežný život 1 650,89€. Počas ďalších 6 mesiacov 195,00€, teda príjem na bežný život budete mať 1 061,92€. Ďalšie mesiace budete mať príjem okolo 1 848,54€.

Takto si počas prvého roka odložíte **2 340,00€**. Túto sumu môžete využiť na zlepšenie svojho bývania, investície do vzdelávania členov svojej domácnosti alebo splácanie starých dlhov.

mesiac	sporenie	čistý príjem po sporení
teraz	0,00€	1 318,97€
1.	195,00€	1 650,89€
7.	195,00€	1 061,92€
13.	203,00€	1 645,54€

spolu 2 340,00€

Okrem tohto sporenia, vám môže pomôcť aj zamestnávateľ. Spravidla prispieva na dôchodok v treťom pilieri (zákon). Taktiež sa pozrite na dobrovoľné príspevky do druhého piliera (je to suverénne najlacnejšia forma sporenia). Rôzne odborové organizácie majú pre svojich členov výhody (zvýhodnené dovolenky a rekreácie, príspevky), preto zvážte, ako sa stať členom odboru.

Časť *Súčasný stav* presnejšie opisuje zdroje príjmov pred začatím zamestnania. Taktiež obsahuje rôzne historické nastavenia, ktoré v súčasnosti už nie sú v legislatíve.

Súčasný stav [-]

V súčasnosti môžeme dostávať dávky 1 365,27€: základná dávka na našu domácnosť je 244,40€(z toho 23,70€ za deti počas povinnej školskej dochádzky), príspevok na bývanie, 291,90€240,00€ prídavky na deti, 273,97€ stredoškolské štípeniá, 315,00€ vysokoškolské štípeniá, ale reálne dostávame 1 318,97€.

Vaše dieťa na strednej škole malo minulý polrok priemer z povinných predmetov a neštuduje na prioritnom odbore. Prospech vplýva na výšku sociálneho štípenia, štúdium na prioritnom odbore vplyva na motivačné štípenium.

Ak sa zamestnáte, pridáte o €, keďže nebudete mať možnosť a čas robiť rôzne fušky, dohody, aktivačné práce alebo zberať plody.

Predpokladáme, že v najmenej rozvinutom okrese. Bolo dôležité v rokoch 2015 až 2021.

Predpokladáme, že váš zamestnávateľ podmienky podľa §4 zákona o sociálnom poistení a §12 zákona o zdravotnom poistení. Bolo dôležité v rokoch 2015 až 2021.

Životné minimum pre vašu rodinu je 947,53€. Keď prekročíte túto sumu, pravdepodobne sa vám zmenia dávky od štátu.

Príjmy štátu 3 484,33€, celkové výdavky štátu 27 225,86€: celkovo -23 741,53€ (za rovnaké obdobie by štát dal dávky v sume 47 482,92€). Na nule je po 1 mesiacoch.

Posledná časť *O kalkulačke* sa venuje záverečným informáciám o mzdovej kalkulačke.

O kalkulačke [-]

Kalkulačka je určená na výpočet čistého príjmu domácnosti, ktorá pôvodne poberala dávky v hmotnej núdzi, pričom jeden z členov domácnosti sa zamestná na štandardnú pracovnú zmluvu a na plný úväzok. Viac o kalkulačke a učebnica mzdovej kalkulačky.

Známe zjednodušenia sú popísané v časti často kladené otázky: do nasledujúcich rokov iba odhadujeme parametre (napr. odpočítateľnú položku na dane; toto ovplyvniť nevieme, rovnako ako zmeny legislatívy). Nerátá dobre, ak je v domácnosti dieťa do jedného roku veku (materská dávka, ochranný príspevok, rodičovská dávka). Neberie ohľad na dávky v nezamestnanosti. Všetky tieto nepresnosti sú v prospech zamestnanca, pričom jeho príjem bude vyšší, ako uvádzame v tabuľke. Taktiež nerátame s tým, že deti starnú. Keď viete, že napr. dieťa počas prognózovaných rokov odíde zo základnej školy na strednú, musíte si to v kalkulačke manuálne zmeniť a porovnať výsledky. Neberieme do úvahy dvojčky. 1702282251775

Kalkulačku spracoval Michal Páleník, spolupracovali: Inštitút zamestnanosti, Fakulta managementu UK, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a množstvo pracovníčiek a pracovníkov úradov práce.

Táto aplikácia bola súčasťou projektu Politiky zamestnanosti. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu v rámci OP EVS. Kalkulačka bola súčasťou riešenia projektu APVV-15-0722 Sociálna pasca – náklady a cesta von. Kalkulačka je súčasťou riešenia projektu KROK ZA KROKOM – Skalica, Kežmarok a Rimavská Sobota (SKRS) sa realizuje vďaka podpore Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

[viač na iz.sk/kalkulacka/opis-vystupov](http://iz.sk/kalkulacka/opis-vystupov)

5.2.1 Použitie mzdovej kalkulačky

Mzdovú kalkulačku je možné používať ako súčasť webovej stránky, či už zo stolného počítača, notebooku, mobilného telefónu alebo tabletu. Je možné dať si ju aj na svoju stránku (iz.sk/kalkulacka/o-kalkulacke), prispôsobiť farebnosť či základnú domácnosť svojim návštevníkom.

Dá sa využívať ako mobilná aplikácia, nainštalovaná z obchodu (<https://play.google.com/store/apps/details?id=sk.iz.calculator>). Všetky tieto použitia kalkulačky používajú rovnaké vzorce, teda ich výstupy sú rovnaké.

Mzdová kalkulačka funguje plne offline – po jej prvotnom načítaní už nepotrebuje pripojenie na internet. Žiadne údaje o štruktúre domácnosti neopúšťajú počítač či mobilný telefón, teda neprichádza k žiadnemu spracovaniu žiadnych osobných údajov.

6 Príklady domácností

Mzdová kalkulačka dokáže zohľadniť veľmi rôznorodé domácnosti (s rôznymi členmi). Nižšie uvádzame niekoľko typických príkladov, ktoré sme použili v iných častiach tejto učebnice. Pri každej domácnosti uvádzame kapitoly, v ktorých je domácnosť použitá a presný opis domácnosti.

Domácnosť s dieťaťom mimo školy

Domácnosť, ktorej 16-ročné dieťa nie je študentom strednej školy. V kalkulačke nastavte počet detí v materskej škole na 0, počet nepľnoletých detí mimo strednej školy na 1 a začiatok práce na 9:

- pozri kapitolu [Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat](#)
- link: ?detiMS=0&detiMimo=1&zaciatokPrace=9

Domácnosť s dieťaťom na bežnej strednej škole

Domácnosť, ktorej 16-ročné dieťa študuje na bežnej strednej škole s bežným prospechom. V kalkulačke nastavte počet detí v materskej škole na 0, počet detí na strednej škole na 1 a začiatok práce na 9:

- pozri kapitolu [Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat](#)
- link: ?detiMS=0&detiSS=1&zaciatokPrace=9

Domácnosť so študentom v duálnom vzdelávaní

Domácnosť, ktorej 16-ročné dieťa je študentom v duálnom vzdelávaní v prioritnom odbore s prospechom 2. V kalkulačke nastavte počet detí v materskej škole na 0, počet detí na strednej škole na 1, že študuje v prioritnom odbore, že študuje v duálnom vzdelávaní, prospech na strednej škole 2 a začiatok práce na 9:

- pozri [Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat](#)
- link: ?detiMS=0&detiSS=1&priorityOdbor=true&strednaDualne=true&strednaProspech=2&zaciatokPrace=9

Domácnosť s ideálnym študentom

Domácnosť, v ktorej je ideálny študent na strednej škole: študuje prioritný odbor a má výborný prospech. V kalkulačke nastavte počet detí v materskej škole na 0, počet detí na strednej škole na 1, že študuje v prioritnom odbore, že študuje v duálnom vzdelávaní, prospech na strednej škole 1 a začiatok práce na 9:

- pozri kapitolu Študovať sa oplatí alebo iz.sk/kalkulacka/oplati-sa-studovat
- link: ?detiMS=0&detiSS=1&prioritnyOdbor=true&strednaDualne=true&strednaProspech=1&zaciatokPrace=9

Domácnosť so štyrmi staršími deťmi

Domácnosť má tri deti na základnej škole a jedno na strednej škole. V kalkulačke nastavte počet detí na základnej škole na 3, počet detí na strednej škole na 1, počet detí v materskej škole na 0 a prospech na strednej škole 1:

- pozri kapitolu O koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €? alebo iz.sk/kalkulacka/narast-prijmu
- link: ?detiZS=3&detiSS=1&detiMS=0&strednaProspech=1

Domácnosť bez sobáša

Domácnosť, v ktorej partneri nie sú zosobášení. Nastavte, že manželka nie je a počet dospelých členov domácnosti na 1:

- pozri kapitolu Manželstvo alebo iz.sk/kalkulacka/manzelstvo, kapitolu Často kladené otázky alebo iz.sk/kalkulacka/otazky alebo kapitolu Platenie daní alebo iz.sk/kalkulacka/platenie-dani
- link: ?manzelka=false&detiDospela=1

Domácnosť s tromi mladšími deťmi

Domácnosť s dvoma dospelými, jedným dieťaťom v škôlke a dvoma na základnej škole. V kalkulačke nastavte v súčasnosti poberané DHN na -1 €, počet detí na základnej škole na 2 a začiatok práce na 6:

- link: [?sucasnaDhn=-1&detiZS=2&zaciatokPrace=6](https://www.kalkulacka.sk/?sucasnaDhn=-1&detiZS=2&zaciatokPrace=6)
- pozri kapitolu O koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €? alebo [iz.sk/kalkulacka/narast-prijmu](https://www.kalkulacka.sk/narast-prijmu)

Zamestnaná domácnosť

Domácnosť, v ktorej nepoberajú DHN ani neboli nezamestnaní. V kalkulačke nastavte počet mesiacov evidencie na 0 a v súčasnosti poberané DHN na 0 €:

- pozri kapitolu Často kladené otázky alebo [iz.sk/kalkulacka/otazky](https://www.kalkulacka.sk/otazky), kapitolu Nárazovosť príjmov zo zamestnania, kapitolu Platenie daní alebo [iz.sk/kalkulacka/platenie-dani](https://www.kalkulacka.sk/platenie-dani)
- link: [?EvidenciaPocetMes=0&sucasnaDhn=0](https://www.kalkulacka.sk/?EvidenciaPocetMes=0&sucasnaDhn=0)

Domácnosť 1 € pod limitom

Domácnosť, ktorá je 1 € pod „magickým limitom“. V kalkulačke nastavte hrubú mzdu na 658 €, v súčasnosti poberané DHN na 294 € a počet detí na základnej škole na 2:

- pozri kapitolu Často kladené otázky alebo [iz.sk/kalkulacka/otazky](https://www.kalkulacka.sk/otazky)
- link: [?bruttoSalary=658&sucasnaDhn=294&detiZS=2](https://www.kalkulacka.sk/?bruttoSalary=658&sucasnaDhn=294&detiZS=2)

Domácnosť 1 € nad limitom

Domácnosť, ktorá je tesne nad „magickým limitom“. V kalkulačke nastavte hrubú mzdu na 659 €, v súčasnosti poberané DHN na 294 € a počet detí na základnej škole na 2:

- pozri kapitolu Často kladené otázky alebo [iz.sk/kalkulacka/otazky](https://www.kalkulacka.sk/otazky)
- link: [?bruttoSalary=659&sucasnaDhn=294&detiZS=2](https://www.kalkulacka.sk/?bruttoSalary=659&sucasnaDhn=294&detiZS=2)

Domácnosť, ktorej stúpnu dávky

Domácnosť, ktorej po zamestnaní sa stúpnu dávky v hmotnej núdzi. V kalkulačke nastavte hrubú mzdu na 520 €, v súčasnosti poberané DHN na 276 €, začiatok práce na 4 a rok začiatku práce na 2019:

- pozri kapitolu Často kladené otázky alebo [iz.sk/kalkulacka/otazky](https://www.kalkulacka.sk/otazky)

- link: [?bruttoSalary=520&sucasnaDhn=276&zaciatokPrace=4&zaciatocnyRok=2019](#)

Domácnosť s nárazovými príjmami

Bežná domácnosť, ktorá má daňový bonus vyplácaný nárazovo pri daňovom priznaní v apríli. V kalkulačke nastavte počet mesiacov evidencie na 0, v súčasnosti poberané DHN na 0 € a `chcemNarazove` na true:

- Nárazovosť príjmov zo zamestnania alebo [iz.sk/kalkulacka/narazove-prijmy](#)
- link: [?EvidenciaPocetMes=0&sucasnaDhn=0&chcemNarazove=true](#)

Domácnosť A

Krátkodobo nezamestnaný, ktorý začal pracovať v novembri. V kalkulačke nastavte rok začiatku práce na 2021, počet mesiacov evidencie na 8 a začiatok práce na 11:

- pozri kapitolu Daňový bonus v minulosti alebo [iz.sk/Szfm](#)
- link: [?zaciatocnyRok=2021&EvidenciaPocetMes=8&zaciatokPrace=11](#)

Domácnosť B

Krátkodobo nezamestnaný, ktorý začal pracovať v máji. V kalkulačke nastavte rok začiatku práce na 2021, počet mesiacov evidencie na 8 a začiatok práce na 5:

- pozri kapitolu Daňový bonus v minulosti alebo [iz.sk/Szfm](#)
- link: [?zaciatocnyRok=2021&EvidenciaPocetMes=8&zaciatokPrace=5](#)

Domácnosť s vysokoškolákom

Domácnosť, v ktorej jedno dieťa študuje na vysokej škole internou formou. V kalkulačke nastavte počet detí na vysokej škole na 1:

- pozri kapitolu Vysoká škola alebo [iz.sk/kalkulacka/vysoka-skola](#)
- link: [?detiVS=1](#)

viac na [iz.sk/kalkulacka/domacnosti](#)

7 Často kladené otázky

Často kladené otázky k mzdovej kalkulačke.

Kde nájdem kalkulačku?

Na www.iz.sk/kalkulacka alebo ako aplikáciu pre Android (<https://play.google.com/store/apps/details?id=sk.iz.calculator>).

Načo je táto kalkulačka? Ved' to viem zrátať aj z hlavy!

Veľa šťastia.

Problém je, že legislatíva sa veľmi často mení (vyše 750 zmien za posledné roky) a v každom zákone sú iné definície (napr. pojem príjem je niekedy hrubá mzda, niekedy čistá mzda, niekedy hrubá mzda mínus odvody, niekedy aj s niektorými dávkami a niekedy nie).

V kalkulačke je všetko opísané skratkovito. Kde je podrobnejší opis?

V učebnici mzdovej kalkulačky (iz.sk/kalkulacka/ucebna) sa informácie opisujú podrobne.

Máte to zle. Píšete, že od zamestnávateľa dostane 820 €, aj keď minimálna mzda je 700 €, aj to brutto.

Zamestnanci s minimálnou mzdou zväčša neplatia dane. Zároveň dostanú daňový bonus a stravné. Spolu je to okolo 820 € (závisí od počtu detí a roku). Čistá mzda je preto vyššia ako hrubá.

Píšete, že ak sa zamestnám, stúpnu mi dávky v hmotnej núdzi. Naozaj?

Mohlo to nastať. Napríklad v roku 2019 pri štvorčlennej domácnosti (pozri kalkulačku domácnosť, ktorej stúpnu dávky), ktorá má dávky v hmotnej núdzi 276 €, po zamestnaní sa jedného z členov dávky zostanú na 274 €. Bolo to spôsobné osobitným príspevkom a aktivačným príspevkom po zamestnaní sa, ktoré však už v súčasnosti neplatia.

Výpočet príjmu sa mi nejakto nezdá. Nevypočítali ste to zle, že dostane 1000 €? Naozaj ich dostane?

Každá časť výpočtu je presne zdôvodnená aj konkrétnymi paragrafmi príslušných zákonov. Takto si viete overiť jednotlivé zdroje príjmu.

Časť príjmu však nedostane ako hotovosť, ale inou formou. Ďalšie časti príjmu dostane až na základe vyplnených tlačív.

Po náraste príjmu o 1 € mi ÚPSVaR zrazu prestal vyplácať dávky v sume 120 €. Môžu to?

Predpokladáme, že vám stúpol príjem zo 658 € (pozri kalkulačku domácnosť 1 € pod limitom) na 659 € (pozri kalkulačku domácnosť 1 € nad limitom) a úrad práce vám prestal vyplácať 120 € dávok (<https://www.palenik.sk/aby-bol-prijem-progresivny>). Nanešťastie, § 9 zákona o pomoci v hmotnej núdzi (§ 9 ods. 1 zákona č. 417/2013 Z. z.) hovorí, že musíte byť v hmotnej núdzi. Nárastom o jedno euro ste tento limit prekročili, teda ste stratili nárok na akékoľvek dávky (okrem osobitného príspevku). Takéto skokové zmeny by v zákone nemali byť (iz.sk/Svf).

Pre každý typ domácnosti a pre každý rok je táto magická hranica iná (pozri kapitolu O koľko stúpne čistý príjem, ak stúpne hrubá mzda o 1 €? alebo iz.sk/kalkulacka/narast-prijmu).

Ale exekútor mi aj tak všetko zoberie.

Nie, v kalkulačke je sekcia o tom, koľko môže zobrať exekútor (pozri kalkulačku). Pozor, zákon o exekúciách používa inú definíciu pojmu čistá mzda ako bežné účtovné programy.

Ak vám exekútor, popri sťahovaní od zamestnávateľa, blokuje aj bežný účet a tým vám znemožňuje normálne fungovanie, zriadte si ho na meno svojho dieťaťa alebo manželky. Na tento účet nebude mať exekútor dosah.

Viac pri exekučnej kalkulačke (iz.sk/exekucna-kalkulacka).

Robím načierno a zarobím podobne.

Keď začnete robiť legálne, bude to pre vás výhodné z týchto dôvodov:

- zamestnávateľ vám naozaj musí zaplatiť (ak robíte načierno a za fušku vám nezaplatí, veľa s tým nenarobíte),
- zamestnanie máte každý mesiac, práce načierno veľa týždňov proste nie sú (v zime sa nestavia),
- pri legálnom zamestnaní máte nárok na rôzne príspevky, ktoré sú stovky eur (daňový bonus, príspevok na dochádzku ap.),
- v zamestnaní máte nárok na dovolenku (teda dostávate plat, aj keď ste na dovolenke),
- keď ochoriete, dostanete polovicu platu,
- odrobené roky sa vám rátaajú do dôchodku,
- s legálnym príjmom viete získať normálne pôžičky v banke s normálnym úrokom,
- ak sa v práci zraníte, budete mať príjem aj počas choroby,
- v prípade vážneho úrazu budete mať nárok na invalidný dôchodok,
- pri kontrole si nemusíte vymýšľať,
- a viac dôvodov (pozri kapitolu Výhody legálneho zamestnania alebo iz.sk/Sxcs).

Ale ja chcem dostávať výplatu každý piatok! To v legálnom zamestnaní nejde.

Zákonník práce umožňuje týždennú výplatu (pozri kapitolu Týždenné mzdy a dávky alebo iz.sk/kalkulacka/tyzdenne). Volá sa to preddavok na mzdu (§ 130 ods. 3 Zákonníka práce).

Kedy dostanem daňový bonus?

Daňový bonus získate pri akomkoľvek legálnom príjme (pozri kapitolu Daňový bonus alebo iz.sk/kalkulacka/danovy-bonus). Výška daňového bonusu sa mení podľa počtu detí a hrubej mzdy.

Prečo by som si mal odkladať peniaze po zamestnaní sa?

Určite by ste mali použiť dodatočné peniaze, ktoré máte vďaka zamestnaniu sa, na splácanie starých dlhov, na sporenie či na investície. Investície (napríklad nová práčka či chladnička) vám umožnia znížiť dlhodobejšie náklady (novšie chladničky spotrebujú oveľa menej elektriny ako staré). Vyššie sporenie (pozri kalkulačku) vám umožní napr. zlepšiť si svoje bývanie.

V kalkulačke píšete niečo o stravnom. Ale ja také nedostávam!

Zamestnávateľ vám počas dní, keď pracujete, musí zabezpečiť stravu (pozri kapitolu *Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne*). Buď vám stravu poskytne v jedálni, dá vám peniaze (v hotovosti alebo prevodom vopred) alebo dá stravné lístky (už nie sú povinnosťou). Stravné nedostanete počas dovolenky, PN, OČR alebo ak v daný deň pracujete menej ako 4 hodiny.

Ak nerobí ani jedno, oznámte to odborom alebo inšpektorátu práce.

Ponúkli mi prácu na živnosť. Mám podpísať?

Určite nie.

Dôvodov je viacero: dostanete menej peňazí (rozdiel medzi nákladmi práce, ktoré sú vyššie ako hrubá mzda a sumou na faktúre, časť príspevkov dostanete iba v pracovnom pomere), v pracovnom pomere máte základnú ochranu (*iz.sk/sk/projekty/dobra-praca*) a v neposlednom rade je to obchádzanie Zákonníka práce.

Dlhodobo pracujem. Mám nárok na dávky, ktoré tu spomínate?

Na tieto dávky má nárok každý, kto splní podmienky. V kalkulačke si nastavte (pozri kalkulačku *zamestnaná domácnosť*), že ste boli nezamestnaný 0 mesiacov, svoj plat a nastavte dávky na sumu, ktorá je pre váš typ domácnosti. Kalkulačka vám potom ukáže, či zamest-

návateľ ráta vaše odvody správne (asi áno) a o ktoré príspevky či štipendiá môžete požiadať.

To nie je fér. Všetk ja taký plat nemám, a to robím dlho.

Údaje o príjme domácnosti obsahujú aj iné príjmy, nielen pracovné. Pravdepodobne dostávate napríklad prídavky na deti (ak nie, ozvite sa úradu práce) a snád' aj stravné (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne) (ak nie, oznámte to inšpektorátu práce). Zároveň, časť príspevkov je určité štartovné ľuďom, ktorí nepracujú. Po pár mesiacoch ich už dostávať nebudú.

Čo mám napísať do kolónky dávky v hmotnej núdzi? Domácnosti sa to každý mesiac mení...

Obsahovo ide o sumu, z ktorej sa budú rátať dávky po zamestnaní. Je to teda nárok na dávky v hmotnej núdzi bez aktivačného príspevku člena, ktorý sa zamestná, bez zníženia spôsobeného dohodami o vykonaní práce, ale so zníženiami spôsobenými invalidnými a inými dôchodkami.

Naozaj treba deliť deti na rôzne skupiny (materská škola, základná škola ap.)?

Rôzne skupiny detí majú nárok na iné dávky. Napr. je iný daňový bonus na deti do 18 rokov a iný nad 18 rokov, počas povinnej školskej dochádzky dostáva iné dávky, stredoškolské štipendiá sú iba počas strednej školy, vysokoškolské iba počas vysokej školy.

Prečo je v marci iný príjem ako v iných mesiacoch?

V marci prichádzajú preplatky dane a daňového bonusu. Preto je príjem spravidla vyšší (pozri kapitolu Nárazovosť príjmov zo zamestnania alebo iz.sk/kalkulacka/narazove-prijmy).

Ako je to s ochranou osobných údajov?

Mzdová kalkulačka nikam nič neposiela. Čokoľvek rátate v kalkulačke, je rátané iba vo vašom počítači/mobile a nikam sa nič

neposiela. Môžete si to overiť tak, že po načítaní kalkulačky vypnete internet vo vašom počítači/mobile. Kalkulačka si to ani nevšimne.

Iné mzdové kalkulačky ukazujú iné výsledky. Prečo?

Veľká časť iných kalkulačiek je neaktualizovaná, ignorujúca niektoré zmeny (napr. zmena zdravotných odvodov) či úplne ignoruje napr. doplatky daňového bonusu. Naša mzdová kalkulačka je **jediná**, ktorá zohľadňuje súbeh dávok a mzdy.

Iné exekučné kalkulačky ukazujú iné maximálne exekúcie.

V roku 2022 sa menili vzorce exekúcií (iz.sk/Syrl).

Do výpočtu exekúcie vstupuje „čistý príjem“, ale je to iný čistý príjem, ako je uvedený na výplatnej páske (pozri kapitolu Exekúcie alebo iz.sk/Sxkn). Rozdiel je napríklad v daňovom bonuse.

Ale ja nepoberám dávky, ani som nebol evidovaný na úrade práce.

Jednoducho vyplňte (pozri kalkulačku zamestnaná domácnosť), že dávky máte 0 € a že na úrade práce ste boli 0 mesiacov.

V domácnosti nie sú manžel a manželka, ale druh a družka. Je to rozdiel?

Áno (pozri kapitolu Manželstvo alebo iz.sk/kalkulacka/manzelstvo). Status manžela/manželky je dôležitý pre odpočítateľnú položku na dane podľa § 11 zákona (§ 11 ods. 4 zákona č. 595/2003 Z. z.). Ak sú druh/družka, treba označiť, že manželku nemá a že je ďalší dospelý člen domácnosti (pozri kalkulačku domácnosť bez sobáša).

Domácnosť poberá rodičovský príspevok a nevychádzajú im dávky v hmotnej núdzi (lebo nemajú príspevok na bývanie). Ako sa im to prejaví na príjme?

Domácnosť síce nepoberá dávky v hmotnej núdzi, ale je v hmotnej núdzi. Teda napr. majú nárok na príspevok na stravu v škole (iz.sk/kalkulacka/strava-v-skole) (obedy zadarmo pre školákov), ale napríklad (pozri kapitolu Prídavky naviazané na hmotnú núdzu alebo iz.sk/Sxki) musia platiť za deti v škôlke.

V minulosti bolo negatívom, že nemali nárok na osobitný príspevok. V súčasnosti už ale osobitný príspevok neexistuje (pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok).

Domácnosť nepoberá DHN, ale príspevok podľa § 52a. Je to jedno?

Nie, nie je (pozri kapitolu Prídavky naviazané na hmotnú núdzu alebo iz.sk/Sxki).

Príspevok § 52a (§ 52a zákona č. 5/2004 Z. z.) nie je súčasťou dávok v hmotnej núdzi. Tento vyplňate v kalkulačke v kolónke „iné príjmy“. Ak máte DHN 0 €, je lepšie na mesiac prestať poberať tento príspevok, vďaka čomu vám stúpnu dávky a dostanete sa (snáď) do stavu poberania hmotnej núdze.

Dočítal som sa, že dostanem aktivačný príspevok 151,40 €, ak sa zamestnám. Dostanem?

Dnes už nie, aktivačný príspevok bol od 1. 4. 2023 zrušený (pozri kapitolu Aktivačný príspevok alebo iz.sk/Syys).

Príspevky sa často menili. Kde nájdem ich históriu?

V časti Priebežne aktualizované (iz.sk/sk/o-nas/aktualizovane) nájdete viacero zmien, ktoré nastali (napríklad zákony, výšku dávok), spísali sme zmeny medzi rokmi 2021 až 2023 (pozri kapitolu Zmeny medzi rokmi 2021 a 2023 alebo iz.sk/kalkulacka/zmeny-2021-2023).

V mzdovej kalkulačke si viete nastaviť aj spätný dátum začiatku práce a tak zistiť, ako sa menilo nastavenie.

Čo je to príjem?

Pojem *príjem* neexistuje, resp. pre potreby každého zákona je iný:

- 417/2013 Z. z. – zákon o pomoci v hmotnej núdzi (§ 4 zákona č. 417/2013 Z. z.)
- 595/2003 Z. z. – zákon o dani z príjmov (§ 5 zákona č. 595/2003 Z. z.)
- 580/2004 Z. z. – zákon o zdravotnom poistení (§ 13 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z.)
- 233/1995 Z. z. – zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) (§ 69 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z.)

Aké sú v kalkulačke zjednodušenia?

Daňový bonus sa mení podľa veku dieťaťa. V kalkulačke predpokladáme, že dieťa v materskej škole má vždy menej ako 6 rokov a na základnej škole viac ako 6 rokov; a že dieťa na základnej škole má vždy menej ako 15 rokov vrátane a na strednej vždy viac ako 15 rokov a na vysokej škole viac ako 18 rokov, predpokladáme, že dieťa na základnej škole si plní povinnú školskú dochádzku, ignorujeme iný rodičovský príspevok pri dvojčikách, samozrejme, budúcnosť je založená na odhadoch vývoja minimálnej mzdy či dávok.

Je mzdová kalkulačka súčasťou nejakého projektu?

Výsledky kalkulačky využívame a vývoj kalkulačky začal v projekte APVV-15-0722 Sociálna pasca – náklady a cesta von (<https://socialnapasca.oromoch.sk/>). Aplikácia je súčasťou projektu Politiky zamestnanosti (iz.sk/Svk9) realizovaného Inštitútom zamestnanosti. Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu rámci OP EVS (<http://www.reformuj.sk/>).

Od roku 2022 je aplikácia vyvíjaná v rámci projektu SKRS (iz.sk/sk/projekty/skrs), financovaného z OP Ľudské zdroje.

viac na iz.sk/kalkulacka/otazky

8 Zoznam použitej literatúry

Pri tvorbe mzdovej kalkulačky boli použité zákony, vyhlášky, výnosy, opatrenia a nariadenia, vrátane ich novelizácií.

- 311/2001 Z. z. – zákon ZÁKONNÍK PRÁCE do 2024-02-29 (54x zmenený, posledný 1. 6. 2023), § 41, § 76, § 109, § 120, § 122a, § 152
- 5/2004 Z. z. – zákon o službách zamestnanosti do 2023-12-31 (71x zmenený, posledný 1. 4. 2023), § 6, § 36, § 53, § 53a, § 62
- 461/2003 Z. z. – zákon o sociálnom poistení do 2023-12-31 (130x zmenený, posledný 1. 10. 2023), § 4, § 10, § 39, § 104
- 417/2013 Z. z. – zákon o pomoci v hmotnej núdzi do 2023-12-31 (18x zmenený, posledný 1. 10. 2023), § 4, § 11, § 12, § 16
- 233/1995 Z. z. – zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) (41x zmenený, posledný 1. 4. 2023), § 69, § 70, § 71, § 104, § 111
- 595/2003 Z. z. – zákon o dani z príjmov do 2023-12-31 (85x zmenený, posledný 1. 8. 2023), § 11, § 19, § 33, § 38
- 268/2006 Z. z. – nariadenie vlády o rozsahu zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia (5x zmenený, posledný 1. 1. 2022), § 1, § 2
- 580/2004 Z. z. – zákon o zdravotnom poistení do 2023-12-31 (75x zmenený, posledný 1. 7. 2023), § 11, § 12, § 13a
- 61/2015 Z. z. – zákon o odbornom vzdelávaní a príprave (6x zmenený, posledný 1. 1. 2022), § 27
- 663/2007 Z. z. – zákon o minimálnej mzde (8x zmenený, posledný 1. 1. 2021), § 3, § 8
- 561/2008 Z. z. – zákon o príspevku na starostlivosť o dieťa (9x zmenený, posledný 1. 1. 2023), § 4, § 5
- 544/2010 Z. z. – zákon o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (16x zmenený, posledný 1. 9. 2023), § 4

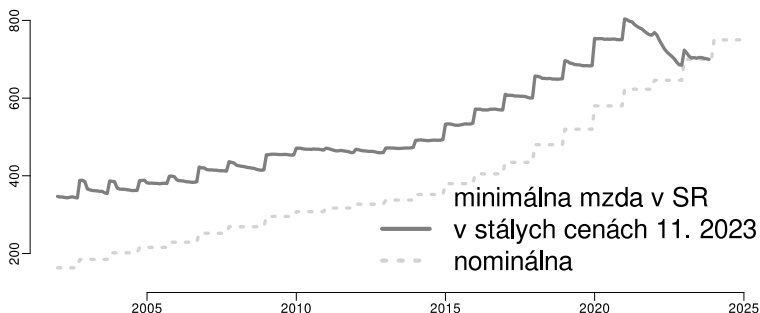
- 245/2008 Z. z. – zákon o výchove a vzdelávaní (školský zákon) do 2024-08-31 (48x zmenený, posledný 1. 9. 2023), § 28, § 149
- 650/2004 Z. z. – zákon o doplnkovom dôchodkovom sporení do 2023-12-31 (31x zmenený, posledný 1. 6. 2023)
- 600/2003 Z. z. – zákon o prídavku na dieťa do 2023-12-31 (13x zmenený, posledný 1. 1. 2023), § 3, § 8
- 102/2020 Z. z. – (102/2020 Z. z. – nariadenie vlády o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19) * 601/2003 Z. z. – zákon o životnom minime (15x zmenený, posledný 1. 4. 2023), § 2
- 599/2003 Z. z. – zákon (už neplatný) o pomoci v hmotnej núdzi do 2013-12-31 (21x zmenený, posledný 1. 7. 2013), § 12
- 571/2009 Z. z. – zákon o rodičovskom príspevku (16x zmenený, posledný 1. 8. 2023), § 4
- 513/2010 Z. z. – zákon, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku (2x zmenený, posledný 1. 1. 2011), § 1
- 462/2003 Z. z. – zákon o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca (14x zmenený, posledný 1. 1. 2023), § 2
- 102/2006 Z. z. – vyhláška o priznávaní sociálneho štipendia študentom vysokých škôl (5x zmenený, posledný 1. 9. 2014), § 2, § 3, § 4, § 5, § 7
- 343/2015 Z. z. – zákon o verejnom obstarávaní do 2024-03-30 (28x zmenený, posledný 1. 6. 2023), § 10
- 336/2015 Z. z. – zákon o podpore najmenej rozvinutých okresov (8x zmenený, posledný 1. 1. 2023), § 3
- 152/1994 Z. z. – zákon o sociálnom fonde (6x zmenený, posledný 1. 1. 2023)
- 131/2002 Z. z. – zákon o vysokých školách (40x zmenený, posledný 1. 1. 2023), § 96

- 112/2018 Z. z. – zákon o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch do 2024-03-31 (11x zmenený, posledný 1. 8. 2023), § 5
- 106/2013 Z. z. – vyhláška, ktorou sa vykonáva zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti do 2023-12-31 (4x zmenený, posledný 1. 1. 2023), § 10
- celkovo 27 zákonov a 780 zmien od roku 2012

Vývoj minimálnej mzdy na Slovensku

Áká je výška minimálnej mzdy (pozri kapitolu Minimálna mzda alebo iz.sk/minimalna-mzda) a aká bola v minulosti? História minimálnej mzdy od roku 1991 do roku 2022. Určujú ju nariadenia, oznámenia či zákon (663/2007 Z. z. – zákon o minimálnej mzde).

Vývoj minimálnej mzdy v bežných a stálych cenách



Platí od	Suma	Zákon
1. 1. 2024	750 € 4,310 €/hod	Oznámenie 372/2023
1. 1. 2023	700 € 4,023 €/hod	Oznámenie 300/2022
1. 1. 2022	646 € 3,713 €/hod	Oznámenie 352/2021
1. 1. 2021	623 € 3,580 €/hod	Zákon 294/2020, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších

Platí od	Suma	Zákon
		predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov z 20. októbra 2020
1. 1. 2020	580 € 3,333 €/hod	Nariadenie vlády 324/2019, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2020 z 2. októbra 2019
1. 1. 2019	520 € 2,989 €/hod	Nariadenie vlády 300/2018, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2019 z 10. októbra 2018
1. 1. 2018	480 € 2,759 €/hod	Nariadenie vlády 278/2017, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2018 z 11. októbra 2017
1. 1. 2017	435 € 2,500 €/hod	Nariadenie vlády 280/2016, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2017 z 12. októbra 2016
1. 1. 2016	405 € 2,328 €/hod	Nariadenie vlády 279/2015, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2016 zo 7. októbra 2015
1. 1. 2015	380 € 2,184 €/hod	Nariadenie vlády 297/2014, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2015 z 15. októbra 2014
1. 1. 2014	352 € 2,023 €/hod	Nariadenie vlády 321/2013, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014 z 2. októbra 2013
1. 1. 2013	337,70 € 1,941 €/hod	Nariadenie vlády 326/2012, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2013 z 10. októbra 2012
1. 1. 2012	327,20 € 1,880 €/hod	Nariadenie vlády 343/2011, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2012 z 12. októbra 2011
1. 1. 2011	317 € 1,822 €/hod	Nariadenie vlády 408/2010, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy z 13. októbra 2010
1. 1. 2010	307,70 € 1,768 €/hod	Nariadenie vlády 441/2009, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy z 21. októbra 2009
1. 1. 2009	295,50 € 1,698 €/hod	Nariadenie vlády 422/2008, ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy z 15. októbra 2008
1. 2. 2008	8 100 Sk 46,6 Sk/hod	Zákon 663/2007 o minimálnej mzde z 5. decembra 2007
1. 10. 2007	8 100 Sk 46,6 Sk/hod	Nariadenie vlády 450/2007, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 19. septembra 2007
1. 10. 2006	7 600 Sk 43,7 Sk/hod	Nariadenie vlády 540/2006, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 28. septembra 2006
1. 10. 2005	6 900 Sk 39,7 Sk/hod	Nariadenie vlády 428/2005, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy zo 14. septembra 2005
1. 10. 2004	6 500 Sk 37,4 Sk/hod	Nariadenie vlády 525/2004, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 22. septembra 2004

Platí od	Suma	Zákon
1. 10. 2003	6 080 Sk 35,0 Sk/hod	Naradenie vlády 400/2003, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 30. septembra 2003
1. 10. 2002	5 570 Sk 32,0 Sk/hod	Naradenie vlády 514/2002, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 21. augusta 2002
1. 10. 2001	4 920 Sk 26,6 Sk/hod	Naradenie vlády 411/2001, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 3. októbra 2001
1. 1. 2000	4 400 Sk 23,8 Sk/hod	Naradenie vlády 298/2000, ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy z 13. septembra 2000
1. 4. 1999	3 600 Sk 19,4 Sk/hod	Zákon 56/1999, ktorým sa mení a doplňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde v znení zákona č. 366/1997 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých ďalších zákonov z 22. marca 1999
1. 1. 1998	3 000 Sk 16,4 Sk/hod	Zákon 366/1997, ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z. o minimálnej mzde a o zmene niektorých zákonov zo 4. decembra 1997
1. 4. 1996	2 700 Sk 14,6 Sk/hod	Zákon 90/1996 o minimálnej mzde z 21. marca 1996
1. 10. 1993	2 450 Sk 13,3 Sk/hod	Naradenie vlády 248/1993, ktorým sa mení a doplňa nariadenie vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 53/1992 Zb. o minimálnej mzde v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 645/1992 Zb. z 12. októbra 1993

viac na iz.sk/minimalna-mzda/vyvoj

8.1.1 História dávok a príspevkov

Výška jednotlivých dávok a príspevkov sa výrazne menila. Prinášame prehľad zdrojov údajov o výške týchto príspevkov. Zväčša sú to vyhlášky, zákony či opatrenia.

Životné minimum

Viac o životnom minime (pozri kapitolu Životné minimum alebo iz.sk/Svjx).

Platí od	Životné minimum	ŽM druhá dospelá osoba Nezaopatrené dieťa	Opatrenie/zákon
1. 7. 2023	268,88 €	187,57 € 122,77 €	Opatrenie 220/2023 o úprave súm životného minima zo 14. júna 2023
1. 7. 2022	234,42 €	163,53 € 107,03 €	Opatrenie 227/2022 o úprave súm životného minima z 22. júna 2022
1. 7. 2021	218,06 €	152,12 € 99,56 €	Opatrenie 244/2021 o úprave súm životného minima z 18. júna 2021
1. 7. 2020	214,83 €	149,87 € 98,08 €	Opatrenie 174/2020 o úprave súm životného minima z 19. júna 2020
1. 7. 2019	210,20 €	146,64 € 95,96 €	Opatrenie 183/2019 o úprave súm životného minima z 12. júna 2019
1. 7. 2018	205,07 €	143,06 € 93,61 €	Opatrenie 196/2018 o úprave súm životného minima z 20. júna 2018
1. 7. 2017	199,48 €	139,16 € 91,06 €	Opatrenie 173/2017 o úprave súm životného minima z 26. júna 2017
1. 7. 2013	198,09 €	138,18 € 90,42 €	Opatrenie 186/2013 o úprave súm životného minima z 28. júna 2013
1. 7. 2012	194,58 €	135,74 € 88,82 €	Opatrenie 181/2012 o úprave súm životného minima z 20. júna 2012
1. 7. 2011	189,83 €	132,42 € 86,65 €	Opatrenie 194/2011 o úprave súm životného minima z 23. júna 2011
1. 7. 2010	185,38 €	129,31 € 84,61 €	Opatrenie 300/2010 o úprave súm životného minima z 18. júna 2010
1. 7. 2009	185,19 €	129,18 € 84,52 €	Opatrenie 252/2009 o úprave súm životného minima z 23. júna 2009
1. 1. 2009	178,92 €	124,81 € 81,66 €	zmena meny na euro
1. 7. 2008	5 390 Sk	3 760 Sk 2 460 Sk	Opatrenie 225/2008 o úprave súm životného minima z 13. júna 2008
1. 7. 2007	5 130 Sk	3 580 Sk 2 340 Sk	Opatrenie 291/2007 o úprave súm životného minima z 22. júna 2007
1. 7. 2006	4 980 Sk	3 480 Sk 2 270 Sk	Opatrenie 415/2006 o ustanovení súm životného minima zo 16. júna 2006
1. 7. 2005	4 730 Sk	3 300 Sk 2 150 Sk	Opatrenie 262/2005 o ustanovení súm životného minima z 2. júna 2005
1. 7.	4 580 Sk	3 200 Sk	Opatrenie 372/2004 o ustanovení súm

Platí od	Životné minimum	ŽM druhá dospelá osoba Nezaopatrené dieťa	Opatrenie/zákon
2004		2 080 Sk	životného minima z 18. júna 2004
1. 1. 2004	4 210 Sk	2 940 Sk 1 910 Sk	Zákon 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 28. októbra 2003
1. 7. 2003	4 210 Sk	2 940 Sk 1 910 Sk	Opatrenie 213/2003 o úprave súm životného minima z 30. mája 2003
1. 7. 2002	3 930 Sk	2 750 Sk 1 780 Sk	Opatrenie 285/2002 o úprave súm životného minima zo 7. júna 2002
1. 7. 2001	3 790 Sk	2 650 Sk 1 720 Sk	Opatrenie 232/2001 o úprave súm životného minima z 18. júna 2001
1. 7. 2000	3 490 Sk	2 440 Sk 1 580 Sk	Opatrenie 187/2000 o úprave súm životného minima z 9. júna 2000
1. 7. 1999	3 230 Sk	2 260 Sk 1 460 Sk	Opatrenie 160/1999 o úprave súm životného minima z 18. júna 1999
1. 7. 1998	3 000 Sk	2 100 Sk 1 350 Sk	Zákon 125/1998 o životnom minime a o ustanovení súm na účely štátnych sociálnych dávok z 3. apríla 1998

Dávky v hmotnej núdzi

Viac o dávkach v hmotnej núdzi (pozri kapitolu Dávky v hmotnej núdzi alebo iz.sk/sk/projekty/data/dhn), o histórii aktivačného príspevku (pozri kapitolu Aktivačný príspevok alebo iz.sk/Syys) a osobitného príspevku (pozri kapitolu Osobitný príspevok alebo iz.sk/kalkulacka/osobitny-prispevok).

Platí od	Zákon/opatrenie/nariadenie	Základná dávka	Príspevok na bývanie
1. 10. 2023	Opatrenie 377/2023 o úprave súm pomoci v hmotnej núdzi z 20. septembra 2023	84,90 € 220,70 €	95,20 € 161,60 €
15. 7. 2023	Zákon 275/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony z 21. júna 2023	74 € 192,40 €	83 € 140,90 €
1. 4.	Zákon 65/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon	74 €	63,90 €

Platí od	Zákon/opatrenie/nariadenie	Základná dávka	Príspevok na bývanie
2023	č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a doplňajú niektoré zákony zo 7. februára 2023	192,40 €	101,90 €
1. 1. 2023	Opatrenie 439/2022 o úprave súm pomoci v hmotnej núdzi z 30. novembra 2022	74 € 192,40 €	63,90 € 101,90 €
1. 1. 2022	Opatrenie 494/2021 o úprave súm pomoci v hmotnej núdzi z 2. decembra 2021	68,80 € 179 €	59,40 € 94,80 €
1. 1. 2021	Opatrenie 384/2020 o úprave súm pomoci v hmotnej núdzi z 2. decembra 2020	67,80 € 176,40 €	58,50 € 93,40 €
1. 4. 2019	Zákon 42/2019, ktorým sa mení a doplňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a doplňa zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z 30. januára 2019	64,70 € 168,40 €	55,80 € 89,20 €
1. 1. 2014	Zákon 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 26. novembra 2013	61,60 € 160,40 €	55,80 € 89,20 €
1. 9. 2009	Nariadenie vlády 324/2009, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi a sumy príspevku na bývanie z 15. júla 2009	60,50 € 157,60 €	55,80 € 89,20 €
1. 1. 2009	Nariadenie vlády 336/2008, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi a príspevku na bývanie z 20. augusta 2008	58,43 € 150,04 €	52,12 € 83,32 €
1. 9. 2008	Nariadenie vlády 336/2008, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi a príspevku na bývanie z 20. augusta 2008	1 760 Sk 4 520 Sk	1 570 Sk 2 510 Sk
1. 9. 2007	Nariadenie vlády 377/2007, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi a príspevku na bývanie z 1. augusta 2007	1 680 Sk 4 000 Sk	1 490 Sk 2 350 Sk
1. 9. 2006	Nariadenie vlády 486/2006, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi, príspevku na zdravotnú starostlivosť, aktivačného príspevku, príspevku na bývanie a ochranného príspevku z 9. augusta 2006	1 640 Sk 3 890 Sk	1 460 Sk 2 300 Sk

Platí od	Zákon/opatrenie/nariadenie	Základná dávka	Príspevok na bývanie
1. 9. 2005	Nariadenie vlády 382/2005, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi, aktivačného príspevku a ochranného príspevku zo 17. augusta 2005	1 560 Sk 3 700 Sk	1 132 Sk 1 920 Sk
1. 9. 2004	Nariadenie vlády 486/2004, ktorým sa upravujú sumy dávky v hmotnej núdzi a príspevku na bývanie z 18. augusta 2004	1 530 Sk 3 630 Sk	980 Sk 1 670 Sk
1. 1. 2004	Zákon 599/2003 o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 11. novembra 2003	1 450 Sk 3 210 Sk	780 Sk 1 330 Sk

Prídavok na deti

Viac o prídavku na dieťa (pozri kapitolu Prídavok na dieťa alebo iz.sk/kalkulacka/pridavky-na-deti). Výrazne sa menil aj daňový bonus (pozri kapitolu Daňový bonus v minulosti alebo iz.sk/Szfm).

Platí od	Prídavok na dieťa	Príplatok k prídavku Doplatok prvákom	Opatrenie/zákon
1. 1. 2023	60 €	30 € 110 €	Zákon 397/2022, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony z 8. novembra 2022
1. 7. 2022	30 €	30 € 110 €	Zákon 232/2022 o financovaní voľného času dieťaťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 22. júna 2022
1. 6. 2022	25,88 €	12,14 € 106,33 €	Opatrenie 497/2021 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 2. decembra 2021
1. 5. 2022	100 €	11,96 € 106,33 €	Nariadenie vlády 166/2022, ktorým sa dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-

Platí od	Prídavok na dieťa	Príplatok k prídavku Doplatok prvákom	Opatrenie/zákon
			19 v znení neskorších predpisov z 18. mája 2022
1. 1. 2022	25,88 €	12,14 € 106,33 €	Opatrenie 497/2021 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 2. decembra 2021
1. 1. 2021	25,50 €	11,96 € 104,76 €	Opatrenie 383/2020 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 2. decembra 2020
1. 1. 2020	24,95 €	11,70 € 102,50 €	Opatrenie 429/2019 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa zo 4. decembra 2019
1. 1. 2019	24,34 €	11,41 € 100 €	Opatrenie 232/2018 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 25. júla 2018
1. 1. 2018	23,68 €	11,10 €	Opatrenie 234/2017 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa zo 16. augusta 2017
1. 1. 2014	23,52 €	11,02 €	Opatrenie 450/2013 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 11. decembra 2013
1. 1. 2013	23,10 €	10,83 €	Opatrenie 384/2012 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa zo 4. decembra 2012
1. 1. 2012	22,54 €	10,57 €	Opatrenie 411/2011 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 18. novembra 2011
1. 1. 2011	22,01 €	10,32 €	Opatrenie 336/2010 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 28. júla 2010
1. 1. 2010	21,99 €	10,31 €	Opatrenie 516/2009 o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z 1. decembra 2009
1. 1. 2009	21,25 €	9,96 €	Zákon 554/2008, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 235/1998 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa, o príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo

Platí od	Prídavok na dieťa	Príplatok k prídavku Doplatok prvákom	Opatrenie/zákon
			ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá a ktorým sa menia ďalšie zákony v znení neskorších predpisov, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony z 25. novembra 2008
1. 1. 2008	540 Sk	300 Sk	Zákon 532/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z 30. októbra 2007
1. 1. 2004	500 Sk		Zákon 600/2003 o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení zo 6. novembra 2003

Rodičovský príspevok

Viac o rodičovskom príspevku (pozri kapitolu Podpora detí do 6 rokov alebo iz.sk/kalkulacka/deti-do-6r).

Platí od	Rodičovský príspevok	Opatrenie/zákon
1. 7. 2023	345,20 € alebo 473,30 €	Zákon 210/2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony z 23. mája 2023
1. 1. 2023	301 € alebo 412,60 €	Opatrenie 444/2022 o ustanovení súm rodičovského príspevku z 30. novembra 2022
1. 1. 2022	280 € alebo 383,80 €	Opatrenie 496/2021 o ustanovení súm rodičovského príspevku z 2. decembra 2021
1. 1. 2021	275,90 € alebo 378,10 €	Opatrenie 382/2020 o ustanovení súm rodičovského príspevku z 2. decembra 2020
1. 1. 2020	270 € alebo 370 €	Zákon 312/2019, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z 18. septembra 2019

Platí od	Rodičovský príspevok	Opatrenie/zákon
1. 1. 2019	220,70 €	Opatrenie 231/2018 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 25. júla 2018
1. 1. 2018	214,70 €	Opatrenie 233/2017 o ustanovení sumy rodičovského príspevku zo 16. augusta 2017
1. 1. 2014	203,20 €	Opatrenie 451/2013 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 11. decembra 2013
1. 1. 2013	199,60 €	Opatrenie 383/2012 o úprave sumy rodičovského príspevku zo 4. decembra 2012
1. 1. 2012	194,70 €	Opatrenie 412/2011 o úprave sumy rodičovského príspevku z 18. novembra 2011
1. 1. 2011	190,10 €	Zákon 513/2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení zákona č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 571/2009 Z. z. z 2. decembra 2010
1. 1. 2010	164,22 €	Zákon 571/2009 o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov z 2. decembra 2009
1. 9. 2009	164,22 €	Opatrenie 326/2009 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 3. augusta 2009
1. 1. 2009	158,67 €	zmena meny na euro
1. 9. 2008	4 780 Sk	Opatrenie 267/2008 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 1. júla 2008
1. 9. 2007	4 560 Sk	Opatrenie 321/2007 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 9. júla 2007
1. 9. 2009	4 440 Sk	Opatrenie 493/2006 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 18. augusta 2006
1. 9. 2008	4 230 Sk	Opatrenie 378/2005 o ustanovení sumy rodičovského príspevku z 12. augusta 2005
1. 9. 2004	4 110 Sk	Opatrenie 415/2004 o ustanovení súm rodičovského príspevku z 13. júla 2004
1. 11. 2002	3 790 Sk	Zákon 280/2002 o rodičovskom príspevku zo 16. mája 2002

Stravné zamestnancom

Viac o stravnom (pozri kapitolu Stravovanie zamestnancov alebo iz.sk/sk/projekty/data/stravne).

Platí od	Stravné na deň	Pri ceste 5-12 hodín nad 18 hodín	Opatrenie
1. 10. 2023	5,85 €	7,80 € 17,40 €	Opatrenie 368/2023 o sumách stravného z 20. septembra 2023
1. 6. 2023	5,48 €	7,30 € 16,40 €	Opatrenie 171/2023 o sumách stravného zo 17. mája 2023
1. 1. 2023	5,10 €	6,80 € 15,30 €	Opatrenie 432/2022 o sumách stravného z 30. novembra 2022
1. 9. 2022	4,80 €	6,40 € 14,50 €	Opatrenie 281/2022 o sumách stravného z 25. júla 2022
1. 5. 2022	4,50 €	6 € 13,70 €	Opatrenie 116/2022 o sumách stravného z 31. marca 2022
1. 7. 2019	3,83 €	5,10 € 11,60 €	Opatrenie 176/2019 o sumách stravného zo 4. júna 2019
1. 6. 2018	3,60 €	4,80 € 10,90 €	Opatrenie 148/2018 o sumách stravného zo 16. mája 2018
1. 12. 2016	3,38 €	4,50 € 10,30 €	Opatrenie 309/2016 o sumách stravného z 9. novembra 2016
1. 11. 2014	3,15 €	4,20 € 9,80 €	Opatrenie 296/2014 o sumách stravného z 24. októbra 2014
24. 8. 2012	3 €	4 € 9,30 €	Opatrenie 248/2012 o sumách stravného z 20. augusta 2012
29. 12. 2010	2,85 €	3,80 € 8,80 €	Opatrenie 533/2010 o sumách stravného z 21. decembra 2010
25. 3. 2009	2,70 €	3,60 € 8,30 €	Opatrenie 110/2009 o sumách stravného zo 16. marca 2009
1. 1. 2009	2,48 €	3,30 € 7,70 €	Opatrenie 621/2008 o sumách stravného z 18. decembra 2008
24. 5. 2008	74 Sk	98 Sk 230 Sk	Opatrenie 180/2008 o sumách stravného z 13. mája 2008
24. 12. 2005	67 Sk	89 Sk 208 Sk	Opatrenie 615/2005 o sumách stravného z 19. decembra 2005

Platí od	Stravné na deň	Pri ceste 5-12 hodín nad 18 hodín	Opatrenie
1. 7. 2002	54 Sk	72 Sk 170 Sk	Opatrenie 338/2002 o sumách stravného z 24. júna 2002
28. 12. 2001	54 Sk	72 Sk 170 Sk	Opatrenie 573/2001 o úprave výšky sadzieb náhrad stravného z 20. decembra 2001
23. 6. 2001	53 Sk	70 Sk 166 Sk	Opatrenie 231/2001 o úprave výšky sadzieb náhrad stravného zo 14. júna 2001
21. 3. 2001	51 Sk	68 Sk 162 Sk	Opatrenie 98/2001 o úprave výšky sadzieb náhrad stravného z 5. marca 2001
13. 7. 2000	50 Sk	66 Sk 158 Sk	Opatrenie 217/2000 o úprave výšky sadzieb náhrad stravného zo 4. júla 2000

viac na iz.sk/kalkulacka/historia

Všetky zákony sú k dispozícii aj na stránke iz.sk (iz.sk/sk/projekty/kniznica).

9 Aktuálne znenia vybraných zákonov

Aktuálne plné znenia zákonov sú na stránke iz.sk (iz.sk/sk/projekty/kniznica) či v zbierke zákonov. Pre prehľadnosť tu uvádzame vybrané časti zákonov, ktoré sú v mzdovej kalkulačke často používané.

9.1.1 311/2001 Z. z. – zákon ZÁKONNÍK PRÁCE

§ 103 Základná výmera dovolenky

- (1) *Základná výmera dovolenky je najmenej štyri týždne.*
- (2) *Dovolenka zamestnanca, ktorý do konca príslušného kalendárneho roka dovŕši najmenej 33 rokov veku, a zamestnanca, ktorý sa trvale stará o dieťa, je najmenej päť týždňov. Zamestnancovi, ktorý sa začne alebo prestane trvale starať o dieťa v priebehu kalendárneho roka, zvýšenie dovolenky za kalendárny rok podľa prvej vety nad rámec základnej výmery dovolenky podľa odseku 1 patrí v pomernom rozsahu určenom ako podiel počtu dní trvalej starostlivosti o dieťa v príslušnom kalendárnom roku a počtu dní kalendárneho roka.*
- (3) *Dovolenka je najmenej osem týždňov v kalendárnom roku, ak ide o*
 - a) *pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca podľa osobitného predpisu,*
 - b) *vysokoškolského učiteľa,*
 - c) *výskumného pracovníka a umeleckého pracovníka verejnej vysokej školy alebo štátnej vysokej školy,*
 - d) *zamestnanca s najmenej vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa, ktorý vykonáva výskumno-pedagogickú činnosť alebo vedeckú činnosť, výskumnú činnosť a vývojovú činnosť na výskumnom pracovisku organizácie Slovenskej akadémie vied, verejnej výskumnej inštitúcie alebo štátnej rozpočtovej organizácie alebo štátnej príspevkovej organizácie uskutočňujúcej výskum zriadenej ústredným orgánom štátnej správy.*

§ 121 Mzda za prácu nadčas

- (1) *Za prácu nadčas patrí zamestnancovi dosiahnutá mzda a mzdové zvýhodnenie najmenej v sume 25 % jeho priemerného zárobku. Zamestnancovi, ktorý vykonáva rizikové práce, patrí za prácu nadčas dosiahnutá mzda a mzdové zvýhodnenie najmenej v sume 35 % jeho priemerného zárobku.*
- (2) *Zamestnávateľ môže písomne dohodnúť s vedúcim zamestnancom v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu, s vedúcim zamestnancom, ktorý je v priamej riadiacej pôsobnosti tohto*

vedúceho zamestnanca, a so zamestnancom, ktorý vykonáva koncepčné, systémové, tvorivé alebo metodické činnosti, riadi, organizuje alebo koordinuje zložité procesy alebo rozsiahle súbory veľmi zložitých zariadení, že vo výške mzdy bude zohľadnená prípadná práca nadčas, najviac však v úhrne 150 hodín v kalendárnom roku. V týchto prípadoch zamestnancomi za prácu nadčas nepatrí mzda ani mzdové zvýhodnenie za prácu nadčas podľa odseku 1 a zamestnanec nemôže za túto dobu čerpať náhradné voľno.

- (3) Zamestnávateľ môže so zamestnancom dohodnúť čerpanie náhradného voľna za prácu nadčas. Zamestnancomi patrí náhradné voľno v rozsahu, v ktorom práca nadčas trvala; v tom prípade zamestnancomi mzdové zvýhodnenie podľa odseku 1 nepatrí.
- (4) Náhradné voľno zamestnávateľ poskytuje zamestnancomi v dohodnutom termíne. Ak sa zamestnávateľ so zamestnancom nedohodnú na termíne čerpania náhradného voľna za prácu nadčas, zamestnávateľ je povinný poskytnúť zamestnancomi náhradné voľno najneskôr do uplynutia štyroch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po mesiaci, v ktorom bola práca nadčas vykonaná. V kolektívnej zmluve alebo v pracovnej zmluve možno výnimočne dohodnúť, že dosiahnutá mzda za prácu nadčas sa zúčtuje až za čas čerpania náhradného voľna za prácu nadčas.
- (5) Ak zamestnávateľ neposkytne zamestnancomi náhradné voľno podľa odseku 4, zamestnancomi patrí mzdové zvýhodnenie podľa odseku 1, a ak sa dohodol postup podľa odseku 4 poslednej vety, patrí mu aj dosiahnutá mzda za prácu nadčas.

9.1.2 5/2004 Z. z. – zákon o službách zamestnanosti

§ 8 Znevýhodnený uchádzač o zamestnanie

- (1) Znevýhodnený uchádzač o zamestnanie na účely tohto zákona je uchádzač o zamestnanie, ktorý je
 - a) občan mladší ako 26 rokov veku, ktorý ukončil príslušným stupňom vzdelania sústavnú prípravu na povolanie v dennej forme štúdia pred menej ako dvomi rokmi a od jej ukončenia nemal pravidelne platené zamestnanie (ďalej len „absolvent školy“),
 - b) občan starší ako 50 rokov veku,
 - c) občan vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej 12 po sebe nasledujúcich mesiacov (ďalej len „dlhodobozamestnaný občan“),
 - d) občan, ktorý dosiahol vzdelanie nižšie ako stredné odborné vzdelanie podľa osobitného predpisu,
 - e) občan, ktorý v období najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nemal pravidelne platené zamestnanie a nevykonával alebo neprevádzkoval samostatnú zárobkovú činnosť dlhšie ako 6 po sebe nasledujúcich mesiacov,

- f) štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol udelený azyl alebo ktorému bola poskytnutá doplnková ochrana,
 - g) občan, ktorý žije ako osamelá dospelá osoba s jednou alebo viacerými osobami odkázanými na jeho starostlivosť alebo starajúca sa aspoň o jedno dieťa pred skončením povinnej školskej dochádzky,13f)
 - h) občan so zdravotným postihnutím,
 - i) občan, ktorý ukončil poberanie materského alebo poberanie rodičovského príspevku menej ako dva roky pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie a ktorý počas poberania materského alebo počas poberania rodičovského príspevku nemal príjem zo zárobkovej činnosti zamestnanca a zo samostatnej zárobkovej činnosti.
- (2) Pravidelne platené zamestnanie na účely tohto zákona je zamestnanie, ktoré trvalo najmenej šesť po sebe nasledujúcich mesiacov.

§ 53 Príspevok na dochádzku za prácou

- (1) Úrad poskytuje mesačne príspevok na dochádzku za prácou (ďalej len „príspevok“) na úhradu časti cestovných výdavkov na dochádzku z miesta trvalého pobytu alebo z miesta prechodného pobytu do miesta výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve a späť zamestnancovi, ktorý bol uchádzačom o zamestnanie vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace a ktorý bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie z dôvodu uvedeného v , ak o príspevok písomne požiada najneskôr do jedného mesiaca od nástupu do zamestnania. Ak počas poskytovania príspevku zamestnanec nastúpi do ďalšieho zamestnania bezprostredne nadväzujúceho na predchádzajúce zamestnanie, v poskytovaní príspevku sa pokračuje. Príspevok sa môže opätovne poskytnúť po uplynutí jedného roka od ukončenia obdobia jeho poskytovania.
- (2) Príspevok sa poskytuje na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi úradom a zamestnancom. Príspevok sa poskytuje najviac počas šiestich mesiacov. Zamestnancovi, ktorý bol pred získaním zamestnania znevýhodneným uchádzačom o zamestnanie, sa príspevok poskytuje aj počas ďalších najviac šiestich mesiacov.
- (3) Príspevok sa poskytuje najviac v sume 200 eur mesačne v závislosti od vzdialenosti miesta výkonu zamestnania od miesta trvalého pobytu alebo od miesta prechodného pobytu zamestnanca a od počtu odpracovaných dní v mesiaci.
- (4) Príspevok poskytuje úrad, v ktorého evidencii uchádzačov o zamestnanie bol zamestnanec vedený, do 30 kalendárnych dní od preukázania trvania zamestnania.
- (5) Dohoda o poskytnutí príspevku podľa odseku 2 obsahuje
 - a) identifikačné údaje účastníkov dohody,
 - b) miesto trvalého pobytu alebo miesto prechodného pobytu zamestnanca a miesto výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve,

- c) vzdialenosť miesta výkonu zamestnania od miesta trvalého pobytu alebo miesta prechodného pobytu zamestnanca,
 - d) obdobie poskytovania príspevku,
 - e) maximálnu výšku príspevku a spôsob jeho poskytovania,
 - f) podmienky poskytnutia príspevku,
 - g) spôsob kontroly plnenia dohodnutých podmienok,
 - h) záväzok zamestnanca, že oznámi úradu každú zmenu dohodnutých podmienok najneskôr do 30 kalendárnych dní,
 - i) ďalšie dohodnuté náležitosti.
- (6) Ak sa zamestnancovi začne poskytovať príspevok podľa , poskytovanie príspevku podľa odseku 1 sa zastaví.

9.1.3 461/2003 Z. z. – zákon o sociálnom poistení

§ 37 Výška nemocenského

- (1) Výška nemocenského zamestnanca je 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 55 alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu určeného podľa , ak tento zákon neustanovuje inak.
- (2) Výška nemocenského zamestnanca, ktorému dočasná pracovná neschopnosť vznikla v ochrannej lehote, zamestnanca, ktorému zaniklo nemocenské poistenie v období dočasnej pracovnej neschopnosti, povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby, ak tento zákon neustanovuje inak, je v období
 - a) od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti do tretieho dňa dočasnej pracovnej neschopnosti 25 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 55 alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu určeného podľa a
 - b) od štvrtého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti 55 % denného vymeriavacieho základu určeného podľa § 55 alebo pravdepodobného denného vymeriavacieho základu určeného podľa .

§ 39 Podmienky nároku na ošetrovné

- (1) Poistenec má nárok na ošetrovné, ak osobne a celodenne
 - a) ošetruje chorého príbuzného v priamom rade, choré dieťa, ktoré nie je príbuzný v priamom rade, chorého súrodenca, chorého manžela, chorú manželku alebo chorého rodiča manžela alebo manželky, ktorého zdravotný stav podľa potvrdenia príslušného lekára
 1. nevyhnutne vyžaduje ošetrovanie inou fyzickou osobou alebo
 2. vyžaduje ošetrovanie inou fyzickou osobou z dôvodu potreby poskytovania osobnej starostlivosti v prirodzenom prostredí osoby, ak neprejavil písomný nesúhlas s vykonávaním ošetrovania poistencom, alebo

- b) sa stará o dieťa do dovŕšenia jedenásteho roku veku, alebo do dovŕšenia osemnásteho roku veku, ak ide o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom, ak
1. dieťaťu bolo nariadené karanténne opatrenie alebo izolácia,
 2. predškolské zariadenie alebo zariadenie sociálnych služieb, v ktorých sa poskytuje dieťaťu starostlivosť, alebo škola, ktorú dieťa navštevuje, boli rozhodnutím príslušných orgánov uzavreté alebo v nich bolo nariadené karanténne opatrenie podľa osobitného predpisu⁵⁰) alebo
 3. fyzická osoba, ktorá sa inak o dieťa stará, ochorela, bolo jej nariadené karanténne opatrenie alebo izolácia alebo bola prijatá do ústavnej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia, a preto sa nemôže o dieťa starať.
- (2) Dobrovoľne nemocensky poistená osoba má nárok na ošetrovné, ak vznikla potreba osobného a celodenného ošetrovania fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) alebo potreba osobnej a celodennej starostlivosti o dieťa uvedené v odseku 1 písm. b) a v posledných dvoch rokoch pred vznikom tejto potreby bola nemocensky poistená najmenej 270 dní.
- (3) Dieťa na účely poskytovania ošetrovného je
- a) vlastné dieťa alebo osvojené dieťa poistenca alebo jeho manželka (manželky),
 - b) dieťa, ktoré bolo poistencovi zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu.
- (4) Ak v tom istom prípade dôjde k opätovnému prevzatiu ošetrovania fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) druhom bode tým istým poistencom, podmienky nároku na ošetrovné podľa odseku 1 písm. a) druhého bodu sa posudzujú ku dňu prvého prevzatia. Poistenc môže prevziať ošetrovanie fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) druhom bode v tom istom prípade od iného poistenca najskôr po uplynutí 30 dní od predchádzajúceho prevzatia; to neplatí, ak poistenc nemôže pokračovať v ošetrovaní fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 písm. a) druhom bode z dôvodu, že mu to podľa lekárskeho posudku neumožňuje jeho nepriaznivý zdravotný stav.

§ 104

- (1) Poistenc má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.
- (2) Nárok na dávku v nezamestnanosti má aj fyzická osoba, ktorá po skončení výkonu služby policajta alebo profesionálneho vojaka bola zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie, splnila podmienky podľa odseku 1, nespĺnila podmienky na vznik nároku na výsluhový príspevok a nespĺnila podmienku trvania služobného pomeru na vznik nároku na výsluhový dôchodok alebo nespĺnila podmienky nároku na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.²)

- (3) U fyzických osôb uvedených v odseku 2 je obdobie poistenia na výsluhový príspevok podľa osobitného predpisu obdobím poistenia v nezamestnanosti podľa tohto zákona.
- (4) Do obdobia poistenia v nezamestnanosti na nárok na dávku v nezamestnanosti sa nezapočítava obdobie poistenia v nezamestnanosti,
- a) ktoré bolo získané ku dňu vzniku predchádzajúceho nároku na dávku v nezamestnanosti,
- b) počas ktorého zamestnanec nemal vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti; to neplatí pre obdobie podľa a
- (5) Obdobie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti sa započítava na vznik nároku na dávku v nezamestnanosti len vtedy, ak za toto obdobie poistenec zaplatil poistné na poistenie v nezamestnanosti najneskôr v posledný deň splatnosti poistného na poistenie v nezamestnanosti. Podmienka zaplatenia poistného na poistenie v nezamestnanosti sa považuje za splnenú, ak suma dlžného poistného na poistenie v nezamestnanosti je v úhrne nižšia ako päť eur.
- (6) Rok poistenia v nezamestnanosti je 365 dní poistenia v nezamestnanosti.

§ 105

- (1) Poistencovi, ktorý splnil podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti, nárok na dávku v nezamestnanosti vzniká odo dňa zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie a zaniká uplynutím podporného obdobia v nezamestnanosti. Podporné obdobie v nezamestnanosti je šesť mesiacov. Do podporného obdobia v nezamestnanosti sa nezapočítava obdobie, počas ktorého poistenec nemá nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti z dôvodu uvedeného v .
- (2) Nárok na dávku v nezamestnanosti zaniká vždy dňom vyradenia poistenca z evidencie uchádzačov o zamestnanie a dňom priznania starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.
- (3) Poistencovi, ktorý bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie počas poberania dávky v nezamestnanosti a v období najviac dvoch rokov bol opätovne zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie, vznikne nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti odo dňa opätovného zaradenia do tejto evidencie, a to v sume, v akej mu bola vyplácaná predchádzajúca dávka v nezamestnanosti. Nárok na dávku v nezamestnanosti zaniká uplynutím zostávajúcej časti podporného obdobia v nezamestnanosti.
- (4) Poistenec, ktorý bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie počas poberania dávky v nezamestnanosti, a obdobie poberania dávky v nezamestnanosti trvalo najmenej tri mesiace, má nárok na jednorazové vyplatenie 50 % dávky v nezamestnanosti za zostávajúcu časť podporného obdobia, ak o jej vyplatenie písomne požiada. Jednorazovým vyplatením

dávky v nezamestnanosti poistencovi zaniká nárok na výplatu dávky v nezamestnanosti podľa odseku 3.

9.1.4 417/2013 Z. z. – zákon o pomoci v hmotnej núdzi

§ 4 Príjem

- (1) Pri posudzovaní hmotnej núdze a poskytovaní pomoci v hmotnej núdzi sa na účely tohto zákona započítavajú príjmy členov domácnosti.
- (2) Príjem na účely tohto zákona je príjem podľa osobitného predpisu¹⁰⁾ a štipendium študenta v doktorandskom študijnom programe v dennej forme.
- (3) Príjem na účely tohto zákona nie je
 - a) 25 % z príjmu zo závislej činnosti¹²⁾ alebo obdobného príjmu v cudzine; ak sa členovi domácnosti poskytuje osobitný príspevok, príjmom nie je 50 % z jeho príjmu z pracovného pomeru alebo z obdobného pracovného vzťahu alebo z obdobného príjmu v cudzine a 25 % z jeho ostatného príjmu zo závislej činnosti alebo z obdobného príjmu v cudzine,
 - b) 25 % zo starobného dôchodku bez jeho zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku a z predčasného starobného dôchodku; dôchodcovi, ktorý získal obdobie dôchodkového poistenia viac ako 25 rokov, sa táto suma zvyšuje o 1 % priznaného starobného dôchodku bez jeho zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku a predčasného starobného dôchodku podľa osobitného predpisu⁹⁾ a vyplácaného starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku podľa osobitného predpisu za každý ďalší rok dôchodkového poistenia získaného po 25. roku dôchodkového poistenia,
 - c) 25 % z materského, invalidného dôchodku bez jeho zvýšenia na sumu minimálneho dôchodku, sociálneho dôchodku priznaného z dôvodu invalidity, sirotského dôchodku, vdovského dôchodku a vdoveckého dôchodku, ak vdova alebo vdovec dovŕšil dôchodkový vek a z vyrovnávacieho príplatku,
 - d) prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa alebo dávka toho istého druhu vyplatená v inom členskom štáte Európskej únie, v štáte, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, alebo vo Švajčiarskej konfederácii najviac vo výške prídavku na dieťa ustanovenej osobitným predpisom,¹³⁾
 - e) príspevok na starostlivosť o dieťa,
 - f) nevyhnutná okamžitá pomoc poskytnutá obcou podľa osobitného predpisu,
 - g) dotácia na podporu humanitárnej pomoci a dotácia poskytnutá iným orgánom štátnej správy, ktorá je určená na riešenie mimoriadnej krízovej situácie,
 - h) príjem žiaka strednej školy a študenta vysokej školy, ktorí sú nezaopatreným dieťaťom a študujú dennou formou štúdia, získaný za 12 mesiacov, ak tento príjem neprevyšuje 3-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu,¹⁵⁾

- i) príspevky poskytované v súvislosti s aktívnymi opatreniami na trhu práce okrem príspevku poskytovaného v rámci projektu alebo programu na podporu opätovného začlenenia a udržiania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, ktorý bol členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, na trhu práce,16a)
 - j) finančná podpora alebo finančný príspevok z prostriedkov nadácií, občianskych združení, neziskových organizácií a neinvestičných fondov získané v bežnom roku najviac do výšky 12-násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu a nepeňažné plnenia určené na podporu a posilnenie účinkov pomoci v hmotnej núdzi získané v bežnom roku,
 - k) príjem za poskytnutie údajov pre štatistiku rodinných účtov, ktoré vykonáva Štatistický úrad Slovenskej republiky,
 - l) odmena za produktívnu prácu žiakovi a hmotné zabezpečenie žiaka,18)
 - m) odmena za výkon funkcie člena a zapisovateľa volebnej komisie a príjem za výkon činnosti asistenta sčítania pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov,
 - n) vrátený preplatok dane z príjmov a preplatok na preddavkoch na daň z príjmov v sume najviac 50 eur,
 - o) vrátený preplatok na poistnom na verejné zdravotné poistenie v sume najviac 50 eur,
 - p) suma zvýšenia dôchodkovej dávky podľa osobitného predpisu za obdobie od 1. januára do dňa, ktorý predchádza výplatnému termínu splátky dôchodkovej dávky v januári,
 - q) materiálne zabezpečenie dobrovoľníka podľa osobitného predpisu,20)
 - r) opatrenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately finančného charakteru,
 - s) výživné uhradené povinnou osobou vo výške sumy náhradného výživného,22) ktoré je člen domácnosti povinný vrátiť,
 - t) osobitný príspevok,
 - u) suma výživného určená na tvorbu úspor,
 - v) príspevok za ubytovanie odídenca,22b)
 - w) príjem z platenia úhrady za poskytovanie služby na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života formou starostlivosti o dieťa v detskej skupine.
- (4) Príjem sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nadol.

§ 8

- (1) Fyzická osoba a členovia domácnosti nie sú v hmotnej núdzi, aj keď príjem členov domácnosti nedosahuje sumy životného minima ustanovené osobitným predpisom, ak si majetkom alebo uplatnením nárokov môžu zabezpečiť základné životné podmienky a riešiť si hmotnú núdzu.
- (2) Fyzická osoba nie je v hmotnej núdzi, ak

- a) je vo výkone väzby, vo výkone trestu odňatia slobody, vo výkone detencie alebo je umiestnená v zariadení na základe rozhodnutia o zaistení podľa osobitného predpisu,³¹⁾
- b) je členom komunity, rehole, spoločnosti alebo obdobného spoločenstva založeného cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou, ak podľa ich vnútorných predpisov má zabezpečené základné životné podmienky,
- c) sa zúčastňuje zahraničného študijného programu alebo zahraničného študijného pobytu zabezpečovaného prostredníctvom štipendia alebo grantu, ak dosiahla vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a podľa podmienok zahraničného študijného programu alebo podmienok zahraničného študijného pobytu má zabezpečené základné životné podmienky.

§ 9 Pomoc v hmotnej núdzi

- (1) Nárok na pomoc v hmotnej núdzi vzniká fyzickej osobe v hmotnej núdzi, ak spĺňa podmienky ustanovené v § 10 až 14 a úhrn súm uvedených v § 10 ods. 2, a , § 11 ods. 2, § 12 ods. 2, a je vyšší ako úhrn súm príjmu podľa . Nárok na pomoc v hmotnej núdzi vzniká najskôr v kalendárnom mesiaci, v ktorom sa tento nárok uplatnil.
- (2) Nárok na pomoc v hmotnej núdzi nevzniká, ak sa všetci členovia domácnosti zdržávajú v cudzine dlhšie ako 30 po sebe nasledujúcich dní.
- (3) Pomoc v hmotnej núdzi je
 - a) dávka v hmotnej núdzi (ďalej len „dávka“),
 - b) ochranný príspevok,
 - c) aktivačný príspevok,
 - d) príspevok na nezaopatrené dieťa,
 - e) príspevok na bývanie.

§ 12 Aktivačný príspevok

- (1) Aktivačný príspevok je určený na podporu získania, udržania, prehĺbenia alebo zvýšenia vedomostí, odborných zručností, praktických skúseností, pracovných návykov na účely zvýšenia pracovného uplatnenia na trhu práce.
- (2) Aktivačný príspevok je 75,70 eura mesačne.
- (3) Aktivačný príspevok patrí za každého člena domácnosti,
 - a) ktorý je v evidencii uchádzačov o zamestnanie a
 - 1. zúčastňuje sa na vzdelávaní na získanie nižšieho stredného vzdelania,
 - 2. nezískal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa a je žiakom strednej školy v externej forme štúdia alebo študentom vysokej školy v externej forme štúdia,
 - 3. zúčastňuje sa v rámci realizácie aktívnych opatrení na trhu práce na vzdelávaní a príprave pre trh práce, rekvalifikácii alebo na projektoch a programoch v dohodnutom rozsahu najmenej 32 hodín počas 30 dní,
 - 4. je plnoletý a vykonáva aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj,
 - b) ktorý vykonáva dobrovoľnú vojenskú prípravu podľa osobitného predpisu.

- (4) Aktivačný príspevok nepatrí členovi domácnosti, ktorý
- a) je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poskytuje sa mu príspevok na vykonávanie absolventskej praxe,
 - b) spĺňa podmienky nároku na ochranný príspevok podľa § 11 ods. 2.
- (5) Nárok na aktivačný príspevok môže vzniknúť na člena domácnosti až po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa odňatia aktivačného príspevku z dôvodu, že
- a) člen domácnosti bol vyradený z evidencie uchádzačov o zamestnanie pre nespokuprácu,
 - b) príjemca nespĺnil povinnosť podľa a úrad zistil, že člen domácnosti nevykonával aktivity, ktoré sú podmienkou na vznik nároku na aktivačný príspevok.

§ 14 Príspevok na bývanie

- (1) Príspevok na bývanie je určený na čiastočnú úhradu nákladov spojených s bývaním.
- (2) Príspevok na bývanie je
- a) 83 eur mesačne, ak ide o domácnosť s jedným členom domácnosti,
 - b) 140,90 eura mesačne, ak ide o domácnosť s dvomi členmi domácnosti, alebo ak ide o nájom bytu alebo rodinného domu dvomi nájomcami, ktorí sú členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi,
 - c) 178,80 eura mesačne, ak ide o domácnosť s tromi členmi domácnosti, alebo ak ide o nájom bytu alebo rodinného domu tromi nájomcami, ktorí sú členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi,
 - d) 216,70 eura mesačne, ak ide o domácnosť so štyrmi členmi domácnosti, alebo ak ide o nájom bytu alebo rodinného domu štyrmi nájomcami, ktorí sú členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi,
 - e) 254,50 eura mesačne, ak ide o domácnosť s viac ako štyrmi členmi domácnosti, alebo ak ide o nájom bytu alebo rodinného domu viac ako štyrmi nájomcami, ktorí sú členom domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.
- (3) Príspevok na bývanie patrí, ak niektorý člen domácnosti je
- a) vlastníkom alebo spoluvlastníkom bytu, vlastníkom alebo spoluvlastníkom rodinného domu, ktorý domácnosť užíva na bývanie,
 - b) nájomcom bytu, nájomcom rodinného domu^{42a}) alebo nájomcom obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie, ktoré domácnosť užíva na bývanie.
- (4) Príspevok na bývanie patrí, ak domácnosť býva v
- a) zariadení podporovaného bývania, zariadení pre seniorov, domove sociálnych služieb alebo špecializovanom zariadení, ak sa v nich poskytuje sociálna služba plnoletej fyzickej osobe celoročnou pobytovou formou, v útulku, domove na polceste, zariadení núdzového bývania alebo v krízovom stredisku alebo

- b) byte alebo v rodinnom dome na základe práva zriadeného vecného bremena doživotného užívania nehnuteľnosti; preukazovanie uhrádzania nákladov za služby spojené s bývaním sa nevyžaduje.
- (5) Príspevok na bývanie patrí, ak domácnosť alebo člen domácnosti
- a) v byte podľa odseku 3 písm. a) uhrádza náklady za služby spojené s bývaním a daň z nehnuteľnosti alebo v prípade, že má nedoplatky spojené s úhradou nákladov za služby spojené s bývaním, predloží dohodu o splátkach a potvrdenie o riadnom plnení splátkového kalendára,
- b) v rodinnom dome podľa odseku 3 písm. a) uhrádza daň z nehnuteľnosti a poplatky za komunálny odpad,
- c) v byte, rodinnom dome alebo v obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie podľa odseku 3 písm. b) uhrádza nájomné a náklady za služby spojené s bývaním, ak je to dohodnuté v nájomnej zmluve alebo v prípade, že má nedoplatky spojené s úhradou nákladov za služby spojené s bývaním, predloží dohodu o splátkach a potvrdenie o riadnom plnení splátkového kalendára,
- d) platí úhradu za sociálnu službu v zariadení sociálnych služieb alebo úhradu za starostlivosť v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.
- (6) Podmienky nároku na príspevok na bývanie sa opätovne prehodnotia po uplynutí 12 po sebe nasledujúcich mesiacov od predchádzajúceho preukázania splnenia podmienok nároku na príspevok na bývanie.
- (7) Príspevok na bývanie v jednom byte, rodinnom dome alebo v obytnej miestnosti v zariadení určenom na trvalé bývanie patrí len raz bez ohľadu na počet domácností užívajúcich byt, rodinný dom alebo obytnú miestnosť v zariadení určenom na trvalé bývanie.

§ 28 Povinnosti žiadateľa o pomoc v hmotnej núdzi a žiadateľa o osobitný príspevok a povinnosti príjemcu

- (1) Žiadateľ o pomoc v hmotnej núdzi a žiadateľ o osobitný príspevok sú povinní
- a) preukázať všetky skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na pomoc v hmotnej núdzi a osobitný príspevok,
- b) na výzvu úradu predložiť doklady potrebné na rozhodnutie o nároku na pomoc v hmotnej núdzi a osobitný príspevok, ak údaje v nich obsiahnuté nie je možné získať z informačných systémov podľa osobitného predpisu,
- c) umožniť overenie skutočností potrebných na posúdenie nároku na pomoc v hmotnej núdzi v mieste svojho pobytu.
- (2) Príjemca je povinný
- a) úradu písomne oznámiť do ôsmich dní zmeny vo všetkých skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na pomoc v hmotnej núdzi a osobitný príspevok,
- b) na výzvu úradu preukázať požadovanú skutočnosť v lehote určenej úradom,

- c) umožniť overenie skutočností potrebných na posúdenie nároku na pomoc v hmotnej núdzi v mieste svojho pobytu,
 - d) úradu doručiť potvrdenie o začiatku a skončení dočasnej pracovnej neschopnosti člena domácnosti do troch pracovných dní odo dňa vystavenia potvrdenia o začiatku alebo o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti,
 - e) úradu doručiť na účely potvrdenia o rozsahu odpracovaných hodín v právnom vzťahu, ktorý zakladá nárok na príjem zo závislej činnosti, alebo potvrdenie o rozsahu vykonávania dobrovoľníckej činnosti do troch pracovných dní po uplynutí kalendárneho mesiaca, v ktorom sa táto činnosť vykonala.
- (3) Úrad od žiadateľa o pomoc v hmotnej núdzi, žiadateľa o osobitný príspevok alebo príjemcu nežiada preukazovanie osobných údajov podľa , ktoré
- a) sú úradu známe z výkonu inej činnosti úradu,
 - b) môže úrad získať z dostupného informačného systému verejnej správy.

9.1.5 233/1995 Z. z. – zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok)

§ 69

- (1) Zrážky sa vykonávajú z čistej mzdy povinného, ktorá sa vypočíta tak, že od mzdy sa odpočíta preddavok na daň alebo daň z príjmov fyzických osôb a poistné na zdravotné poistenie, poistné na sociálne poistenie, príspevok na starobné dôchodkové sporenie a poistné na sociálne zabezpečenie.
- (2) Do čistej mzdy sa započítavajú aj čisté odmeny za vedľajšiu činnosť, náborový príspevok a hodnota naturálií. Nezapočítavajú sa však do nej sumy poskytované na náhradu nákladov spojených s pracovným výkonom, a to najmä pri pracovných cestách.

§ 115

- (1) Z vecí, ktoré sú vo vlastníctve povinného, sa nemôže exekúcia týkať tých, ktoré povinný nevyhnutne potrebuje na uspokojovanie hmotných potrieb svojich a svojej rodiny alebo na plnenie svojich pracovných úloh alebo na svoje podnikanie, ani iných vecí, ktorých predaj by bol v rozpore s morálnymi zásadami.
- (2) Z exekúcie sú vylúčené
 - a) bežné súčasti odevov, bielizeň a obuv,
 - b) nevyhnutné vybavenie domácnosti, a to posteľ povinného a členov jeho rodiny, stôl, stoličky podľa počtu členov jeho rodiny, chladnička, sporák, varič, vykurovacie teleso, palivo, práčka, periny a posteľná bielizeň, bežný kuchynský riad, rádioprijímač,
 - c) domáce zvieratá s výnimkou tých, ktoré slúžia na podnikanie,
 - d) veci povinného slúžiace na plnenie jeho pracovných úloh alebo na podnikanie do výšky 331,94 eura,

- e) zdravotnícke potreby a iné veci, ktoré povinný potrebuje vzhľadom na svoju chorobu alebo telesnú chybu,
 - f) veci, na ktoré sa poskytli dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke poskytované podľa osobitného predpisu, peňažné príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia poskytované podľa osobitného predpisu a opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately finančného charakteru poskytované podľa osobitného predpisu,
 - g) osobné motorové vozidlo, ktoré povinný, ktorým je fyzická osoba, potrebuje na individuálnu prepravu a na uspokojovanie potrieb fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a potrieb jeho rodiny alebo členov domácnosti,
 - h) snubný prsteň a obrúčka,
 - i) hotové peniaze do sumy 165 eur,
 - j) študijná literatúra a hračky.
- (3) Z exekúcie sú vylúčené aj veci podnikateľa hospodáriaceho na pôde, ak by ich zexekvovaním bolo ohrozené riadne obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy alebo zachovanie plynulej prevádzky rastlinnej a živočíšnej výroby podľa osobitných predpisov, a chovné zvieratá, t. j. dojnice, vysokotelné jalovice, plemenné býky, plemenné prasnice, plemenné kance, bahnice a plemenné barany.
- (4) Z exekúcie je vylúčený podiel sporiteľa na majetku v dôchodkovom fonde^{11bc}) a podiel účastníka na majetku v príspevkovom doplnkovom dôchodkovom fonde.

9.1.6 61/2015 Z. z. – zákon o odbornom vzdelávaní a príprave

§ 26 Hmotné zabezpečenie žiaka

- (1) Ak žiak vykonáva praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania, zamestnávateľ zabezpečí na svoje náklady
- a) osobné ochranné pracovné prostriedky pre žiaka a
 - b) posúdenie zdravotnej, zmyslovej a psychologической spôsobilosti žiaka, ak sa na výkon praktického vyučovania jej posúdenie vyžaduje.
- (2) Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, zabezpečuje žiakovi stravovanie počas praktického vyučovania podľa osobitného predpisu.
- (3) Zamestnávateľ, ktorý poskytuje praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania, môže uhradiť žiakovi zo svojich prostriedkov náklady na
- a) ubytovanie žiaka v školskom internáte,¹³⁾
 - b) cestovné náhrady za dopravu z miesta trvalého bydliska do strednej odbornej školy, miesta výkonu praktického vyučovania a školského internátu a späť a zo školského internátu do strednej odbornej školy a miesta výkonu praktického vyučovania a späť.

- (4) Zamestnávateľ, na pracovisku ktorého sa vykonáva praktické vyučovanie podľa § 8, môže zabezpečiť žiakovi stravovanie počas praktického vyučovania podľa odseku 2 a uhradiť žiakovi zo svojich prostriedkov náklady podľa odseku 3.

§ 27 Finančné zabezpečenie žiaka

- (1) Žiakovi, ktorý na praktickom vyučovaní vykonáva produktívnu prácu, sa poskytuje odmena za produktívnu prácu. Odmena za produktívnu prácu sa poskytuje za každú hodinu vykonanej produktívnej práce vo výške najmenej 50 % z hodinovej minimálnej mzdy; pri určovaní jej výšky sa zohľadňuje aj kvalita práce a správanie žiaka.
- (2) Ak žiak vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní v dielni, odmena za produktívnu prácu sa uhrádza z prostriedkov strednej odbornej školy; to neplatí, ak žiak vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní v dielni podľa § 10 ods. 2. Ak žiak vykonáva produktívnu prácu na praktickom vyučovaní na pracovisku zamestnávateľa alebo na pracovisku praktického vyučovania, odmena za produktívnu prácu sa uhrádza z prostriedkov zamestnávateľa.
- (3) Žiakovi, ktorý sa pripravuje na povolanie, skupinu povolání alebo odborných činností v študijnom odbore alebo v učebnom odbore zaradenom do zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, sa poskytuje motivačné štipendium z prostriedkov štátneho rozpočtu.
- (4) Motivačné štipendium sa žiakovi poskytuje mesačne v období školského vyučovania vo výške
- 65 % sumy životného minima podľa osobitného predpisu pri priemernom prospechu žiaka do 1,80 vrátane,
 - 45 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 1,81 do 2,40 vrátane alebo
 - 25 % sumy životného minima pri priemernom prospechu žiaka horšom ako 2,41 do 3,00 vrátane.
- (5) Priemerný prospech žiaka na účely poskytovania motivačného štipendia sa určí ako priemer stupňov prospechu z jednotlivých vyučovacích predmetov uvedených na vysvedčení žiaka za predchádzajúci polrok školského vyučovania; priemerný prospech žiaka nezahŕňa klasifikáciu z nepovinných vyučovacích predmetov. Priemerný prospech žiaka v prvom polroku prvého ročníka sa určí podľa vysvedčenia za druhý polrok zo školy, ktorú naposledy navštevoval. Priemerný prospech žiaka sa zaokrúhľuje s presnosťou na dve desatinné miesta nahor.
- (6) Žiakovi, ktorý vykonáva praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa alebo žiakovi, ktorý sa pripravuje v systéme duálneho vzdelávania, môže zamestnávateľ zo svojich prostriedkov poskytovať podnikové štipendium.

- (7) Podnikové štipendium sa poskytuje mesačne v období školského roka najviac do výšky štvornásobku sumy životného minima. Pri určovaní výšky podnikového štipendia sa prihliada najmä na dosiahnutý prospech žiaka na praktickom vyučovaní a jeho pravidelnú účasť na praktickom vyučovaní.

9.1.7 600/2003 Z. z. – zákon o prídavku na dieťa

§ 2 Oprávnená osoba

- (1) Oprávnená osoba na uplatnenie nároku na prídavok je
- a) rodič nezaopatreného dieťaťa,
 - b) rodič, ktorému bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu,
 - c) osoba, ktorej je nezaopatrené dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe právoplatného rozhodnutia súdu,
 - d) plnoleté²⁾ nezaopatrené dieťa,
 - 1. ak niet osoby uvedenej v písmenách a) a b),
 - 2. ak má upravenú vyživovaciu povinnosť od rodičov,
 - 3. ak do dosiahnutia plnoletosti bolo zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov,
 - 4. ktoré uzavrelo manželstvo,
 - 5. ktorého manželstvo zaniklo alebo
 - e) maloletý rodič, ktorý má priznané rodičovské práva a povinnosti podľa osobitného predpisu.
- (2) Ak je viac oprávnených osôb a spĺňajú podmienky ustanovené týmto zákonom, prídavok na to isté dieťa patrí len jednej z nich, ak odsek 5 neustanovuje inak.
- (3) Oprávnená osoba na uplatnenie nároku na príplatok k prídavku je osoba podľa odseku 1 písm. a) až c).
- (4) Ak je viac oprávnených osôb a spĺňajú podmienky ustanovené týmto zákonom, príplatok k prídavku na to isté dieťa patrí oprávnenej osobe, ktorej patrí prídavok podľa odseku 2.
- (5) Ak súd rozhodne o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, prídavok a príplatok k prídavku sa vypláca oprávnenej osobe podľa písomnej dohody rodičov. Ak nedôjde k písomnej dohode podľa prvej vety, pri zverení maloletého dieťaťa do
- a) striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov sa prídavok a príplatok k prídavku vypláca striedavo každému rodičovi počas kalendárnych mesiacov, ktorých počet sa určí podľa pomeru, ktorým je určená striedavá osobná starostlivosť,
 - b) spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov sa prídavok a príplatok k prídavku vypláca striedavo každému rodičovi počas troch kalendárnych mesiacov.

- (6) Prídavok a príplatok k prídavku sa podľa odseku 5 písm. a) začne vyplácať tomu rodičovi, ktorý má určený väčší rozsah striedavej osobnej starostlivosti; to neplatí, ak si za tie isté kalendárne mesiace uplatní nárok na prídavok a príplatok k prídavku len rodič, ktorý má určený menší rozsah striedavej osobnej starostlivosti.
- (7) Právne účinky novej písomnej dohody podľa odseku 5 prvej vety nastávajú prvým dňom šiesteho kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa prídavok a príplatok k prídavku začal vyplácať na základe predchádzajúcej písomnej dohody, ak z novej písomnej dohody nevyplýva neskorší dátum jej účinnosti.

§ 3 Nezaopatrené dieťa

- (1) Nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je dieťa do skončenia povinnej školskej dochádzky,³⁾ najdlhšie do dovŕšenia 25 rokov veku, ak
 - a) sa sústavne pripravuje na povolanie štúdiom alebo
 - b) sa nemôže sústavne pripravovať na povolanie štúdiom, alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre chorobu alebo úraz.
- (2) Nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona je aj dieťa, ktoré
 - a) je oslobodené od povinnosti dochádzať do školy,
 - b) sa vzdeláva v základnej škole pre žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo
 - c) je neschopné sa sústavne pripravovať na povolanie alebo vykonávať zárobkovú činnosť pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav, najdlhšie do dosiahnutia plnoletosti.
- (3) Nezaopatrené dieťa podľa tohto zákona nie je dieťa,
 - a) ktorému vznikol nárok na invalidný dôchodok, a to od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bolo vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku, alebo
 - b) ktoré získalo vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa.
- (4) Zárobková činnosť podľa tohto zákona je činnosť, ktorá zakladá nárok na príjem zdaňovaný podľa osobitného predpisu.⁶⁾

9.1.8 571/2009 Z. z. – zákon o rodičovskom príspevku

§ 3 Nárok na rodičovský príspevok

- (1) Oprávnená osoba má nárok na rodičovský príspevok, ak
 - a) zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa a
 - b) má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt⁴⁾ na území Slovenskej republiky (ďalej len „pobyt“) alebo je osobou podľa osobitného predpisu.
- (2) Dieťaťom podľa odseku 1 písm. a) je dieťa
 - a) do troch rokov veku,
 - b) do šiestich rokov veku, ktoré má dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav,⁵⁾

- c) do šiestich rokov veku, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov podľa , najdlhšie tri roky od právoplatnosti prvého rozhodnutia o zverení dieťaťa do starostlivosti tej istej oprávnenej osobe, alebo
- d) do šiestich rokov veku, najdlhšie do začiatku školského roka, v ktorom začne plniť povinné predprimárne vzdelávanie.5a)
- (3) Riadna starostlivosť o dieťa podľa tohto zákona je starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa, najmä primeraná výživa dieťaťa, hygiena dieťaťa, výchova dieťaťa a dodržiavanie preventívnych prehliadok dieťaťa podľa osobitného predpisu.
- (4) Podmienka riadnej starostlivosti o dieťa sa považuje za splnenú, ak oprávnená osoba zabezpečuje riadnu starostlivosť o dieťa osobne alebo inou plnoletou fyzickou osobou alebo právnickou osobou.
- (5) Ak je viac oprávnených osôb, ktoré spĺňajú podmienky nároku na rodičovský príspevok, patrí rodičovský príspevok len jednej z nich, ak odsek 6 neustanovuje inak. Ak je v rodine viac detí podľa odseku 2, vzniká len jeden nárok na rodičovský príspevok.
- (6) Rodičovský príspevok sa vypláca oprávnenej osobe určenej podľa dohody oprávnených osôb. Ak súd rozhodne o zverení maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, rodičovský príspevok sa vypláca oprávnenej osobe podľa písomnej dohody rodičov. Ak nedôjde k písomnej dohode podľa druhej vety, pri zverení maloletého dieťaťa do
 - a) striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov sa rodičovský príspevok vypláca striedavo každému rodičovi počas kalendárnych mesiacov, ktorých počet sa určí podľa pomeru, ktorým je určená striedavá osobná starostlivosť,
 - b) spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov sa rodičovský príspevok vypláca striedavo každému rodičovi počas troch kalendárnych mesiacov.
- (7) Rodičovský príspevok sa podľa odseku 6 písm. a) začne vyplácať tomu rodičovi, ktorý má určený väčší rozsah striedavej osobnej starostlivosti; to neplatí, ak si za tie isté kalendárne mesiace uplatní nárok na rodičovský príspevok len rodič, ktorý má určený menší rozsah striedavej osobnej starostlivosti.
- (8) Právne účinky novej písomnej dohody podľa odseku 6 druhej vety nastávajú prvým dňom šiesteho kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa rodičovský príspevok začal vyplácať na základe predchádzajúcej písomnej dohody, ak z novej písomnej dohody nevyplýva neskorší dátum jej účinnosti.
- (9) Nárok na rodičovský príspevok oprávnenej osobe starajúcej sa o dieťa podľa odseku 2 písm. d) vzniká, ak sa preukáže rozhodnutím materskej školy zriadenej orgánom miestnej štátnej správy v školstve alebo orgánom územnej samosprávy (ďalej len „štátna materská škola“) o neprijatí dieťaťa podľa odseku 2 písm. d) do štátnej materskej školy podľa osobitného predpisu7) podľa trvalého pobytu dieťaťa, nie starším ako 12 mesiacov; podmienka

neprijatia dieťaťa podľa odseku 2 písm. d) do štátnej materskej školy sa preukazuje v každom školskom roku.

- (10) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká, ak sa oprávnená osoba a dieťa zdržiavajú v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore alebo Švajčiarskou konfederáciou (ďalej len „členský štát“), a počas pobytu v tomto štáte oprávnená osoba nie je povinne verejne zdravotne poistená v Slovenskej republike.
- (11) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká ani jednej oprávnenej osobe, ak
- a) aspoň jedna z nich má nárok na materské¹⁶⁾ alebo má nárok na obdobnú dávku ako materské v členskom štáte a suma materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte za celý kalendárny mesiac je vyššia ako suma rodičovského príspevku podľa alebo § 4 ods. 3; to neplatí, ak oprávnená osoba, ktorou je otec dieťaťa, do uplynutia šiestich týždňov odo dňa pôrodu alebo do uplynutia predĺženého obdobia z dôvodu prijatia dieťaťa do ústavnej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia zo zdravotných dôvodov na strane dieťaťa alebo jeho matky, má nárok na materské podľa osobitného predpisu alebo obdobnú dávku ako materské podľa osobitného predpisu¹⁷⁾ v členskom štáte, alebo
- b) štát, ktorý nie je členským štátom, vypláca jednej z nich obdobnú dávku ako rodičovský príspevok alebo obdobnú dávku ako materské; to neplatí, ak oprávnená osoba, ktorou je otec dieťaťa, do uplynutia šiestich týždňov odo dňa pôrodu alebo do uplynutia predĺženého obdobia z dôvodu prijatia dieťaťa do ústavnej starostlivosti zdravotníckeho zariadenia zo zdravotných dôvodov na strane dieťaťa alebo jeho matky, má nárok na obdobnú dávku ako materské podľa osobitného predpisu¹⁷⁾ v tomto štáte.
- (12) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká maloletému rodičovi, ktorý nemá priznané rodičovské práva a povinnosti podľa osobitného predpisu.
- (13) Nárok na rodičovský príspevok nevzniká, ak oprávnená osoba je rodič ďalšieho dieťaťa,
- a) ktoré je zverené do osobnej starostlivosti druhého rodiča, do náhradnej osobnej starostlivosti,^{18a)} do pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti fyzickej osoby, ktorú určil súd nariadením neodkladného opatrenia,^{18c)} alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov, alebo je v osobnej starostlivosti poručníka,^{18e)} a
- b) na zabezpečenie riadnej starostlivosti o toto dieťa sa poskytuje rodičovský príspevok.

§ 4 Suma rodičovského príspevku

(1) Rodičovský príspevok je

a) 345,20 eura mesačne,

b) 473,30 eura mesačne, ak sa oprávnenej osobe, ktorá o rodičovský príspevok požiadala, pred vznikom nároku na rodičovský príspevok vyplácalo z dôvodu

starostlivosti o toto dieťa materské alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte.

- (2) Ak oprávnená osoba zabezpečuje riadnu starostlivosť o dve a viac súčasne narodených detí, rodičovský príspevok podľa odseku 1 sa zvyšuje o 25 % na každé ďalšie dieťa, ktoré sa narodilo súčasne s dieťaťom podľa . Suma rodičovského príspevku určená podľa prvej vety sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov.
- (3) Rodičovský príspevok je mesačne 50 % sumy uvedenej v odsekoch 1 a 2, ak oprávnená osoba nedbá najmenej tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky ďalšieho dieťaťa v jej starostlivosti; rodičovský príspevok sa v tejto sume poskytuje najmenej počas troch kalendárnych mesiacov od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom škola oznámila úradu práce sociálnych vecí a rodiny uvedenému v , že oprávnená osoba nedbá najmenej tri po sebe nasledujúce kalendárne mesiace o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky ďalšieho dieťaťa v jej starostlivosti. Suma rodičovského príspevku určená podľa prvej vety sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov.
- (4) Ak sa oprávnenej osobe vypláca za celý kalendárny mesiac materské¹⁶⁾ alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte v sume nižšej, ako je suma rodičovského príspevku podľa odsekov 1 a 2 alebo odseku 3, rodičovský príspevok je počas obdobia vyplácania materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte v sume určenej ako rozdiel medzi sumou rodičovského príspevku podľa odsekov 1 a 2 alebo odseku 3 a sumou materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte.
- (5) Obdobná dávka ako materské vyplácaná v členskom štáte v cudzej mene sa prepočíta na eurá podľa referenčného výmenného kurzu určeného a vyhláseného Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska²²⁾ v prvý deň v mesiaci, za ktorý si oprávnená osoba uplatňuje nárok na rodičovský príspevok, a zaokrúhľuje sa na najbližší eurocent nadol.
- (6) Suma rodičovského príspevku uvedená v odseku 1 platná k 31. decembru kalendárneho roka sa upravuje od 1. januára kalendárneho roka, a to koeficientom, ktorým boli upravené sumy životného minima podľa osobitného predpisu. Upravená suma rodičovského príspevku sa zaokrúhľuje na najbližších desať eurocentov. Upravenú sumu rodičovského príspevku ustanoví opatrenie, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky najneskôr do 31. decembra príslušného kalendárneho roka.

9.1.9 462/2003 Z. z. – zákon o náhrade príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca

§ 8 Výška náhrady príjmu

- (1) Výška náhrady príjmu je v období
- a) od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti do tretieho dňa dočasnej pracovnej neschopnosti 25 % denného vymeriavacieho základu zamestnanca
 - a
 - b) od štvrtého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti do desiateho dňa dočasnej pracovnej neschopnosti 55 % denného vymeriavacieho základu.
- (2) V kolektívnej zmluve uzatvorenej podľa osobitného predpisu¹⁴) možno dohodnúť dennú výšku náhrady príjmu vo vyššej percentuálnej sadzbe, najviac vo výške 80 % denného vymeriavacieho základu.
- (3) Zamestnanec má nárok na náhradu príjmu vo výške polovice náhrady príjmu podľa odseku 1 od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak sa stal dočasne práceneschopným v dôsledku stavu, ktorý si privodil sám požitím alkoholu alebo v dôsledku zneužitia iných návykových látok, najdlhšie do desiateho dňa dočasnej pracovnej neschopnosti.
- (4) Rozhodujúce obdobie na určenie denného vymeriavacieho základu zamestnanca, ktorého obdobie nemocenského poistenia, za ktoré sa platí poisťné na nemocenské poistenie, pred vznikom dočasnej pracovnej neschopnosti trvalo najmenej 90 dní, je rozhodujúce obdobie podľa osobitného predpisu. Rozhodujúce obdobie na určenie denného vymeriavacieho základu zamestnanca, ktorého obdobie nemocenského poistenia, za ktoré sa platí poisťné na nemocenské poistenie, pred vznikom dočasnej pracovnej neschopnosti trvalo menej ako 90 dní, je obdobie od vzniku nemocenského poistenia, okrem vzniku nemocenského poistenia z dôvodu zániku prerušenia nemocenského poistenia, do dňa predchádzajúceho dňu, v ktorom vznikla dočasná pracovná neschopnosť.
- (5) Denný vymeriavací základ zamestnanca je podiel súčtu vymeriavacích základov na platenie poisťného na nemocenské poistenie dosiahnutých v rozhodujúcom období a počtu dní rozhodujúceho obdobia.
- (6) Denný vymeriavací základ zamestnanca, ktorý v rozhodujúcom období určenom podľa odseku 4 nemá vymeriavací základ na platenie poisťného na nemocenské poistenie, je denný vymeriavací základ, z ktorého by sa platilo poisťné na nemocenské poistenie v kalendárnom mesiaci, v ktorom vznikla dočasná pracovná neschopnosť.
- (7) Denný vymeriavací základ určený podľa odsekov 5 a 6 nesmie byť vyšší ako denný vymeriavací základ určený z 2-násobku všeobecného vymeriavacieho základu¹⁶) platného v kalendárnom roku, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom vznikol dôvod na poskytnutie náhrady príjmu.
- (8) Denný vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na štyri desatinné miesta nadol.

10 Zoznam skratiek a vybraných pojmov

BOZP – bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci v zmysle zákona č. 124/2006 Z. z.

DHN – dávky v hmotnej núdzi, pomoc v hmotnej núdzi (§ 9 zákona č. 417/2013 Z. z.)

DSS – dôchodková správcovská spoločnosť (pozri kapitolu Sporenie na dôchodok alebo [iz.sk/Sxqd](#)) alebo domov sociálnych služieb

MŠ/škôlka – materská škola

NRO – najmenej rozvinuté okresy ([iz.sk/nro](#))

OČR – ošetrovanie člena rodiny, poberanie ošetrovného (§ 39 zákona č. 461/2003 Z. z.)

PN – práceneschopnosť

UoZ – uchádzač o zamestnanie (§ 6 zákona č. 5/2004 Z. z.)

znevýhodnený UoZ – znevýhodnený uchádzač o zamestnanie (§ 8 zákona č. 5/2004 Z. z.)

VZN – všeobecne záväzné nariadenie obce alebo župy

ZoZ – záujemca o zamestnanie (§ 7 zákona č. 5/2004 Z. z.)

ZŠ – základná škola, SŠ – stredná škola, VŠ – vysoká škola

ŽM – životné minimum, vývoj a zákon (pozri kapitolu Životné minimum alebo [iz.sk/Svjx](#))

dohodár – pracovník podľa dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (§ 223 Zákonníka práce)

viac na [iz.sk/kalkulacka/ucebnica/zoznam-skratiek](#)

11 Povedali o mzdovej kalkulačke

Miroslav Pollák

- aktivista, bývalý splnomocnenec vlády pre rozvoj rómskych komunít

Pri stretnutí s nezamestnanými a často veľmi chudobnými ľuďmi zažívam rozhovory, v ktorých takíto ľudia vedú veľmi logicky vysvetliť, prečo pracujú na čierno. Lebo chcú prežiť a chcú, aby aj ich rodiny prežili. Tak si zvykli žiť a tak žijú už dlhé roky. Lenže medzitým sa situácia zmenila a oni o tom nevedia a nemajú ako vedieť. V teréne je nemysliteľné presvedčiť takýchto ľudí o nových možnostiach, nových príležitostiach a nových zmenách. Skoro isto by to bolo iba o presvedčaní o inej pravde, čo vyzerá ako lanárenie na novú vieru. Takých prorokov tu už bolo veľa, takých všelijakých prehováračov už nezamestnaný človek zažil celú kópu. A presne na to je dobrá mzdová kalkulačka so svojou aplikáciou. Za krátky čas rýchly výpočet a rýchle fakty bez zbytočnej ideológie navyše. Konečné rozhodnutie ostane aj tak na dotyčnom nezamestnanom človeku. Ale jeho výber už nestojí iba na pocitoch, intrigách, klamstvách a falošných predstavách.

Alexander Mušinka

- antropológ, vedecký pracovník Prešovskej univerzity v Prešove

Rozprávali sme sa o vzdelávaní a prišli sme k zamestnanosti. Rozprávali sme sa o problémoch bývania a prišli sme k zamestnanosti. Skrátene: tak či tak sme prišli k potrebe zamestnania. Mzdová kalkulačka je vhodnou pomôckou, ktorá potvrdí výhodnosť legálneho zamestnania pred nelegálnymi nepravidelnými fuškami s občasným nestabilným príjmom.

Jurina Rusnáková

- Ústav romologických štúdií, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Mzdová kalkulačka je výborný nástroj, ktorý môžu ľudia využiť pri plánovaní rodinných rozpočtov. Mám informácie, že ju v spolupráci

s klientmi využívajú aj pomáhajúce profesie (terénni sociálni pracovníci, poradcovia) v rámci pracovného a dlhového poradenstva.

Tomáš Šprlák

- Združenie pre kariérové poradenstvo a rozvoj kariéry, predseda

Netreba zľahčovať reálnu pascu neaktivity. Ale u dlhodobo nezamestnaných ide niekedy o problém fiktívny – postavený na nepresných informáciách a mylných presvedčeniach. V práci odborných a kariérových poradcov pomáha mzdová kalkulačka pri prekonávaní niektorých postojových bariér pre hľadanie zamestnania.

Alexandra Jendrichovská

- KEPLA, n. o.

Práca s mzdovou kalkulačkou mi pomohla v poradenstve individuálnom aj skupinovom pri „presvedčaní“ klientov o výhodách zamestnania zvýšením príjmu domácnosti a tým zlepšenia životnej úrovne, oproti pasívnemu prijímaniu dávok v hmotnej núdzi bez nádeje na zmenu ich životnej situácie.

Igor André

- KEPLA, n. o.

Mzdovú kalkulačku Inštitútu zamestnanosti považujem za výborný nástroj do skutočnej praxe. Každý, kto pracoval alebo pracuje v marginalizovaných rómskych komunitách, vie, ako často sa teória a prax rozchádzajú. Som rád, že tento nástroj v praxi funguje veľmi dobre. Jasne dokazuje, že pracovať sa oplatí.

Ábel Ravász

- bývalý splnomocnenec vlády pre rozvoj rómskych komunít

Mzdovú kalkulačku používam ako pomôcku roky. Komplexita systému dávok a miezd je veľká a kalkulačka je vynikajúca v modelovaní rôznych situácií. Za posledné roky som ju použil pri

kreování legislatívnych návrhov, učení, ale aj na búranie mýtov. Kalkulačka je pravidelne aktualizovaná, a tak vždy ostáva relevantná.

Zuzana Havírová

- Rómske advokačné a výskumné stredisko.

Mzdová kalkulačka je veľmi dobrý nástroj, ktorý pomáha pri výkone sociálnej práce, komunitnej práce, ale aj poradenstve. Pracovníčky a pracovníci majú skvelú pomôcku, vďaka ktorej poskytnú klientom presné informácie o mzde, zákonom stanovených príspevkoch a rovnako tak aj o exekučných zrážkach. Zároveň poskytuje tlačivá potrebné pre zákonné príspevky. Každý, kto so mzdovou kalkulačkou pracuje, ocení, že všetky potrebné aktuálne informácie sa nachádzajú na jednom mieste. Mzdová kalkulačka je tak určená širokej verejnosti, domácnostiam a jednotlivcom.

Jana Beťková

Nástroj mzdová kalkulačka sa mi osvedčil pri práci s klientmi, ktorí boli dlhodobo nezamestnaní a poberatelia dávky v hmotnej núdzi. Dokáže veľmi názorne predstaviť klientovi jeho finančnú situáciu po nástupe do zamestnania podľa špecifik konkrétnej domácnosti. Užitočný je aj dlhodobý predpoklad príjmov a zakomponovanie exekúcií do výpočtu.

Roman Eštočák

- Terénna sociálna práca, Prešov

Mzdová kalkulačka pomôže názorne sprehľadniť príjem zamestnaného človeka, ktorý sa predtým mohol nachádzať v dlhodobej nezamestnanosti. Mnoho dlhodobo nezamestnaných po výpočte mzdy v prípade zamestnania sa nesiaha. Dôvodom môže byť strata pracovných návykov, vysoká zadlženosť a následne exekúcie, iné. Mzdová kalkulačka sám o sebe je dobrým nástrojom pre sociálnych pracovníkov, ktorí priamo s klientom komunikujú a riešia napríklad zamestnanie a celkovú sociálnu situáciu klienta. Takto môžu klientovi

názorne ukázať jeho príjem a aj klienta naviesť k finančnej gramotnosti.

Monika Biháryová

Mzdová kalkulačka je pomôcka, ktorá mi napomáha priblížiť klientom ich budúci príjem, ak sa zamestnajú. Využívam ju pri každom stretnutí s novými klientmi, nakoľko veľa z nich nevie o rôznych príspevkoch, ktoré majú možnosť získať v zamestnaní. Je primárnou pomôckou pre mňa, lebo viem priblížiť príjem, ktorý môžu dosiahnuť v práci a porovnať to s príjmom, ktorý v čase mali, keď neboli zamestnaní.

Tomáš Hellebrandt

- ekonomický analytik

Sociálne systémy v Európe sú komplikované a Slovensko nie je výnimkou. Komplexita je v istom zmysle nevyhnutná, ak chce štát adekvátne a spravodlivo reagovať na množstvo rôznych životných situácií jednotlivcov a rodín, chrániť ľudskú dôstojnosť pred najhoršími dopadmi chudoby a zároveň poskytovať ľuďom dostatočnú motiváciu zostať aktívny a neprepadnúť do pasce odkázanosti na druhých. Komplexita je však zároveň aj problém, ak spôsobuje, že ľudia strácajú prehľad v pomoci, na ktorú majú nárok a nevedia tak dostatočne vyhodnotiť prínosy a náklady rôznych alternatív, ako riešiť svoju životnú situáciu. Mzdová kalkulačka je obrovským prínosom k riešeniu tohto problému. Poskytuje prehľadný a používateľský prístupný nástroj na počítanie čistého príjmu po odpočítaní daní a zahrnutí sociálnych dávok. Umožňuje sociálnym pracovníkom, úradom práce, ale aj bežným ľuďom jednoducho a rýchlo zistiť, na aké formy pomoci majú nárok so zamestnaním a bez neho a pri rôznych úrovniach hrubej mzdy. V neposlednom rade pomáha búrať ničím nepodložený a škodlivý mýtus, že pracovať sa na Slovensku neoplatí.

viac na iz.sk/kalkulacka/povedali

12 História a vývoj mzdovej kalkulačky

Systému dávok v hmotnej núdzi a podpore zamestnávania sa venujeme dlhodobo, pozri napr. publikácie o inkluzívnom trhu (iz.sk/inkl), o sociálnom systéme (iz.sk/sk/projekty/socialny-system), o politike zamestnanosti (iz.sk/Svfd).

V roku 2017 sme začali pracovať na mzdovej kalkulačke, ako samostatnom softvérovom produkte. Prvú verejne dostupnú verziu sme predstavili 17. 12. 2017 a 18. 1. 2018 (iz.sk/Svjv). Rok 2018 bol v znamení postupného zlepšovania užívateľského prostredia kalkulačky, pridali sme mobilné aplikácie a urobili sériu školení po Slovensku (iz.sk/kalkulacka/skolenie). V roku 2019 sme pokračovali v školeniach a postupných zlepšovaniach, prispôbovali sme kalkulačku zmenám legislatívy, doplnili sme modul exekúcií. V roku 2020 (iz.sk/kalkulacka/o-kalkulacke) sme, popri ďalšom postupnom zlepšovaní, použili výstupy mzdovej kalkulačky aj vo vedeckých článkoch. V roku 2021 sme vydali prvú Učebnicu mzdovej kalkulačky. Medzi rokmi 2021 a 2023 sme implementovali viaceré zmeny legislatívy (pozri kapitolu Zmeny medzi rokmi 2021 a 2023 alebo iz.sk/kalkulacka/zmeny-2021-2023), pridali výpočty dávok v PN/OČR, výpočty vysokoškolských štipendií.

Počas týchto rokov vývoja sme mzdovú kalkulačku prispôbili viacerým možnostiam používania:

- ako súčasť webovej stránky,
- ako mobilnú aplikáciu,
- ako integrálnu súčasť vašej webovej stránky,
- ako časť intranetu.

13 O autorovi

Michal Páleník je vedeckovýskumný pracovník Fakulty managementu Univerzity Komenského v Bratislave a pôsobí v Inštitúte zamestnanosti. Dlhodobu sa venuje výskumu trhu práce najmä v oblasti dlhodobej nezamestnanosti a starnutia populácie. Medzi jeho ťažiskové témy patrí inkluzívny trh, systém dávok v hmotnej núdzi a prechodu do zamestnanosti, marginalizované komunity, Zákonník práce, ale aj dôchodkový systém, sabatikal alebo najmenej rozvinuté okresy.

Odporúčaná literatúra

V jednotlivých kapitolách sú odkazy na ďalšiu literatúru a internetové zdroje, ktoré rozširujú informácie podané v danej kapitole.

Michal Páleník je autorom alebo spoluautorom nasledovných vedeckých monografií. Umožnia získať prehľad o dôsledkoch tu diskutovanej legislatívy na jednotlivé sektory ekonomiky a skupiny obyvateľov.

- Michal Páleník a kol.: Dôsledky starnutia na zdravotnícky systém Slovenska, 2021, dostupné na (iz.sk/Syjk), ISBN: 978-80-223-5149-2 – Monografia opisuje starnutie populácie na Slovensku, vývoj sektora zdravotníctva, vývoj študijných odborov sektora zdravotníctva (všeobecné lekárstvo, zubné lekárstvo, farmácia a rôzne študijné odbory na pozíciu sestry), modeluje budúci vývoj nahrádzacieho a expanzného dopytu sektora zdravotníctva, špecifiká zdravotníctva v rómskych komunitách. Dôležitou časťou publikácie sú odporúčania pre hospodársku prax.
- Miroslav Pollák – Michal Páleník.: Inklúzia Rómov v rámci zelenej ekonomiky na Slovensku, 2021, dostupné na (iz.sk/Syjl), ISBN: 978-80-223-5148-5 – venuje sa prepojeniu inklúzie Rómov a zelenej ekonomiky. Obsahuje a analyzuje desať príkladov z praxe na Slovensku (obce Raslavice a Spišský Hrhov, obecné kompostárne, občianske združenia Pro Tornensis, Košakt, Svatobor, Pre lepší život, Ľudia a perspektíva a Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát). Hlavnou časťou je kapitola venujúca sa odporúčaniam pre

hospodársku prax, kde autori zhrnuli výsledky z jednotlivých oblastí a navrhli riešenia tak, aby boli rozšíriteľné aj do iných častí SR.

- Michal Páleník: 30 grafov o starnutí a zdravotníctve – Ako sa prejavil covid v zdravotníctve v roku 2020, dostupné na (iz.sk/Sz2h), doi:10.5281/zenodo.6079128, ISBN: 978-80-223-5344-1 – publikácia sa venuje opisu situácie v zdravotníckom sektore na Slovensku v roku 2020.
- Michal Páleník, Viliam Páleník, Ivana Oravcová: Inkluzívne zamestnanie, 2013. dostupné na (iz.sk/inkl), ISBN: 978-80-970204-4-6 – návrh implementácie sociálnych aspektov do praxe. Inkluzívny trh spája fungovanie sociálnych/inkluzívnych podnikov, zapájanie dlhodobo nezamestnaných a objednávanie si služieb od verejných inštitúcií. Sústreďuje sa na formu financovania, aby toto financovanie zvládlo zapojiť desaťtisíce dlhodobo nezamestnaných do zamestnanosti a férovo ich financovať.
- Michal Páleník a kol.: Sociálny systém – skutočnosť a vízia, 2014, dostupné na (iz.sk/sk/projekty/socialny-system), ISBN: 978-80-970204-5-3 – opis problematiky sociálneho systému na Slovensku. Venuje sa právnej úprave sociálneho systému, situácii a histórii systému hmotnej núdze, špecifikám rómskych komunít v tomto systéme, ale najmä požiadavkám, ktoré by mal sociálny systém spĺňať.
- Viliam Páleník a kol.: Inkluzívny rast v stratégii Európa 2020 – Naivita alebo genialita? 2015, dostupné (<http://ekonom.sav.sk/sk/publikacie/p339>), ISBN 978-80-7144-250-9 – Hlavnou motiváciou celej monografie je zjednotenie prieskumu a analýza variantných scenárov, ktoré sa venujú napríklad predpokladu pokračovania v existujúcej politike trhu práce, zintenzívneniu politiky solidarity, zapojenie nezamestnaných do dobrovoľníckych a aktivačných prác ako aj absolventov do absolventskej praxe, vytvorenie inkluzívneho trhu, ktorého princípmi sú pozitívna diskriminácia, paralelný trh služieb a pracovníkov, jednoduchá administratíva a garancia objemu zákaziek a kvality pracovnej sily predovšetkým vzdelávaním.
- Michal Páleník a kol.: Politika zamestnanosti – budúcnosť pre Slovensko, 2014, dostupné na iz.sk/Svfd, ISBN: 978-80-970204-6-0:

opis situácie na trhu práce a návrhy zmien politik zamestnanosti v oblasti dlhodobej nezamestnanosti, nezamestnanosti mladých, zdravotne postihnutých a ľudí z marginalizovaných komunít. Venuje sa inkluzívnemu trhu, individuálnemu akčnému plánu, mobilite či sociálnym podnikom.

- Ján Košta a kol.: Aktuálne problémy (ne)zamestnanosti nízkokvalifikovaných pracovných síl, 2014, dostupné (<http://ekonom.sav.sk/sk/publikacie/p287>), ISBN 978-80-89608-16-4 – venuje pozornosť charakteristike (ne)zamestnanosti nízkokvalifikovaných osôb z makroekonomického pohľadu, kde má dôležité miesto analýza medzinárodného porovnania. Venuje pozornosť aj aktívnym politikám trhu práce zameraným na nízkokvalifikované pracovné sily a inkluzívny trh práce ako autormi odporúčaného postupu pre riešenie hlavne dlhodobo nezamestnaných. Analýza sa nevyhýba ani problematike (ne)zamestnanosti sociálne vylúčených Rómov, čomu by sa mala venovať zvýšená pozornosť aj špecifickými formami pozitívnej diskriminácie, ktorá by pomohla zvýšiť ich zamestnanosť.
- Viliam Páleník a kol.: Strieborná ekonomika v slovenskom, európskom a svetovom kontexte, 2012, dostupné na (iz.sk/Svc9), ISBN 978-807144-205-9 – monografia sa venuje dôsledkom starnutia populácie na potenciál ekonomiky.

Výber popularizačných aktivít autora

- aktualizované informácie o starnutí populácie (iz.sk/30)
- dataset údajov o okresoch vyšehradskej štvorky (iz.sk/okresy)
- údaje o nezamestnanosti regiónov Slovenska (iz.sk/sr/regionalna-nezamestnanost)
- štatistické údaje o regiónoch Slovenska (iz.sk/sr)
- údaje o regiónoch EÚ (iz.sk/R)
- oma.sk – stránka o Slovensku
- osobná stránka (<https://www.palenik.sk/>)
viac na iz.sk/sk/iz-tim/michal-palenik/o

14 Záver

V mzdovej kalkulačke je jeden významný parameter – začiatok práce. Tento určuje dátum, ku ktorému rátame výstupy a ku ktorému vzťahujeme všetky legislatívy. Ak tento dátum zmeníte, zmenia sa aj výsledky, keďže legislatíva je v jednom okamihu iná ako v nasledujúcom.

Preto je aj tvorba tejto učebnice nikdy nekončiaci proces. Zákony, ktoré platili v roku 2022 alebo v roku 2023, budú v roku 2024 iné, v inom znení. Všetci veríme, že v lepšom.

Jednotlivé kapitoly tejto učebnice aktualizujeme a sú na našej stránke (iz.sk/kalkulacka/ucebnica). Popri najnovších výškach minimálnej mzdy či DHN tam nájdete aj aktuálne znenia zákonov a aktuálne opisy týchto zákonov.

Dávkový, daňový a odvodový systém na Slovensku

Učebnica mzdovej kalkulačky 2023

Michal Páleník

Vydala Univerzita Komenského v Bratislave a Inštitút zamestnanosti, 2023

Počet strán 170, prvé vydanie

Jazyková korektúra: Mgr. Judita Páleníková

Univerzita Komenského v Bratislave

ISBN: 978-80-223-5755-5 (tlač)

ISBN: 978-80-223-5756-2 (online)

Inštitút zamestnanosti

ISBN: 978-80-974771-0-3

DOI: 10.5281/zenodo.10403110

www.iz.sk/kalkulacka/ucebnica

